

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Ioannis Ivsti Lanspergii Carthvsiani, Natione Bavari, Opvscvla Spiritvalia

ab ipso Autore partim Latinè, partim Germanicè euulgata

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1630

Epistolarum Paræneticarum Liber Secundus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45857](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45857)

IN D. IOANNIS IVSTI,
LANSBERGII
 CARTHUSIANI, LIBRVM
 SECVNDVM EPISTOLARVM
 Paræneticarum,

PRÆFATIO.

N lucem hic ædimus aliquot nostri Ioannis Iusti Lansbergij epistolæ fœminis ac virginibus Deo deuotis scriptas. Vbi te admonendum putauimus Lector amice, ne putes minoris eas faciendas esse, quod sexui muliebri elucubratae sint. Solet enim hoc nonnunquam vsu venire amicis seculi huius, quos vel inflans scientia non sinit humilibus consentire, vel animi stupor & cœcitas non permittit verum cernere, vt si quid fœmineo sexui à Dei amicis elaboratum sit, id existiment futile esse, nec suum habere pondus ac dignitatem, propterea quod, vt ipsi persuasum retinent, fœminæ nihil altum, nihil eruditum, nihil denique lectione dignum capere queant. Quibus si magnopere respondere velimus, videbimur fortassis oleum atque operam perdere: quando quidem opiniones eiusmodi in horum animis vsque adeo altas fixere radices, vt etiam si ratione se victos sentiant, tamen malint suam persuasionem mordicus tueri: at nihilominus in gratiam piorum vel paucis illis respondendum est & in primis, ne ipsi quidem ambigere possunt perquam multas extitisse virgines ac mulieres, non solum vitæ eximia sanctitate, sed etiam præclara eruditione, tum etiam prophetiæ gratia illustres. Et quid obstat obsecro, vt non perinde sua Deus charismata possit impartiri fœminis atque viris? Immo verò si sacras Euangelij historias reuoluamus, inueniemus ipsum Deum Dei filium non paulo familiariorē se fœminis quàm viris præbuisse, atque illis

Matt. 19.
Mat. 22.
Luc. 20.

Luc. 8.

1. Cor. 1.

Gen. 2.

potius quàm istis sua quaedam secreta reuelasse. Inde est, quod toties phariseos & scribas legis peritiam verbo iaelitantes, re autem ipsa abnegantes tanquam suae gratiae communicatione indignos confutauit, repulit, reliquit, & nonnunquam seuerissimè oburgauit. Porro religiosis quibusdam mulieribus adeò sui non negauit usum admodum familiarem, ut illarum eleemosinis & se & discipulos suos voluerit sustentari, atque illarum etiam non dedignatus sit vti conitatu. Ita nimirum placuit aeternae sapientiae humilia eligere & infirma ac despecta sibi adiungere, ut alta & fortia contemneret atque eo ipso ostenderet nullam apud se sexus distantiam esse, sed vbicumque & apud quemcunque locum inuenit, aequè se operari paratum esse, nihil discernens mulierem à viro, maximè cum non sit humani arbitrij quo quisque sexus nascatur: sed Deus pro sua voluntatis iudicio alios mares, alias feminas creet: vbi si qua in sexu culpa conferatur, ea profecto in creatorem redundat, cuius non est leuis iniuria, reprehendere aut despectui habere opus illius, cum ille utique omnia sic fecerit, ut non possint vlla ex parte iure meritoque reprehendi. Fecit enim omnia bona valde. Itaque non debet id vllum habere dubium, quin omnipotens Deus pro sua bonitate & potentia in virginibus atque plane indoctis mulierculis non minora possit efficere & moliri, quàm in eruditissimis viris, ut omnino ridicula sit eorum opinio, qui rejci putant oportere, quicquid ad feminas pertinet. Quare etiam permotus noster Lanspergius, idemque certa experientia doctus, mira saepè Deum in illo, quamuis fragili sexu, operari scripsit ad diuersas virgines & feminas, rogatus ab illis, vel aliunde instigatus, optimeque eas gratia sibi data instruxit adhortationibus, consilijs & instigationibus, ut videre poteris pie lector, si non pigeat has eius epistolas perlegere. Et quamuis ipse esset vir impense doctus, & insignitè pius, non tamen putauit contemnendum

dum sibi esse sexum muliebrem, ex quo nouerat Dominum Iesum
 humanam sumpsisse naturam, nec nisi per eum ad nos redimen-
 dos venire voluisse. Comperies hic optime lector, multa scitu di-
 gna, quae te legisse iuuabit: tantum adferas animum pietati addi-
 tum, qui solus potest de scriptis ad pietatem facientibus, rectè
 aestimare. Nam animalis homo non percipit ea quae sunt
 spiritus Dei: nec potest spiritus verba capere, qui adhuc suae
 carni deditus est. Vt cæcus non potest rectè iudicare de colori-
 bus, quos nunquam vidit: ita quae ad spiritum pertinent, non pos-
 sunt sapere illi, qui totus mundo uiuit. Qui autem Christi sunt, &
 carnem suam cum vitijs & concupiscentijs crucifigere nituntur,
 quibus hic mundus carcer est & exilium, qui denique sic uiuunt,
 ut se quotidie putent morituros, atque ea de causa sic vitam exi-
 gunt suam, quemadmodum rationem Deo sunt reddituri, illis sa-
 pit omnis pietas, & ipsi sunt, in quibus requiescit spiritus Chri-
 sti, quem qui non habet, non est membrum Christi, sed diaboli.
 Verùm his ita paucis præfatis, ad Epistolarum sequentium
 lectionem te transmittimus frater in Christo charissi-
 me. Bene vale, nostrumque studium &
 laborem boni consule.

(:·:)

D. IOANNIS IUSTI
LANSBERGII
 CARTHUSIANI, EPISTOLARVM
 PARÆNETICARVM AC MORALIVM, QVAS
 ad diuersorum Ordinum & Itatum ho-
 mines scripsit.

Liber Secundus.

In prælatione, quanta discretione, zelo, & lenitate opus sit in subditis regendis: infirmiores item lenitate ducere, proteruitores austeritate zelos, iustitia arcere, absusq; abrogare vti præfatus debeat.

Epistola XLIII.

F. IOANNES IUSTVS LANSBERGIVS, CARTHVS.
 Reuerendæ Dominæ, Collegio Deo dicatarum virginum N. nouiter præfectæ.

REVERENDA in Christo mater ac domina, cum sancto illo virginum collegio vos audirem prælatam, non parum gauisus sum, porissem quod sperem nihil quod ad bonam matrem spectet, vobis defuturum, vel desiderandum. Matrem dico: dulcius enim sonat, humanius atque humilius, quam domina, nomen matris.

Illud enim dilectionem subditis excitat, hoc metum. Itaque cum tam mater, quam domina sitis monasterij, magis tamen cogitandum est vobis esse matrem, quam dominam. Quippe cum pene omnium sit, maximè autem virginum, pietate malle duci, quam terrore. Quamquam utrunque debeat adesse: vbi vbi monitio blanda, quæ primò offerenda est, iterum atque iterum spernitur, correptio seuerior adhibeatur. Neque enim lenitas illa apud Deum laudata est, quæ vitia crescere sinit, vnde grauior postea animarum infirmitas, deinde mors postremò totius collegij contagiosa lues nascitur. Dissimulandi sunt fateor defectus animarum quandoque: verum id quoque nisi ad tempus magis opportunum, quò occasione congruentiore sese offerente, & ea, quæ corripienda est, soror ad recipiendam correptionem fiat aptior, & fructus speretur vberior. Dissimulandi itaque sunt, non fouendi. Scimus quid Heli contigerit, quod filios suos peccare audiens, non coarguerit satis. Sans inquam Neque enim delicta filiorum dissimulauit penitus, quandoquidem scriptura refert illum reprehendisse delinquentes. Sed leuior hæc erat correptio, quam par fuit tantis delictis. Vnde filij eius assueti peccatis, nec aliqua seueritate patris coerciti, manserunt obstinati, sibi pariter ac patri vltionem diuinam conquirentes. Sine igitur blandius siue seuerius agatis, viscera matris nunquam desint vobis. Porro, rebellibus & obstinatis etiam dominam ostendatis non pro iactantia potestatis, sed ne censura dormitante, pietas illa vestra contempta, contemptum nutriat Dei. Decet autem & conducit maxi-

Lenitas nimia in prælatione quæ sit damnata. Correptio autem differenda ad tempus. 1. Reg. 4.

Præfatus vti suam auctoritatem in delinquentes exerat.

mè, vt post obiurgationem (si qua opus fuerit) subditæ eum vultum, verba, mores beneficiarum humanitatis inueniant apud vos, quæ ante senserunt, discantq; inde vel correptionem, vel disciplinam quæ præcessit (si forte foris apparuit durior) ex pectore pio venisse, credantq; non minori apud vos, quàm ante, & in gratia ac charitate se fore. Scitis quantum in cordibus subditorum diabolus molitur, vt putent se non in gratia esse superiorum, cunctaq; illorum iussa aut iniuncta ex rancore manare, non ex charitate. Quod quanti periculi sit, dum talis opinio mentem obsederit subditi, facile conijciendum est. Inde enim quarimoniarum, murmuraciones & similitates, aded vt etiam quæ ad conuentum fiunt monita, dicta siue lecta (quasi contra se pungendam ordinata sint) omnia accipiat. Voluit me, inquit, domina confundere & propterea in capitulo hæc dixit. Ecce vbi cunq; potest contra me nititur &c. Hinc concipiuntur auersiones, displicentiæ, insectationes contra dominam ac matrem. Quæ omnia diabolus eo dirigit, vt filiarum auersæ, sanas admonitiones non recipiant, nec tentationes & cordis molestias matri aperiant, consilia non requirant, sed potius spernant, quia suspectam habent, & cum amaritudine vident matrem.

Contra has diaboli machinas reuerentia vestra salubriori non vtetur consilio, quo animas lucretur, quam vt se amabilem exhibeat, studeatq; se amari sine tamen iniuria Dei, hoc est, nihil omittat vel agat propter sui amorem comparandum, nec omitti aut fieri sinat, quo minus ametur Deus (quia hoc non esset animas lucrari) sed Deum amari præ omnibus, & se amari aut placere filiabus solum propter Deum satagat. Ante & post correptionem, cum omnibus, tum præcipue ijs quæ vobis magis obfistunt aut natura sunt animosiores atque duriores læta occurrat, familiaritatis gratiam exhibeat, benignè respondeat, hilariter subueniat, & quasi nihil perperam ante actum sit, diuisi mulierum quasi iam emendata omnino credatur filia, & quod priora delicta prorsus obliterata sint, factis, verbis ac moribus ostendat.

Sentiant filiarum vestrarum quam nihil in corde habeatis aliud, quàm dilectionem & zeli sinceritatem, quibus enitimini dilectas filias bonas ac sanctas offerre Deo, non diabolo relinquere. Ita faciendo congregabitis carbones ignitos super capita earum, id est, charitatis vestrarum ardore frigus tristitiarum, inuidiarum, &c. propulsabitis, & ipsarum corda ad redamandum calefacietis. Si enim (quod facitis) vere animarum queritis salutem, facile vestram remitteris offensam, quicquid citra Dei iniuriam donare potestis, miserando etiam præuenietis. Si in omnibus Dei gloriam queritis, illuminabit diuina vos gratia, vt vbi durius, vbi clementius agendum sit, vbi dissimulandum, vbi procedendum intelligatis. Grande est onus quod portatis. At humilitas qua de vobis, id est, de prudentia vestra diffiditis, fiducia in Deum, qua super eius bonitate & potentia innitimini, & charitas, qua animas Deo offerre cupitis, diuinam vobis gratiam conciliabunt, qua quicquid est illud efficietur leue.

Ante omnia igitur Deo immaculatam seruare conscientiam studeatis, vt quicquid facitis, quicquid iubetis, in gloriam & beneplacitum Dei ordinatis. Nihil de proprio commodo, honore, affectu, voluntate, sed pure Deum queratis. Etiam profectui proprio cedite, vt pluribus (vbi sic opus fuerit) prodesset, exemplo Moyfi & Pauli, quorum alter de libro vitæ deleri,

Austeritas
nimia quid
in subditis
efficiat.

Prælati
studeat ama-
ri a subditis.

Infirmiori-
bus qui suc-
currendum.

Rom. 12.
Offensa
propria cur
facile remit-
tenda.

Prælati sui
sua vitam
institute
debeat.
Exod. 32.
Rom. 9.

alter anathema fieri pro salute fratrum optauit. Cæterum nihil minuētis de profectu vestro, si aliquando deuotioni propriæ, exercitijs consuetis aut dulcedini spirituali vos subtrahatis, vt filiabus materna prouidentia succurratis. Quicquid enim in vno genere Deo placendi amittere videmini, in alio charitas duplicabit: fietq; vt horum honorum quæ libenter interim faceretis (quando ex officij obedientia, aut pro debito maternæ curæ omittere illa vget charitas) pro bona voluntate meritum possideatis, & aliud etiam meritum, videlicet vestræ sollicitudinis & laboris, cuius necessitate vos proprijs interim exercitijs subtraxistis, pariter conquiratis. Oportet enim quandoque Deum propter Deum relinquere, id est, deuotionum studia propter necessitates proximorum, aut obedientiæ obseruantiam intermittere.

Deus vt propter Deum relinquitur.

Itaque libenter vos ipsam propter Deum relinquit, abnegate & contemnite, vt Dei honor & voluntas statuatur: tunc enim Deo dirigente monasterio vestro prosperè cuncta euenient.

Zelus quantum incesse debeat prælati pro salute subditorum.

Circa filias zelus vester vigeat, maxime pro sanctimonia & puritate, vt hæc semper inueniantur in cordibus & corporibus earum. Sponsæ etenim Christi sunt: & maiorem ab eis exposcit Christus castitatem ac puritatem, quam à cæteris.

Castitas quanta exigatur à Deo dicatis.

Idè non sola hæc castitas sufficit corporum, sed assit etiam necesse est animorum, morum, oculorum, cogitationum, verborum ac omnium sensuum. Adè pudicæ olim leguntur sanctæ fuisse virgines quædam, vt sui corporis nullum, præter manus & pedes, voluerint membrum conspiceri nudum. De auditu & sermone autem quid? Non haberetur apud homines seculares pudica coniunx, quæ lasciuui cuiuspiam aut procantis viri præberet verbis auditum, aut quæ (licet opere casta manere vellet marito) delectaretur amari, rogari & inuitari ab alieno. Num igitur Christi sponsa gaudebit legere, audire, aut in corde versari oblectandi animo, quæ diabolus animarum adulter suggerit impudica?

Cantilenæ carnales amatoriarum quam excedant Deo dicatis.

Idè reuerenda domina, si quando virginibus recreatio datur confabulandi, aut etiam in horto simul cantandi, nihil quæso cantetur carnale, nulla admittantur amatoria carmina vel cantilenæ. Iterum obsecro propter Deum, non patiantur cantilenæ seculares de amore carnali cantari inter sponsas Christi, quanto minus à sponsis Christi? (quod in quibusdam fit monialium claustris non sine animarum iactura, non sine grandi cælestis sponsi contumelia.) *Quæ enim conuentio Christi ad Belial?* quid templo Dei cum prostibulo? Quid Christi sponsæ cum meretricularum carminibus? Est quod innocenter cantentur ab aliquibus (quantum attinet ad castitatem) quid interim de puellis teneris, quæ simplices venerunt ad claustrum? Nonne curiositas foeminea, immò diabolus eas sollicitat latius cogitare quæ nesciunt, & cogitando inuestigare, quod cantando audierunt? Absit, absit, vt aliquid in monasterio audiant Deo sacratæ virgines, quod ne audirent in seculo, ad monasterium confugerunt.

2. Cor. 6.

Hæc fortasse per excessum scribo Reuerenda domina, & mater. Inde sentiet tamen Reuerentia vestra, vt credo, & boni consulet sinceram ad vos meam charitatem, qua non arguo quasi ceu aliquid iam perperam factum sit, sed præmoneo, ne fiat. Reuerenda domina ac mater, volebam breuem duntaxat

exat epistolam scribere qua gratularer non tam vobis, quod honore, præla-
ta estis, quam congregationi, quæ talem sibi elegit, & inter scribendum cre-
uit supra modum. Reuerentia vestra ignoscat, & orationibus suis commen-
datum me habeat. Valeatq; in Christo feliciter.

Perfectio spiritualis vita vii iuxta octo quedam consilia, obtineatur.

Epistola XLIII.

FIOANNES IVSTVS LANSBERGIVS, CARTHVS.

Filix suæ charissimæ Iesum Christum virginum decus & coronam
perennem.

Charissima filia congratulor deuotioni tuæ, qua flagras erga De-
um. Quam vt magis magisque in te foueas summopere conuicti de-
bes, vt cordis assequaris puritatem, vt potest cui se libentissime to-
cum Deus communicare solet. Quod si quæras ex me, quibus stu-
dijs puritas cordis obtineatur, possunt octo quedam consilia vel
institutiones proferri, quas in præsens tibi impartiri volo, vt & ego saluti
tuæ non nihil cooperer, & iam currenti calcem adhibeam.

Primum atque præcipuum sit, vt ante oculos tuos semper habeas propri-
am vilitatem atque prauitatem. Item quàm nihil sis, quàm nihil possis. Vn-
de nec gloriari, nec laudari vnquam verè possis de aliquo. Quicquid enim in
te potest commendari, hoc non est tuum. Velle autem sibi ascribere aut
laudari de alieno, bis est iniquum. Vnde velut sacrilegij crimen execrari
debes ex donis Dei velle honorari, laudari aut gloriari. Atque ita (si
verè hoc attenderis) nemini audebis te comparare: quia non debes te
metiri nisi & ex ijs quæ tua sunt, hæc sunt iniquitas, vanitas &, vt
ita dicam, nihilitas. Semper ergo te reputes omnium vilissimam atque
nequissimam in vniuerso mundo, & talis ex animo cupias ab omnibus ha-
beri. Si id verè desideraueris, gaudebis quando sentis te nesciri, contemni ac
abijci: quia contingunt tibi iusta, & quæ tibi debentur, & quibus digna es. E-
regione considera potentiam, sapientiam atque immensam bonitatem Dei, <sup>Perfectio
Dei quanta
fit.</sup>
quàm benignus quàm fidelis tibi sit Deus: ediuersò autem, quàm ingrata ac
infidelis illi sis tu, quæ tamen es nequissima, vilissima, ac nihil. Item, quàm
diligat te Deus sola sua bonitate, nullo merito tuo, immò nulla ratione aut
occasione in te inuenta, quare te diligat aut benefaciat, sed solum quia ipse
bonus est: quod plus liquet in te, cum etiam indignissimam te gratis diligat
ac miseretur. Tu verò eius beneficijs viuens, tolerata ac sustentata tam diu, ad
momentum non potes eo carere, & tamen audebis eum deserere, contemne-
re, atque iniquitate tua blasphemare?

Secundum est, vt auertas & abstrahas te ab omnibus peccatis & vitiosis
passionibus. Deinde etiam ab omnibus peccandi occasionibus (quantum vi-
res corporis atque discretio permittit) videlicet ab omni occupatione inuti-
li, quæ animam non ducit in Deum: item ab omni inordinato amore, à
consolatione mundana, ab omni affectione & inordinata inclinatione.

Bb 2 ad crea-

ad creaturam quamcunque, ab omni familiaritate aut recreatione singulari circa aliquam personam: aded vt velut omnibus ac tibi ipsi quoque mortua nihil intendas, nihil præter Deum quæras, nihil sentias extra Deum, nihil te moueat, nihil afficiat extra Deum. Immo videatur tibi quasi extra mundum sis, & nihil sit in mundo, nisi tu cum Deo. Vnde si etiam necessitate aut obedientia coacta, externa quoque tractare habeas, cor tamen tuum mundum, ac animus liber permaneant tibi, ne super vllius creaturæ consolatione requiescas, ne vlli creaturæ inhæreas: sed continua ac iugi aspiratione animus tuus feratur in Deum. Quicquid extra egeris aut dixeris, mens tua intus maneat tranquilla & ad Deum eleuata. Hoc maximum studium tuum sit, nihil mundanum aut transitorium quærere, intus à Deo nunquam recedere, nulli creaturæ inhærerere, & super nulla consolatione extra Deum gaudere, immò in nulla re præter Deum quiescere. Hic tamen non negatur vsus creaturarum, nec pro discretionem ac perseverantiam excluditur recreatio corporalis, & interpolatio spiritualium exercitiorum: sed fias instituitur omnium, id est, siue laboris, siue quietis, scilicet puritas cordis, solitudo animi, silentium mentis, oratio mentalis ad Deum iugis & continua, inhæsiō spiritus in Deo.

Res creatæ
vbi in nuditate
tractantur
sicut metis

Abnegatio
totalis vbi
contingat.

Refugatio
mixta vbi fiat

Vitam &
passionem
Iesu quo-
modo quis
in se tra-
nsferet.

Iudicare
quemnam
quisq; solū
debeat.

Tertium, vt temetipsam funditus abneget, exeas, relinquant, ac in Deum te totam projicias, credens se certissimè confidens eius bonitati, sapientie ac providentiæ, quia illi potissima est cura pro te: quæ cum non esses creauit te, cum perditā esses redemit te, cum abiicienda & damnanda esses renouauit & attraxit te. Ided oportet vt sine retractatione & retractatione cordis illi refignes, submittas ac vltro occurrens offeras temetipsam in omne beneplacitum eius, vt quæcunque super te posuerit aut permiserit, siue prospera sint, siue aduersa, etiam quantumcunque aspera & dura, de manu eius cum gratiarum actione accipias, non respiciens ad hominum voluntates ac studia (qui fortasse videntur procurare illa) sed ad Dei providentiam, cui te debes submittere, & propter illam etiam omni homini in dedit etiam omni creaturæ (in rationabilibus & Deo non contrarijs) vt pro arbitrio suo in te omnes sua utatur potestate & diuina permissione: aded vt nihil te queat contristare, nisi culpa propria & offensa diuina: nihil etiam horreas aut fugias, præterquam quod Deo displicet, aut à Deo auertit.

Quartum, vt virtutes, mores, actus vitæ & passionis Domini & sponsi tui Iesu Christi in te transformes, eius doloribus compatiendo, eius paupertatem, mansuetudinem, humilitatem ac cætera virtutum exempla imitando, aut saltem imitari gestiendo: Interim tamen compares vitam tuam cum vita illius, & vide quam difformis sis, quam aliena & dissimilis à vita ipsius. Inde sumas occasionem iuges gemitus, continua suspiria atque indeficientem orationem emittendi ad Deum pro vitæ tuæ emendatione, & Christiformi perfectione.

Quintum, vt neminem iudices quantumlibet infirmum aut peccatorem: sed te ipsam semper iudices infirmiore, & (secundum quod ex te ipsa es, & & esses nisi Deus prohibuerit atque retraxerit) maiorem peccatricem. Neminem asperneris, nemini amarum animum aut indignantem vultum exhibeas: sed benignum cor, & charitate dilatatum omnibus exhibeas ac offeras, perfectum non aliter atque maternum, erga omnes effundas, compatiendo miseris ac infelicibus, & congaudendo bonis atque felicibus. Sextum

Sextum vt huius vitæ ac omnium quæ hic geruntur in mundo tædeat te præ amore & d. fiderio creatoris, redemptoris ac amatoris tui. Cui flammigeris desiderijs per amorem vniri, & ab eo velut infinito amore penitus absorberi, continuo & amoroso mentali exercitio (quod omnibus alijs exercitijs præstat) anhelabis. Quem semper & vbique presentem intueri, reuereri, amare, colere atq; laudare debes. Cui super omnia placere, inhære ac vniri studeas, & eius honorem ac beneplacitum vbiquè semper quærere.

Tædium vitæ ac rerum omnium quæ adsumendum.

Septimum vt à phantasmatibus ac imaginibus intellectum tuum studeas purum efficere, quæ admodum affectum debes liberum seruare ab omni vitioso amore, vt sic nuda, pura liberatq; mente possis Deum in te recipere, Deo coniungi, in Deum absorberi, ac Deo vniri.

Intellectus & affectus vri sint purificandi.

Octauum, non doleas, sed gaudeas de profectu aliorum: nec desperes de Deo circa te, si non senseris studium tuum prosperari ad spiritualem profectum sed credas Deo, committas te Deo, confidas Deo indignam te arbitrans vel minimo beneficio auxilioque diuino, contenta stes atq; resignata quicquid Deus imposuerit, aut negauerit, aut subtraxerit tibi in omni mentali derelictione & subtractione sensibilis gratiæ. Desideres atq; contenta sis, vt ita sis, ita tecum agatur, tantum tibi detur, quantum & quomodo Deus voluerit. Hæc sit perfectio tua, ambulare per viam, quam te Deus ambulare voluerit, & esse sicut Deus voluerit, scire te minimis indignam: nec tamen pigrescere aut à seruore deficere, sed rationabiliter totis viribus (non tamen in spe virium tuarum aut industriæ propriæ, sed diuinæ vnitatis & largitatis) insistere vt in nullo displiceas Deo, & nihil omittas quod credas illi placere: & laboris tui fructum atque diuinæ benedictionis finem, exitum ac præscientiam illi credere & committere. de futuris non velle scire nec inuestigare, sed bonitati eius fidelissimè atque constanter confidere, inniti atq; inhære.

Confidere quantum Deo quisque debeat.

Hæc si seruare studueris filia, breui pertinges ad magnam pacem & puritatem cordis, qua nihil potest dulcius aut iucundius optari in hac vita. Habebant homines huic mundo misere dediti sua quædam externa, vana, momentanea & multis amaritudinibus velint nolint permixta gaudia, ac breui in æternos cruciatus mutanda. Tu Christum solum quæras & ames, illo vno abundè contenta sis: illum semper geras in corde: ille solus tibi versetur in ore: illi placuisse summa sit consolatio tua: illi seruire & obtemperare, præcipua & vnica sit animi tui oblectatio. Ita hic vitam viues longè felicissimam, & post breues huius exilij labores venies ad Christum sponsum tuum, cum illo victura in æternum. Vale filia.

Monastica perfectioni quanquam cum primis sint necessaria: creaturarum speculatio vt sit loco vehiculi ad Deum, exercitium amoris quotidie cuiusmodi ad sumendum, quomodoq; mente sit iugiter orandum.

Epistola XLV.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS. deuotæ Deoque dicatæ filiæ ac sponsæ Iesu Christi, feliciter inter thalamum amoris introduci.

Gratulandum tibi est filia, non tam quod relictis parentibus relictoq; Mundo monasterium intrans, virginum contubernio sacro lociaueris (quamuis haud parum referat, vbi aut cum quibus viuas) quam quod affectum tuum ad seculum, ad parentes, ad amicos (vt alia quæ homines amare solent, taceam) omnem transfuleris in Christum: quod mundo Christi amorem prætulero, quod amorem peregrinum abs te expuleris omnem, quod denique libertatem carnis mutaueris spiritus libertate. Idcirco enim nequaquam satis tibi visum est mutasse locum Monasteriumq; intrasse, animo adhuc seculo hærentem quod in plerisque cernitur, quorum animus est secularis, tamen si corpore uiuant in Monasterio nisi mutares & animum. Porro non leui coniectura persuasum mihi est, te animum, quem religiosum ac germanè pium semper habuisti, nunc quoq; multo omnium maximè habere: quando quidem viam ad perfectionem tam auidè nosse cupis, tam sagaciter inuestigas, tam deniq; studiosè conaris ambulare, quo placeas Deo. Quamobrem principio omnium nosse cupis, quæ ad perfectionem sit via. Audi Christum: *Ego sum via, veritas, & vita.* Propterea enim de cælo descendens ad nos venit Dominus Iesus, vt iuxta Prophetam doceat nos vias iustitiæ, & ambulemus in semitis eius. Christum itaq; imitari, est perfectionis viam ambulare. Nihil enim in via Christi est imperfectum. Quapropter quâdocunq; quamdiu etiam Christi fueris imitata, à perfectionis haudquaquam es hallucinata itinere. Sed obstant mihi, inquis, multæ occasiones ab illa perfectione abducences, obstant tentationes, obstitit quoq; carnis infirmitas, vnde languor animæ oritur, q; sæpenumero ab itinere perfectionis declinatur. Cupis, propterea regulam tibi monstrari, q; nō abducaris à viæ rectitudine. Dicerè melior è: nō posse certiorèq; inueniri regulâ, q; Christi vitâ, nisi mox adijceres hoc tibi iâ peritissimum esse, doceri te idcirco malle, qua prudētia deuotionū laqueos vitare queas. Respondere possum: Si medicus quamuis ipse ægrotus, alijs tamen nihilominus præcepta dat sanitatis, mihi quoque dicere tamen si corpore & animo ipse sim ægrotus, vt quæ mihi videantur necessaria huic studio sancto, liberè explicem. Scripsi nuper Enchiridion quoddam Christianæ militiæ, quod illud non docet, quam institutionem, directionemq; ad veteris hominis mortificationem, quæ spiritualis vitæ perfectionem præcedat, oportet. Libellum hunc lege. Veruntamen vt interim id quod incipientibus in via Dei ambulare necessarium fructuosumq; est, licet alibi diffusius dictum: hic summam placendi Deo, qua quicquid noueris Deo placere, quicquid per eundem abs te didiceris exigi, mox impigra facias, & quicquid sit illud quod hunc odisse deprehenderis, id maximopere euites. Itaq; propositum sit tibi firmum Deo nolendi displicere. Deinde occasiones quoq; delinquendi studiosissimè fugias. Eam ob rem abstractam oportet quantum licuerit, agas vitam, colloquendi occasiones diligentissimè vitans. Necessè est, inquam, vt silentium solitudinemq; quam maximè diligas & obserues. Ad hæc, otium caueas tanquam rem execrabilem atque deuotionis tinea. De rebus quæ ad te nihil pertinent, aut quarum tibi non est reddenda ratio, te non intromittas, Item, pro nulla re disputes aut contendas. Alienos defectus, ceu non videns, præ-

Ut quidam
modum
corpore nō
animo defe-
rant.

Ad perfecti-
onem quæ
fit via.
Ioan. 14.
Esaiz 1.

Multæ vt
sint perfecti-
onis impe-
dimenta.

Enchiridion
militiæ
Christianæ
quid doceat.

Quid in pri-
mis necessa-
rium tendē-
ti ad perfe-
ctionem.

VI
16

teneas. Virtutum studio non minus oratione, quam virium conatu infistas. Cor tuum in puritate, pace, tranquillitateq; semper teneas. Hæc si obserua-
ueris, initium, mihi crede, optimum, atque perfectionis fundamentum tibi
locasti. His tamen accedat oportet exercitium diuini amoris, quo tibi dispi-
ceas, quo placeat Deus, quo eius discas beneficia, intelligas amorem, ad reda-
mandum accendaris, exciterisq; ad Christiformis vitæ obseruantiam. Itaq;
hæc nisi obtinere studueris, vanum erit opus tuum. Nisi enim abstracta in-
ternaq; fuerit conuersatio tua, vt in omnibus quæ vides aut sentis, Deum in-
telligas, Deum cogites, atque Deum propterea plus diligendi in his licet
prophanis occasionem quæras, ibis tanquam absque gubernatore, nauis: in-
certa vbi fuerit tibi applicandum. Creaturæ tibi arridebunt omnes, allicient
te paulatim, oblectabunt tandem. Deinde consuetudo iocandi fabulandiq;
succedet, peribit deuotio, orandi feruor tepescet, intrabit distractio, cogita-
tionum aderit tumultus, euagationes multiplicabuntur, paulatimq; ad
eam venies tepiditatem, quam vix exus nisi longa magnave tribulatio hanc
tibi iterum eliminauerit. Inter omnia igitur creaturarum solatia esto tem-
perantissima, quo ijs magis refocilles spiritum, quam carnem. Cures quo-
que occasiones inde haurire ad mentis eleuationem in Deum, ad compun-
ctionem & ad amoris stimulum. Cures, inquam, vt omnia te ædificent, omnia
te in Deum trahant omnia in eius laudem ac amorem prouocent, omnia ti-
bi prædicent Deum, eiusq; sapientiam tibi omnia commonstrent. Non infi-
cior, ijs qui creaturis abutuntur, plerumque easdem esse in laqueum. Quod
tamen haud quaquam creaturarum contigit vicio nec culpa est creatoris, sed
abutentium quo suis student seruire concupiscentijs per creaturarum inor-
dinatum vsum. Hi enim cum aliud nesciant, aliud non querant, aliud in cre-
aturis non sapiant, quam suam delectationem, suumq; commodum, quid mi-
rum est si his capiantur dum in ijs requiescunt, dum creaturis rectè vti nesciant.
Hæc igitur eorundem est merces, vt consequantur quod amant. At ti-
bi filia nihil in hac parte debet conuenire cum illis. Siquidem ipsi diligunt
creaturas, tu amare debes creatorem. Ipsi amant creaturas propter lucrum,
commodum temporale, atq; propter delectationem, quæ ex eisdem recipi-
t. Tuum est creaturas non aliter diligere, quam in Deo & propter Deum. Tan-
tum has dilige, quantum in his Deum inuenis, quantum creatura lucet tibi
quæuis ad creatoris cognitionem, quatenusve ad huius contemplationem
conducit, & quatenus confert ad eius amorem: Oes enim creaturæ, si sapere
volueris, suum tibi loquuntur commendantq; creatorem, illum tibi osten-
dunt, ad illumq; hoc est: ad eius amorem te inuitant. Quocirca quicquid no-
bilitatis, q; qd decoris quicquid indutrix, quicquid scientiæ, quicquid conso-
lationis: & vt simul omnia dicam, q; qd laudandum, q; qd admirandum ve
in creaturis cernis, in infinitum id scito nobilius pulchrius, dulcius, mirabi-
lius, laudabiliusq; esse in creatore, tanquam in omnis bonis origine.
Proinde, quandocumq; delectabile, quid inuenis in creatura, haudqua-
quam ibi sistas. Sed hoc tibi persuadeas, hoc tibi creaturam loquentem au-
dias atque clamantem, hoc illam sentias te admonentem, vt oculos tuos
ad te mox auersos ad creatorem conuertas, in quo incomparabiliter infini-
toque modo, id est, excellentius, quod miraris reperies, quam in creatura.

Perfectionis
fundamen-
tum quod.

Quænam a
perfecti one
impediant.

Creaturæ
solatis vt sit
vitandum.

Creaturæ
cur plerisq;
noceant.

Creaturæ
vt sint dili-
gende.

Creaturæ
omnes vt
nos ad Deum
remittant.

verbi

Matt. 5.

Verbi gratia: Si sol, luce, decore, calore eue suo te oblectauerit, animus hic tuus non requiescat, nec super hac delectatione gaudeas. Non sufficiat, inquam tibi, quod inuenisti, quod te oblectet. Conuerte ad originem te, attende quam pulcher, quam amabilis, quam amore ardens, quam denique bonus sit, qui æquæ temporale hoc lumen atq; spirituale tibi confert, qui id ipsum æternum tibi promittit, qui tibi & propter te condidit omnia. Tibi inquam, condidit, non sibi, hoc est, ad commodum tuum, non suum. Vide radios bonitatis ac pietatis eius diuinæ, quos super bonos ac malos emittit. Hic est enim animæ tuæ sponsus. Hic est tui redemptor atq; amator. Hunc aliquando dum eras in seculo non agnoscebas, nec tui amatorem sciebas. Ignorabas quoque, hoc est, non cogitabas eius bonitatem, omnipotentiam, eius pulchritudinem, eius erga te amorem. Ignorabas quid tibi fecerit, quanta sit largitus, quanta denique pro ta passus. Itaq; quia ignorabas eum, idèd non amabas. Iam verò ab eodem vocata accessisti, introisti in eius cubile clausum. Cubile voco hoc monasterium, pro spreto mundo eidem es desponsata. Ibi non nihil de suo tibi ostendit decore. Ibi eius dulcedinem gustasti. Ibi sensisti eius amorem. Ibi sui te notitia illustrauit. Ibi denique te sibi in sponsam, in reginam, in cælestis sui regni perpetuè adoptauit consortem.

Quantam
Deus animæ
ad ipsam cõ-
ueriæ præ-
stet dignita-
tem.
Psal. 8.
Psal. 40.

Creaturæ o-
mnes vt Dei
laudē præ-
dicent & ze-
lentur ho-
norem.

A creaturis
animus ad
creatore[m]
reuoandus.

Meditare igitur cuiusmodi habeas sponsum, tam sapientem, tam potentem, adèd bonum, adèd suaue[m], adèd tui amantem, utpote qui creauerit, qui gubernet, cui seruiant, quem tremere habeant omnia, & qui hic tibi quodq; vt regine subiecerit vniuersa. Vbi nunc potentia Regum, vbi Imperatorum potestas? Nonne oēs tuo sponso comparati, sunt quasi non sint? Nõne coram eo quasi nihilum & inane reputantur, vt Propheta dicit? Quæ virgo, quæ domina iactare potest talem sponsum, quò tu? Quæ est, quæ de sponsi sui possit nobilitate, virtute, amoreq; adèd gloriari, quemadmodum tu? Esto itaq; ei fidelis, vt ipsum solum ames, huic soli placere cupias, soli huic inhæreas, huic tibiq; & in omnibus cogites, eius honorem ac beneplacitum sitias ac quaras. Quò enim tu sponsi tui non prædicabis magnificentiam, quomodo ipse non zelaberis honorem, cum omnes id faciant eius creaturæ? Cum enim hoc ceperunt, quod illis indidit creator, quod mandauit, quid quæso aliud agunt, quam quod potentiam, & sapientiam eius prædicant? Itaq; sige omnes tam creaturas procedere, atq; tibi actus suos certatim ostendere sibi concreator, seu vt vocamus naturales. Videbis omnes mirum in modum, ambiciose pro sui creatoris honore & gloria zelari. Ostentabunt singulæ, quicquid à suo receperint creatore. Indicabunt tibi, quid à sponso tuo in sponsa, hoc est, in tui ministerium receperint. Nihil celabunt, ne gloriæ creatoris quippiam videantur detrudere. Itaq; quascumq; videris creaturas, singulæ tibi clamabunt: O soror (sororem te vocant, quia tecum habent, eundem patrem. Neq; enim creando plus laborauit tuus pater cælestis quando te fecit, quam vbi flosculum creauit. Hoc tamen interest, quod flosculum creauit propter te, nõ te propter flosculum.) Ergò ò soror, inquit, quid nos inspicias? Nihil in nobis habes mirandum.

Mirare potius eum, qui fecit nos. Quomodo enim nos vides ipse nos fecit, & quomodo voluit nos fecit. Noli igitur nos mirari. Neq; enim nos ipsi fecimus nos. Qui te creauit, qui te sibi sponsam fecit, qui te ab æterno elegit,

hic propter te nos fecit. Nos completo ministerio nostro transibimus, hoc est, peribimus. Tu ut perpetuo maneat cum eo, qui est sempiternus, utque semper viuas cum eodem qui te fecit, facta es. Quicquid in nobis vides boni, quicquid in nobis laudas, in infinitum melius & nobilius est in opifice omnium rerum Deo. Itaque quando Solem vides in fulgore suo, quando te eiusdem oblectat calor, quando item tonitruum reboat, quando micant fulgura, quando flores aut visum coloribus aut odoribus olfactum alliciunt, quando piscis in aquis ludunt, quando aures denique tuas auicula cantu suo demulcet: postremo quando arbores & reliqua quaeque virentia florent, intellige propter te cuncta haec fieri. Nam opus officiumue naturale cuiusvis creaturae laus est & praedicatio creatoris, est praeterea tui instructio, est quoque exercitatio tui ad obediendum Deo, ad intelligendumque Deum: est postremo tui, quae in Dei seruitio ac laude torpes, confutatio, perinde ac si quaelibet creatura, dum naturale suum exequitur officium, tibi diceret. O ingrata & deserta creatura rationalis, tibi creator noster subiecit nos vniuersas. Nos in eius laudem, quae statuit eadem obseruamus. Nos tibi, quo creatori maneamus obediens, seruimus. Vide quantum te Deus honorauerit, qui omnia haec quae vides, in tuam utilitatem creauit. Disce ex nobis, quis sit, qui te, & nos propter te, imò propter te omnia creauit, quam potens, quam sapiens quam bonus. Hoc itaque modo quamuis audi creaturam tibi loquentem. Scire ne vis, qualem omnium conditor me fecerat Deus? Attende quid sciam, & inde quis sit qui mihi hoc dederit, quis artem hanc me docuerit, perpende. Ecce quam lacem, quem splendorem, quem denique calorem ego emitto dicit Sol. Vide quid praeterea mihi dederit Deus: Nempe ut tellus ex me foecundaretur, ut crescant germina, & floreat vinea, rursusque cuncta arefcant, ut vna res indaretur, alia interim liquefcente.

En natandi artem & in aquis ludendi mihi datam ait pisciculus. Quid me inspicis inquit auicula? Num quod vno non permaneam loco miraris? Vide quam sim pennata, quam colorata, quam leuis & velox ad volatum. Audi praeterea quam docta sim canere tenui hoc rostro. Quid stupes? Non me laudes, sed pro me lauda creatorem, imò pro te, quod me reliquaque omnia in tui obsequium tibi dederit. Quid stupes tandem ait aranea: Nunquid quod docta sim & filare & texere? An quod de pariete in parietem per medium aërem sine pennis feror, aut quod sursum deorsumque rete texo muscis capiendis idoneum? Nonissimè quid me persequeris? dicit pulex. Viquequo super his homo gygas? Quid tibi lorica & enses conferunt, cum ego bestiola exigua te mordere audeam, sanguinemque tuum tibi velis nolis exugere? Ecce gladio protectum & galea intado: tu si potes te defende. Disce igitur non minari proximo. Disce te non velle vindicare. Disce modicus & infirmus esse in oculis tuis. Disce subdi Deo, cum timere me habeas puliculum. Quid dicam ultra? Vides lepusculum fugientem, cogita quod tibi fugiendum ab hominibus mundanis, hoc est, quorum loquutio conuersatioque est mundana. Nisi enim paruitati tuae desideris, fugerisque delinquendi occasiones ne capiaris, frustra ociosaque tibi suam fugiendi velocitatem ostentauit lepusculus. Hoc modo omnes tibi loquuntur creaturae: Hoc modo te instruunt ad meliora. Hoc modo creatoris sui tibi commonstrant virtutem: ut videlicet in

Officium
cuiuslibet
creaturae
naturale
quod sit.
tal. 3.

Creator ut
pos. it ex
creaturis a-
guosci.

Sol.

Pisciculus.
Auicula.

Aranea.

Pulex.

Lepusculus.

Cc

ipfis.

ipsis, hoc est, in creaturis videas, quam sapiens, quam potens, quam bonus sit
 Sponsus tuus Dominus omnium Deus, conditor creaturarum & guber-
 nator. Nihil enim decoris, nihil potes inuenire bonitatis in aliqua creatura
 ram, quod in infinitum non excellat, aut quod nobilius non sit in creatura.
 Hoc idcirco scribo, quo te admoneam ex creaturis, quomodo te extimale
 ad amorem creatoris, quomodoque nihil queant tibi nocere (si volueris) crea-
 turæ. Nisi enim hoc modo creaturarum te oblectet venustas, nisi oculo hoc
 contemplationis creaturas intuita fueris, nisi spirituale quid in his de
 Deo meditata fueris, vanum continuo aliud aut mundanum aliquid,
 aut certe carnale ac noxium tibi subibit in mentem. Nisi enim cor bo-
 na, aliqua cogitatione occupetur, ociosum illud esse non potest, sed
 mundana tractat: Verbi gratia: Ecce iam Verni amenitas temporis pro-
 dit, quo iam omnia quasi cum Christo mortuo resurgunt. Repullulant enim
 cuncta atque ipsa sua nos renascentia afficiunt. Trahunt alia in voluptatem,
 alia in admirationem, alia contemplandi materiam præbent, alia exercitium.
 Hamus vniuersa, nunc pingitur ornaturque & decore, & varietate. Hic flores,
 hic gramina, hic folia, hic reliqua quæque virentia offert. Flagent hic odo-
 res suavissimi, ibi colorum varietas oblectat. Quid inter hæc meditentur
 cor virginis sanum & iuvenile, nisi spiritualis illud roboraret cogitatio,
 aut nisi hæc omnia referret in Deum? Hunc igitur omnium conditorem si-
 pores, hunc ornatus, hunc decor, hunc palchritudo, hunc lux, hunc bestiarum
 vniuersaque pecora campi, hunc volucres cæli piscesque maris, hunc artes indi-
 strixque quæuis humanæ loquuntur. Ad hæc autem ut creaturarum audias vo-
 ces, iuuabit te quod omni tempore studium tibi sit cum Deo colloquendi, et
 fit) per orationem maximè mentalem, per meditationem, per aspirationem
 quoque mentis. His enim si assueta fueris, tam vñs seu exercitatio, quam ipsi
 deuotionis vnctio diuina quid contemplando creaturas meditari, quomo-
 do ex ijs ad Deum affici, quomodo ve ad eum aspirare, quid petere, pro quo
 gemere, pro quo denique debeas gratias agere, te docebunt. Oportet nihilominus,
 quodianum habeas exercitium amoris erga sponsum tuum quo spiritus tuus
 quotidie reformetur, renouetur, reflagret, roboreturque. Huiusmodi exerci-
 tia ad varios multa iam pridem scripti, & indignum est ut tibi tuisque
 Christo tecum seruiunt, quæ eundem quoque sponsum suum imitari gestant
 sodalibus, & sub tam deuotæ ac venerabilis Dominæ moderatione vitam
 gentibus, huiusmodi aliquid negem. Itaque mitto tibi hic exercitium amo-
 ris, quo singulis horis (cum horæ sint diei naturalis quatuor & viginti) ut
 Domino loquaris, meditans orans, aut gratias agens. Hoc autem exercitium
 in Christi vita, passione ac beneficijs versatur, quæ maximè ad Dei estimu-
 lant amorem. Cum itaque ut dixi viginti quatuor sunt horæ diei, cuius autem
 horæ danda sit trina meditatio siue gratiarum actio Christi beneficiorum,
 sequitur in quolibet die exercitium hoc constare ex ter viginti quatuor ar-
 ticulis, hoc est, ex septuaginta duobus. Qui numerus in sacra scriptura quoque
 aliquoties obseruatus, mysterij ratione non caret. Sunt igitur septuaginta
 duo articuli infra numerati, quibus ad redamandum sponsum tuum, cor tuum
 excites (si volueris) quotidie. Adduntur quoque versus, qui hoc indicent, seu
 significant, vtiliter explanati. Duorum enim primorum versus, vrei que seu
 recer.

Creaturæ ut
 pro sint nec
 quicquam
 officiant.

Verum te
 pus quid no-
 doceat.

Ut creatore
 loquantur
 omnia.

Creaturam
 voces unde
 audiantur.

Exercitium
 amoris quo-
 tidianum
 et simi. o-
 portere.

Exercitium
 amoris ad
 horam quæ
 us diei qua-
 le.

D. VI
16

recenset Articulus, qui simul numerati faciunt duodecim, reliqui omnes quinque. Quo fit ut collecti simul reddant Articulos duos & septuaginta, quibus tui quotidie sis memor sponfi ac redemptoris. Verum scio quid obijcies: Quomodo possum inquis singulis horis mentem ad Deum eleuare quomodo scintillas possum amoris exufflare, Deoq; gratias agere, cum multis necesse sit horis dormire, corpusq; reficere, quo tempore simul orationi vacat nemo? Certè filia, spirituales mentes etiam edentes & aliena tractantes nihilominus orant. Neque enim ad externa spiritum totum effundunt, sed dum externa agunt mente interea loquuntur Deo. Verum ut obiectioni respondeam, non hoc necessarium puto ut singulis horis, suas tribuas meditationes orationesve quibus edis, dormis, aut aliter fueris occupata, sed vt toties ter Dominum intra diem ac noctem alloquaris, quot sunt intra diem & noctem horæ. Atque ided exercere potes te in vna hora tempus præueniendo, vt pro frequentibus tribus quatuorve horis sis libera, quibus dormire habes, aut alijs fueris rebus necessario occupata. Sufficit igitur per diem vt septuagesies & bis ad Dominum te conuertas, illumq; laudes & adores, quamuis diuidas in quascuq; volueris portiones, aut in diei tempora, siue etiam coniungas hoc exercitium iuxta congruentiam status tui, officij tui, aut iuxta tuarum occupationum multitudinem. Quæ si tot tantaq; fuerint, sufficiat si vel semel viginti quatuor Articulos in die fueris meditata, hoc est, si quauis hora vel semel tantum tuo benè loquuta fueris sponso. Erit autem tuum, an singulis velis Articulis Angelicam adiungere salutationem. Tui quoq; arbitrij erit, an dolores septem beatæ virginis Mariæ, septemq; effusiones dominicas inter quinque & quinque Articulos vbique interpositas in vsum acceptare quomodo posui, an intermittere velis. Postremò tui erit iudicij, quid tibi conueniat potius, exercitium hoc ad horas canonicas applicate, an separatim hoc vti exercitio. Ego enim illud ad horas propterea solum applicaui, quo ansam præberem lectori varia cogitandi probandiq; atque nouissimè id quod tibi magis congruum inueniret, imitandi. Satis mihi est filia, mater iam modumq; exercendi administraffe Tuum atq; vniuscuiusque erit sibi illud pro temporis, loci, status, officij, suarumq; occupationum conditionibus applicare. Vale.

Mentes spirituales vt nunquam non orant.

Exercitium, seu excitamentum deuotionis diuiniq; amoris, cuius in præcedenti Epistola fit mentio, ex Iesu Christi passione beneficijsque conflatum, & in articulos LXXII. digestum septem item horis quas canonicas vocant, applicatum: & velut horologium mysticum oculis mentalibus contemplandum.

IN EXERCITIVM ET EXERCITAMENTVM DEVOTIONIS

DIVINIQUE AMORIS EX PASSIONE
ac beneficijs Christi congestum,

PRÆFATIO.

VERE nonnulli, qui pro bono felicisq; termino vite, hoc est, vt dici solet, pro bono sine impetrato horologium quoddam deuotionis sibi fecerunt, quo ad singulas dies noctisq; horas ter salutare beatam virginem Mariam, Mibi vtilius futurisque id exercitium videbatur, si ad quous salutationem rememoraretur ex vita Christi beneficium aliquod, quo eiusdem amor in mediantie igneseret, nullaq; foret hora, in qua ter Dominum Deum suum pro ingenti ipsius charitate, proq; eiusdem beneficijs deuotissimus quique non benediceret. Hoc vñq; modo fiet, vt non solum bonum obtineat vite sine veru etiam se continue ad Dei amorem exciet, vsuq; cum Deo humiliter, familiariter ac suuiter loquendi (quod puris & ordibus facile qu) assuetatur. Eam ob rem exercitium hoc scribens trado, quo singulis fiat horis beneficiorum Christi non minus ter charitatig; diuina memoria. Neg; tamē putandū est hoc fore necessarium, si occupatus qu fuerit, sine dormierit; ad singulas ipsum horas exerceri, sed tot horas praeuenire potest hoc exercitio vtens, aut subsequi, siue implere quot viderit sese horis alijs impeditis, in quibus Deo nequiuert in oratione loqui. Possit autē ad horas canonicas quos; exercitium applicari quomodo hic signatum est, aut aliter quomodo cuique congruerit. Aduertendum quoque, quomodo viginti quatuor sint dies noctisq; hora, ita singulis horis ter orasse, est per diem ac noctem septuagesies & bis orasse. Nulla sunt huius orationes sallicia vocaliter legenda prescripta, sed instruitur vnusquisq; ad orationis mentis, qua est in spiritu & veritate, remittiturq; propterea ad theorias nostras cantum & quinquaginta vite passionisq; Christi, vbi petitiones orationesve inuemetphib; congruas, quibus spiritu ac mente ad Deum se eleuans vtatur. Quod si mente orare non potest, vocaliter easdem legat. Post quinq; tamē articulos vbiq; interserta est vna ex septem aut doloribus beatae Mariae, aut effusionibus sanguinis Christi commemoratio, qua obseruari aut omitti possunt.

Qui autem voluerit horis applicare hoc exercitium, congruentius id ad vespervas incipiet hoc modo.

AD VESPERAS.

Dolor B. Mariae Virginis. I.

Luc. 2.

Meditare primum ex precipuis dolorem B. V. matris Mariae qui fuit postquam Simeonis audiuit prophetiam quociens eiusdem illi passio futura in mentem venit. Illum dolorem offer Christo pro tuis totiusq; mundi peccatis. In huius quoque venerationem dic, si placet: Pater noster. Ave Maria.

ART. I.

Exercitium pro felici fine vite quod.

Exercitium ad horas canonicas solucndas.

ARTICVLI VITAE CHRISTI, EIVSQUE

Matris gloriosa versibus indicati.

Præparat, & sponso, missus, fect, natus, aditur.

EXPLANATIO.

Preparat. scilicet Dei filius sibi matrem dignissimam, eandem à peccato præseruans, implens gratijs & virtutibus, & bonis omnibus exornans. Vide igitur tu, quàm sanctè concepta & nata, quàm perfectè in templo fuerit conuersata: & pro his omnibus gratias agens, Deum adora, Virginemq; saluta, dicens, *Aue Maria* &c.

Et hoc modo in sequentibus quoque ad singulos articulos ea quæ ædificant, aut præcipuè ad Dei extimulant amorem expende.

Et sponso. Desponsata est beata virgo primum Deo per virginitatis votum, siue propositum. Deinde cœlitus iussa desponsatur etiam Ioseph virgini ac viro sancto: cum quo virginitatem seruâs, ab eodem semper mansit intacta.

Gratias pro hoc age Deo, & pro castitate mentis & corporis tui sedulo Dominum ipsamq; sanctitatem virginem Mariam ora. *Aue Maria*.

Missus, scilicet est angelus ad Mariam, eandem salutaturus &c. Cogita hic Dei incarnationem matrisq; Virginis exaltationem.

Gratias age pro tanto beneficio Deo, illum suppliciter orans vt per merita beatissimæ matris suæ, te tanta gratia dignum faciat, vt in te per gratiam suam dignetur nasci, *Aue Maria*.

Fect. Maria scilicet suum in vtero natum, itq; interea ad Elizabeth exultans & nihil grauata.

Gratulare beatæ Virgini, quæ tanta gratia fuit præuenta, vt non solum creatorem cœli & terræ in suo felicissimo vtero concipere, verùm etiam sine grauamine v llo illum, qui omnia portat verbo virtutis suæ, gestare meruit, & gratias age Deo, quia nobiscum fecit misericordiam suam, ipsum rogans humiliter, vt te quoque per gratiam suam visitare, illuminare & replete dignetur, *Aue Maria*.

Natus, scilicet est Iesus ex Maria virgine. Cogita deuotionem, compassionem, exultationem, obsequiumq; & reuerentiam Virginis erga suum infantem, & gratias age Deo pro tanto beneficio, quo nos visitauit oriens ex alto, ipsum per merita suæ castissimæ matris suppliciter rogans, quatenus per suam gratiam in te quoque nasci dignetur, *Aue Maria*.

Aditur, hoc est, visitatur ab angelis, à pastoribus, à Magis. Gratias illi age &c. *Aue Maria*.

Effusio sanguinis Christi. I.

Meditare hic primam effusionem sanguinis, videlicet in eius circumcisione, & hunc pro tuis, vniuersisq; mundi peccatis tam viuorum, quàm mortuorum Deo Patri offer, dicens, *Pater noster*, *Aue Maria*.

ARTICVLI VITAE CHRISTI.

Sistitur, & nutrit, later, hunc lauat, hoste grauatur.

Luc. 2.

Siffitur, à matre Iesus in templo, redimendus quasi peccator, atque pro se purissima ipsa Virgo purificationis ritum humiliter obseruat. Vide vtriusque humilitatem obedientiamq; gratias age & imitare. *Aue Maria.*
Et nunciu. Iesum mater educavit, lactens alensq; infantem, & manuum operibus reficiens. Vide matris deuotionem & sedulitatem, & gratias age & *Aue Maria.*

Luc. 3.

Latet, Iesus scilicet triginta annis, vt putabatur filius Ioseph. Vide humilitatem eius, quia maluit nesciri, quam reputari. Vide suauissimam Iesu cum parentibus cohabitationem, & gratias age. *Aue Maria.*

Luc. 4.

Hunc lauat, id est, Iesum Ioannes baptizauit. Ora te rebaptizari à Christo in lacrymis poenitentiae, & in sanguine ipsius parificari eidemq; pro baptismo & tui uocatione gratias age. *Aue Maria.*

Hoste, tentatus est Iesus ter in deserto ieiunans ab hoste maligno. Vide Iesu sapientiam & patientiam, cogita propriam infirmitatem & malitiam, & ora pro diuino auxilio ad superandas omnes tentationes. *Aue Maria.*

Grauat, hoc est, Iesus, famem, aestum, pluiam, frigus corporisq; fatigationem ac reliqua incommoda sustinuit. Pro his eidem gratias age, atque pro ipsius suauissimum cor, hæc cuncta eius grauamina Deo Patri in vniuersi-moris ipsius pro tuis, totiusq; mundi peccatis offer. *Aue Maria.*

Ad Completorium.

Dolor B. Mariæ Virginis. II.

Matt. 2.

Dolorem beate Virginis alterum, siue secundum, hic meditare, quem habuit, quando Herode meditante necem Christi præmonita, fugiit in Ægyptum cum infante. In huius venerationem dic, *Pater noster,* *Aue Maria.*

ARTICULI VITAE CHRISTI.

Signa facit, docuit, pius est, iniuria, palmis.

EXPLANATIO.

Signa facit, puta, Iesus sanando omnes infirmos, expellendo demones, mortuos suscitando. Vide hic Iesu diuinitatem, atque virtutem: gratias illi age, & pete sanari in anima à vitijs & passionibus malis. *Aue Maria.*

Docuit, hoc est, prædicauit, vadens de ciuitate ad ciuitatem, & oues suas requirens, pro quo illi gratias age. *Aue Maria.*

Pius est, in hoc, quod peccatores multos ad se trahens, conuertit, venientes benignè recepit, cum illis (quo cunctis spem veniæ præberet) familiarem sese exhibens, manducauit pro qua re beneficioq; gratias age, ipsum adora, ab eodem tuorum delictorum ueliam roga. *Aue Maria.*

Iniuria, scilicet frequens illi fit per inuidiam persecutionemq; scribarum & Phariseorum. Gratias illi age, & disce ab eodè mititatem & patientiam in aduersis, & erga persecutores esto benignus. *Aue Maria.*

Ioan. 12.

Palmis, id est, cum honore, palmis, cantuq; in asino sedens, in urbem receptus

ius est. Vide quia ipse inierim super Hierusalem fleuit, nihilominus in templo zelum tunc exercuit, & constantissimè prædicauit. *Aue Maria.* Luc. 19.

Effusio sanguinis Christi. II.

Secundam hic meditare sanguinis Iesu effusionem in monte Oliueti orantibus, & sub agone sudantis. Hanc effusionem Deo Patri, in filij amoris ac obedientie vnione offer pro tuis vniuersorumq; tam viuorum, quàm defunctorum delictis. Pro hac item sanguinis effusione Iesum adora, eidem gratias agens, atque præcipuè tunc ad refrigerium animarum, hoc est, ad extinctionem ignis, quo vtuntur defunctorum animæ in purgatorio, eadem sanguinis effusione cum reliquis Christi meritis vtere, orans Deum pro animabus purgandis. *Pater noster, Aue Maria.* Luc. 21.

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Venditur, abscedit, lauat, instituensque, docebit.

EXPLANATIO.

Venditur, Iudæis scilicet, à discipulo Iesus vilissimo pretio. Vide hic Iesu vilipensionem, dilige tui contemptum. Gratias illi age atque cunctis quæ extra ipsum sunt, hunc præter & chariorem pretiosiorèq; tibi constitue. *Aue Maria.* Matt. 26.

Abscedit, Iesus à matre ad cœnam nouissimam, & subinde ad passionem abiturus. Meditare hic tristissimam dolorosamque matris & filij diuisionem, & gratias illi age, quia propter te tam pia mater, tam charum amittit filiū. *Aue Maria.* Ibidem.

Lauat, Iesus à cœna typica surgens discipulorum suorum lauat pedes. Vide Iesu humilitatem, quia proditoris sui quoque lauat pedes. Imitare per officia cuncta humilitatis & charitatis Christi exemplum, eidemq; gratias age. *Aue Maria.* Ioan. 13.

Instituensq;, Iesus Sacramentum corporis & sanguinis sui instituit, quo vique ad consummationem seculi nobiscum manens nos vult cibare. Atter nobilissimum donum, maximum beneficium eius, amoremq; erga nos flagrantissimum, eidemq; gratias, age, illumq; adorans, vt se tibi præbeat, pete. *Aue Maria.* Matt. 26. Luc. 22.

Docet, Iesus consolans suos sermone suauissimo. Vide tenerrimi ardentissimique amoris abundantiam, amantis dulcedinem, atque præmonentis curam & diligentiam. Gratias illi age, & petenda pete. *Aue Maria.* Ioan. 14. 15. & 16.

Ad Matutinas.

Dolor B. Mariæ Virginis. III.

Tertium dolorem tristitiamq; beatae Mariæ virginis hic recole, quàm filium amissum ipsa triduo quærens, sensit. In huius venerationem, vbi Deo hunc pro tui & pro mundi peccatis obtuleris, vbi quoq; Christo eiusq; matri gratias egeris, dic. *Pater noster, Aue Maria.* Luc. 2.

ARTI-

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Tristior, atque rogat, visitat, sit obuius, ad quid.

ELVCIDATIO.

Matt. 26.
Mar. 14.

Tristior. Iesus ad hortum exiens, cepit pauere & redere ob imminentem passionem: quam obrem, *visitatus est*, inquit, *anima mea usque ad mortem*. cōpatere Iesu afflicto, ingemisce te tristitiæ huius causam esse. Ora iuitatis spiritum à te auferri, sanctam compunctionem infundi, & Domino Iesu ipsius tristitiam pro peccatis tuis offer, eidemq; gratias age. *Aue Maria.*

Matt. 26.

Atque rogat, Iesus scilicet Patrem, vt à se transferatur passionis calix: magis autem, vt in se patris fiat voluntas. Meditare hic Christi orantis sedulitatem, vigilantiam, orationisq; condiciones. Gratias age, teq; eidem in omni eius beneplacitum resigna, *Aue Maria.*

Ibidem.

Visitat, suos discipulos à somno excitans, atque vt pater eisdem præmonens. Disce hic, quia Iesus discipulorum curam suæ tristitiæ prætulit, orationemq; propter eos intermisit, & gratias illi age. *Aue Maria.*

Ioan. 3.

Fuit obuius. Vtrò it Iesus hostibus obuiam. Vide patiendi feruentissimam Iesu voluntatem, & euadendi (si voluisset) potentiam. Pete promptissimam à Deo tibi donari patiendi, atque ad omnia eidem te resignandi voluntatem, & illi gratias age. *Aue Maria.*

Matt. 26.

Ad quid, significatur hic mansuetudo Iesu, osculum simulata charitate à Iuda proditore sibi datum recipientis, dicentisq;: *Amice ad quid venisti*. Meditare qua compassione proditorem Iesus receperit, admonuerit, ad conuersionemq; monuerit, & gratias illi age ipsum adorans. *Aue Maria.*

Effusio sanguinis Christi. III.

Matt. 27.
Marc. 15.
Luc. 23.
Ioan. 19.

Tertiam hoc loco meditare sanguinis Iesu effusionem in sui flagellatione nudati corporis tollerata, eandem per cor ipsius suauissimum, atque in eiusdem amoris visione Patri pro tuis ac mundi peccatis obferens, quomodo supra dictum est. *Pater noster. Aue Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Captum, sune ligant, fugiunt, Annæque, negatur.

ELVCIDATIO.

Ioan. 18.

Captum. Hostium furore ac tumultu captus est Iesus. Vide & expendi hostium crudelitatem, agni mirissimi innocentissimiq; mansuetudinem, & gratias agens quæ petenda sunt pete. *Aue Maria.*

Ibidem.

Sune ligant, Iesum vinctum vt cum qui mortis foret reus ducunt. Compertere pio Iesu se non defendenti, illi gratias age, peteq; ab eodem te capi, charitatisq; perpetuæ funiculis indissolubiler te ipsi alligari. *Aue Maria.*

Matt. 26.

Fugiunt, Iesu relicto inter manus hostium, discipuli. Dole hic quod tam sepe à Deo recessisti, gratiasq; Deo age, & pete inamissibilis gratiæ suæ custodiam diuina te seruari. *Aue Maria.*

Ioan. 18.

Annæque, est Iesus crudeliter adductus, à pontifice tumide interrogatus, à seruo alapa percussus. Gratias age Domino Iesu, ab eodemq; disce contra Deum contemp-

contemptum ac iniuriam zelari, & eius honorem tueri, pro te verò tacere, atque Deo causam tuam committere. *Aue Maria.*

Negatur, A Petro ter. Meditare hic Iesu Petrum respicientis benignitatem Petri qui negauerit fletum & poenitentiam: & accusa te, quod Christum saepius negaueris, hoc est, veritatem aut non confessus fueris, aut non propugnaueris propter humanum timorem seu fauorem: & pete te, quomodo Petrus est respectus à Christo, respici ac emendari, *Aue Maria.*

Ad primam.

Dolor B. Mariae Virginis IV.

Quartum hic dolorem tristitiamque beatissimæ Virginis matris recole, eum scilicet, quando filium suum vidit captum, damnatum, praegratumque sub cruce. Hunc dolorem roga beatissimam virginem Mariam, vt pro tuis totiusque mundi delictis filio offerat suo. *Pater noster, Aue Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Ad Caipham, damnant, cæsus, fert multa, Pilato.

EXPLANATIO.

Ad Caipham, scilicet Iesum ductus est, vbi sacerdotum scribarumque congregatum fuerat consilium. Vide quam toruis oculis Iesum inspiciunt, quam superbe illum ante se constituunt iudicandum, quam asperis blasphemisque obiurgationibus illum inuadunt, & illi gratias age. *Aue Maria.*

Damnant, hoc est, blasphemum ac reum esse mortis decernunt, propterea quod adiuratus, veritatem est confessus. Vide Christi patientiam verecundiamque, gratias illi age & ei compatere. *Aue Maria.*

Cæsus est Iesus palmis, & alapis in faciem. Compatere illi & gratias age: memeroque quod Iesum tu cædis, dum impudenter, hoc est, voluntarie seu deliberatus peccas. *Aue Maria.*

Fert multa, alia scilicet, quod faciem Iesu conspuerunt, quod eius oculos volebant, quod denique colaphis pugnisque illudentes illum percutiebant. Condole Domino tuo, & admirare eius patientiam humilitatemque inter huiusmodi ribaldos constituti per residuum noctis, & offer eadem quæ patitur Patri pro tuis mundique peccatis. *Aue Maria.*

Pilato, mane Iesum vincitum adducunt. Vide quomodo ad sanguinem Iesu fundendum in hiant, quomodo festinant. Vide Iesu consputam faciem ac deturpatam: & gratias eidem pro his quæ pro te patitur, age. *Aue Maria.*

Effusio sanguinis Christi IV.

Quartam nunc meditare Iesu sanguinis effusionem, quando caput eius sacrum spinis fuit coronatum, arundineque percussum. Hanc offer Deo Patri, quomodo de reliquis supra dictum est. *Pater noster, Aue Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Accusant, regi, spernitur, & latroni, flagella.

D d

ELY

ELUCIDATIO.

Matt. 27.

Accusant, puta Iudæi Iesum Pilato adductum. Vide quantis dolis, quantis criminationibus, quamque importunè nituntur homines vilissimi Iesum innocentissimum infamare. Vide quàm humiliter, qui poterat confutare omnes, quasi reus omnium tacebat. Gratias illi age, oratque tantam ab eodem donari patientiam & humilitatem, vt accusationes, detractio- nes, iudicia, correptionesque aliorum æquanimiter feras. *Aue Maria*

Luc. 23.

Regi, hoc est, Herodi mittitur à Pilato Iesus. Vide quam probrosè indignanterque ducitur, quàm pertinaciter ibi & iniquè accusatur Dominus mansuetus, ad omnia tacès. Age gratias illi, & roga vt te faciat se imitari. *Aue Ma.*

Ibidem.

Spernitur ab Herode Iesus, quòd noluit ad illius instantiam facere signa & propterea alba veste illusus. Pilato remittitur. Vide Iesum quàm à gloria vana, ab ostentatione, ab adulandi, euadendi que studio fuerit alienus, quàm obediens hostibus eundo & redeundo, illuforianamque vestem sustinendo. Gratias illi age & ipsum adorans imitari stude. *Aue Maria.*

Matt. 27.

Et latroni, Iesus à Pilato cum latrone fuit propositus Iudæis, dataque optio, vt alterum eligerent, quem propter festiuitatem Paschalem ex privilegio vita donarent. Quod licet Iudex in fauorem Christi faceret, puta quo illum, à morte eriperet, in magnam tamen id Christo cessit contumeliam, puta quòd seditioso fuerit comparatus latroni, eodemque iniquior ac vita indignior iudicatus. Nam latrone dimisso, Christum crucifigi postulabant. Expende in- gemiscens ignomiam Christo factam, inuidiam item Iudæorum, quæ cor Christi pijsimum sauciabat, præferentium latronem seditiosum atque exo- sum Christo. Meditans recole, quomodo tam sæpe Christo prætulervis tu rem vilissimam. Modo igitur præ cunctis eundem eligens, dilige.

Ibidem.

Flagella, scilicet Iesus sustinuit, nudus ad columnam ligatus. Meditare ma- dati verecundiam innocentem, ligationem quasi impotētis, cni vincula vim possent inferre, dolorem verberum, fulcationem plagarum in eius carne, ef- fusionem conculcationemque sanguinis eius, & gratias illi age. *Aue Maria.*

Ad Tertiam.

Dolor B. Mariæ Virginis V.

Ioan. 19.

Quintum hic meditare dolorem tristitiamve, seu compassionem virgi- nis Mariæ, filium suum in cruce pœnis & opprobrijs satiatum intuen- tis: cui nihil potuit ipsa adferre remedij aut consolationis, sed præsen- tia sua filij potius augebat pœnam.

Roga beatissimam Virginem vt hanc tristitiam filio suo pro te & pro vniuerso mundo offerat, *Pater noster*, *Aue Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Spinis ostentat, damnatur, sub cruce, flebant.

ELUCIDATIO.

Matt. 27.

Ioan. 19.

Spinis, fuit coronatus Dominus Iesus. At tunc hic coronationis huius ma- ximum cruciatum, Christi illufionem impropriumque, & gratias age ei, qui pro te hæc sustinuit. *Aue Maria.*

Ostentat Christum Pilatus casum, coronatum, illufumque Iudæis, dicent

Ecc.

Ecce homo, volens ad compafsionem eos prouocare. At illi obftinati maiori clamabant inuidia: *Crucifige, crucifige eum.* Vide hic Iefu dolorem, ignominiam verecundiamq; fui populi ingratitude audientis, & gratias illi age. *Aue Maria.* Matt. 27.
Marc. 15.
Luc. 23.
Ioan. 19.

Dannatur, Iefus ftans ante tribunal iudicis ad mortem. Vide innocentiffimi Iefu quafi omnium foret reus, dignationem, humilitatem, atque manfuetudinem. Compatere ei & renoua firmatq; propofitum tuum de neminem iudicando, & gratias eidem age. *Aue Maria.* Matt. 27.

Sub cruce, quam fuis geftat in humeris Iefus incedit curuus, gemens, atque viribus deficiens. Vide eius cruenta vefigia, audi turbæ infultantis clamorem, Chrifti item fingultus, & itineris huius calamitofi conditionem vniuerfam. Compatere ex animo eidem, illumq; adorans gratias age. *Aue Maria.* Matt. 27.
Mar. 15.

Flebant, beatiffima eius mater cum reliquis deuotis mulieribus. Attende quomodo eius illi mater triftis occurrit, quomodo intuiti fe mutuo fuerint mater & filius, quomodoq; sub onere nimio crucis Iefus ceciderit. Ora inflāter, vt fui tibi imitationem largiatur, & gratias age illi. *Aue Maria.*

Effufio sanguinis Chrifti V.

Quintam hic meditare fanguinis Iefu effufionem, quando extracta velle renouatisq; tam doloribus quam vulneribus in monte Caluarie crucifigendus copiofum fanguinem fudit, hanc Iefu effufionem offer Deo Patri vt fupra. *Pater noster, Aue Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Nudant, extendunt, crucifixus, fcriptus, & orat.

ELVCIDATIO.

Nudent, Iefum in monte Caluarie crucifigendum. Meditare hic Iefu verrecundiam ftantis corpore nudo laceratq; in oculis fe deridentiu: vulnerum item renouatorum dolorem, & gratias illi age. *Aue Maria.*

Extendunt Iefum fuper cruce. Vide quomodo parata cruce defuper Iefu profternitur, quomodo diftraftis membris extenditur. Compatere illi, gratias age, & ad maiora te femper extende. *Aue Maria.*

Crucifixus eft Dominus Iefus. Expende Iefu dolorem acerbiffimum, puta, manuum eius perforationem ac pedum, & in cruce eleuationem. Vide Iefum fe pro te inter acerbiffimos cruciatu offerentem: gratias illi age, illum adortatu quoque oblationem hanc pro te Deo Patri offero. *Aue Maria.* Matt. 27.
Mar. 15.
Luc. 23.
Ioan. 19.

Scriptus eft titulus crucisq; fuprapofitus: *Iefus Nazarenus Rex Iudaorum.* Sub hoc titulo velis militare, hoc titulo opta protegi. *Aue Maria.* Matt. 27.

Et orat pro crucifixoribus fuis Iefus. Vide Iefu manfuetudinem, charitatem & mifericordiam, imitare, & cura vt nullus in te rancor aduerfus aliquem moretur. *Aue Maria.*

Ad Sextam.

Dolor B. Mariæ Virginis VI.

Dd 2

Sextum

Sextum hic meditare dolorem beatæ Virginis compatiensimæq; matris, quando suum de cruce accepit filium, & roga, vt suum hunc dolorem filio pro tuis, vniuersiq; mundi peccatis offerat. *Pater noster, Ave Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Associant, tribus, effluxit, diuidunt que, mouebant.

EXPLANATIO.

Matt. 27.

Associant, Domino Iesu duos latrones crucifigendos, inter quos etiam principem locant. Vide Iesu patientiam, ad eum humiliter sui infamationem iniustam tollerantis. Gratias illi age, ipsumq; adora. Tantum esse tibi debet charior, quo propter te factus est vitior seu delictior. *Ave Maria.*

Tribus, clavis & tribus horis Dominus Iesus pendit in cruce ante suam mortem. Attende mirabilem poenarum Iesu cruciatum, & ora pro patientia, fortitudine, longanimitate quoque & perseverantia. *Ave Maria.*

Effluxit, hoc est, laxatis vulneribus Iesu, præsertim manuum ac pedum propter pondus corporis crucis, emanat copiosissimus, crucem, terramq; rigant. Adora eum & gratias age illi. *Ave Maria.*

Matt. 27.
Ioan. 19.

Diuiduntque, vestimenta Iesu milites. Vide Iesu contemptum, cui in exprobrationem pauperatis vestium eius diuisio fit per milites ironice, de regia opulentiæ præda gloriantes: & cogita matris dolorem, quæ vestes illi eadem parauerat. *Ave Maria.*

Idem.

Mouebant, principes capita sua illudentes ad alteruterum, Christoque ipsius exprobrantes beneficia. Vide impiorum duritiam, patienti & maxime afflicto pro compassione illusionem persecutionemq; offerentium Christo. Disce tu miseris alijs compati atque esse misericors, Iesumq; pro contumelia illi irrogata, adora & gratias illi age. *Ave Maria.*

Effusio sanguinis Christi V I.

Hic sextam meditare sanguinis Iesu effusionem, eam scilicet, quam ex perforatione manuum ac pedum in cruce profudit. Hanc Deo offer Patri pro tuis atque totius mundi peccatis &c. vt supra. *Pater noster, Ave Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Vndique, condidit, mulierque, relictus, aceto.

EXPLANATIO.

Vndique, in omnibus & vndecunque grauaminibus accedentibus exaggerata anteaque continuè est passio Christi. Attende Christi maiestatem, innocentiam, beneficiaq; humanitatis eius, item nobilitatem, carnis complexionemq; terneritudinem, Paschæ festiuitatem, populi aspicientis multitudinem, persequentium vilitatem, propriæ atque electæ plebis ingratitude: quæ omnia, aliaq; multo plura Christi passionem aggrauebant. Compatere illi, adora & gratias age. *Ave Maria.*

Condoluit, pijsissima mater Iesu filio patienti: item filius matri astanti & cō-
 patienti, alterq; vulnerabat cor alterius. Ora pro gratia compafsionis & mi-
 ſericordiarum tibi donanda: atq; ad opera pietatis paratum ſemper animum
 exhibe. *Aue Maria.*

Mulierq; Commendat Ieſus matrem diſcipulo Ioanni dicens: *Mulier ecce ſi-*
bi tuum. Roga tu vt Dei mater, tua etiam dignetur eſſe mater, filius te eidem
 committat, ipſa adoptet. *Aue Maria.*

Relictus. Derelictus enim fuit Ieſus à Patre, hoc eſt, nihil ſubſidij, conſola-
 tionis, releuationisq; pœnarum ſentiens, ad eò vt propter nimietatem pœna-
 rum & internarum afflictionum alta voce clamauerit: *Eli, Eli, Lamaſababani!* *Matt. 27.*
 Expende hic Chriſti internos externosq; cruciatus: nec ſolum corporis, verù
 etiam animæ eius anguſtias. Gratias illi age, & conſolationibus non neceſſa-
 rijs imò etiam interdum neceſſarijs carere diſce. *Aue Maria.*

Ascto, ſitienti Ieſus potatus eſt. Attende ſitim aridiſſimam Ieſu, eiusq; de-
 ſolationem, quia non habuit qui pauillum ſibi aquæ tribuiſſet. Propone
 Chriſti amore tibi quoq; multa delectabilia propter Deum, quantum licet,
 & quibus carere potes, tubrahare. *Aue Maria.*

Ad Nonam.

Dolor beatæ Mariæ Virginis VI.

Serimum hic meditare dolorem compatiſſimæ matris filij Dei,
 ſum à filio ſinibus ſuis abſtracto atque ſepulto cogebat eam nox inſtans
 recedere, & per loca dum tranſiret paſſionis filij, dolorum quoque re-
 minifcebat, quos ex recenti memoria paſſionis filij ſui in ſuo ſentiebat
 corde renouari. Offer eoſdem, & ora vt ſupra. *Pater noſter, Aue Maria.*

ARTICVLI PASSIONIS CHRISTI.

Expirat, foditur, ſolunt, ſepelitur, eduxit.

Explanatio.

Expirat, hoc eſt, propter te Dominus Ieſus inter amariſſimos pœna-
 rum cruciatus moriens tradit ſpiritum. Vide dolorem & attende inuo-
 cationem morientis. Vide quoque & gaude ad noſtræ redemptionis
 conſummationem. Chriſtoq; ſaluatori tuo gratias age, illumq; adora. *Aue*
Maria.

Foditur. Latus Ieſu mortui à milite lancea. Attende vulneris magnitudinē,
 cordis apertionem, matris dolorem cordialem, & hoc vulnus elige, pete q; il-
 lud tibi dari in perpetuum hoſpitiū. *Aue Maria.*

Solunt, de cruce corpus Ieſu, matriq; illud in ſinum reddunt. Vide matris
 deuotionem æſtuantiſſimo illud amore ſuſcipientis, vide gemitus ſentium,
 & planctum ſuper corpore illo mortuo, atque vulneribus, cruore & liuore
 vbique pleno. Plange tu quoque quod tuis facinoribus illum interfeciſti. *Aue*
Maria.

Ibidem. Sepelitur Iesus, Aspice Christi corporis vnctionem, inuolutionem, sepulturam & tristem matris discessionem. Gratiarum age Christo, pete veniam à matre, & dolo quod tui causa hoc homicidium, immò (si dicere sic liceat) delictum perpetratum est. *Aue Maria.*

Matt. 27. *Eduxit*, Christus ad inferna descendens, Patres captiuos de limbo. Meditare Christi benignitatem, Patrum captiuorum gaudium & liberationem, & pete vt sanguis calidus Christi ac preciosus nunc quoque in purgatoriu defunctorum descendat, eademq; virtute defunctis singulis refrigerium prebeat. *Aue Maria.*

Effusio sanguinis Christi VII.

oaa. 19. **M**editare hic septimam effusionem sanguinis Christi, quæ fuit, dum mucrone vulneratus Iesus in latere, emisit sanguinem & aquam &c. Offer eandem Patri omnipotenti pro tuis & mundi vniuersi peccatis: Ora q; vt ablato immundo, superbo, duroq; corde tuo Dominus Iesus det tibi cor suum, humillimum, deuotissimum, castissimum, piissimum & misericordissimum, quod in sanguine suo lotum simpliciter, sui amore inflammet, absorbeat atque secum vnum faciat. *Fater noster, Aue Maria.*

ARTICVLI VITAE CHRISTI.

Surgetis, ascendit, mittens, assumpta que, iudex.

EXPLANATIO.

Ioan. 20. **S**urgens Iesus à morte rediuius & gloriosus primo apparuit suæ matri deinde Mariæ Magdalenz & reliquis. Attende resurgentis victoriam, triumphum & gloriam. Aduerte matris & filij colloquentium supremam lætitiã, reliquorum quoq; quibus apparuit, consolationem. Exulta, gratulare, adoraq; Dominum Deum tuum. *Aue Maria.*

Matt. 6. Luc 24. Act. 1. **Ascendit** Christus in cælum. Vide Angelorum occurrentium testitatem, turba electorum simul ascendentis lætitiã & exultationem, Matrisq; & Apostolorum deuotam gratulationem. Gratulare tu quoque Christo ascendenti, & in gloriam Patris redeunti. *Aue Maria.*

Act. 1. **Mittens** Iesus Spiritum sanctum dedit dona hominibus. Vide quam necessarius tibi sit Spiritus sanctus. Ora quam potes maximè pro donis Spiritus sancti tibi largiendis. *Aue Maria.*

Assumpta q. Assumpta est beata Maria à filio in cælum corpore & anima gloriosa, & supra choros supremos angelorum coronata. Vide eius in sui assumptione lætitiã, angelorum omniumq; celestium occurrentium gaudium & tripudium. Vide etiam beatissimæ Mariæ misericordiam ac impetrandi pro nobis virtutem. *Aue Maria.*

Iudex, est omnium venturus Dominus Iesus. Ora nunc pro misericordia. Nemomento quidem perseuera in proposito peccandi quantumlibet venialiter, & pro peccatis præteritis gema, plange & ora, de venia illorum apud Deum nihil desperans. *Aue Maria.*

Si huc

Sihæc præscripta tuam non iuuerint deuotionem, alio te potes modo in Dominicæ Passionis exercitio excitare: verbi gratia, vt ad potiores articulos Dominicæ Passionis hoc modo meditans, ingemiscas. Ingemisce primo, quod tam innocenter Dæus Dei filius, Dominus Iesus tam innumera, tam crudelia & tam dura patitur. Ingemisce iterum, quod tam mansuetè, & ex tam ingenti charitate patitur. Ingemisce tertio & erubescè, quod pro tam vili tamque indigno patitur. Ingemisce quarto, erubescè & plange, quod pro tam ingrato ac contumelioso patitur: puta qui beneficium non solum non agnoscit, sed impudens etiam contemnit: hoc est, qui pro amore contemptum, pro fidelitate iniuriam, pro beneficijs denique peccata & offensiones retribuit. Vale filia & Deum sponsum tuum pro me orare velis.

Obitum Sanctorum vt non sit nimie plorandus: in omni desolatione vt Deo innitendum: amor noster vt à creaturis sit ad Deum transferendus: corpus vt sit discretè regendum: lachrymis nimis atque maxore cur sit abstinentum.

Epistola LXVI.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
Sorori & in Christo filia charissimæ Gerdiudi, Iesu ancillæ.

Veræ charitati hoc arbitror esse amicam ac propriam, filia charissimæ, aliena haud secus, atque sua curare. Consideranti itaque mihi luctum tuum, duplex oboritur materia condolendi. Prima quod, quam in Christo verè diligo, audio tristem. Altera, quod hæc tristitia non vsquequaque sit secundum Deum, vt pote inutilis, onerosa ac periculosa. Fles enim matrem tuam spiritualem simul ac meam, virginem deuotissimam deditissimamq; Deo, à me & plerisque multis in corpore adhuc nobiscum degentem veneratam, sanctam (licet facie tenus mihi ignotam) ex hac luce nobis subtractam, idèq; multis iam mensibus.

O charissima soror, non amifisti, sed iam primum inuenisti matrem. Quæ cum beata modo cum Christo coniunctione lætetur, impium est ac planè iniuriosum, pro eius migratione flere, atque idèd tristari. Cum verò perfectissima iam plena sit charitate, fide, pietate beneuolentiæq; ad suos, longèque plus nunc, quam ante valeat ante Deum, perinde stultum est te derelictam ex eius obitu æstimare. Porro, quod tam dulcis tamq; amica eius fuit consuetudo, vt hac carere molestissimum sit, non minus puerile est flere: propterea quod spiritualis ad omnium huiusmodi resignationem paratissima esse debeas. Multis autem mensibus flentem, & vel tacendo querulam nescio mortificatam dicere. Putabam te charissima magis fuisse resignatam, quando quidem nihil illi, quam diligis mali, nihil tibi (si verè secundum spiritum sapias) incommodi, sed vtri que bona spiritus hoc casu accidisse certum est.

Necessarium igitur est vt temetipsam exeas, relinquant, & delectationem hanc quamlibet spiritualem ex ea habitam, spontè resignes, id est, amittas Phil. 4. propter

Veræ charitatis officium quod sit.

Obitus sanctorum vt non sit nimie plorandus.

Etiā spi-
rituali con-
solationi
renunciādi
vt sit.

Vt in omni-
moda delo-
latione ma-
gis Deo in-
nuēdam sit.

Quantum
profi: sui
reſignatio

Christi præ-
ſentia vt
discipulis &
vili. & no-
xia fuerit.
Ioan. 6.

Ioan. 16.

Amor no-
ſci enim
eig. ſentes
homines vt
ſi in Deum
transferen-
dus.

propter Deum. Oportet diſcas abundare & penuriam pati: donari, & rursus priuari, ſemperq; contenta ſtare ad voluntatem Domini.

Operæpretium foret (ſi ad internam pacem cupis venire) libenter velle dereliſtam te eſſe, aut ſaltem patienter, ab omni huiusmodi conſolatione, quamuis ſpirituali, & alioqui vtili, inniti ſuper Deo ſolo, bono ac optimo, & nullibi alias inhærere. Nec tamen omni conſolatione propterea es deſtitutæda (tametſi ſpiritualis ab hominibus deſit) quin potius magis à Deo conſolaberis, ſi humanarum ſubtractionem æquanimiter tuleris. Qui ſi etiam ipſe ſuam ſubtraxerit, aut ſubtrahere niſus fuerit conſolationem teq; proiciere, & tentationibus, triſtitijs, opprobrijs, perſequutionibus, internis & externis pugnis exponere: nihilominus, immò tanto magis illi inhærere debes, quanto magis tunc eius protectione & gratia te ſenſeris indigere. Nec propterea, ſi non ſenſibilem conſolationem ac deuotionem, ſi pro amore ſenſibili ariditatem præſurasq; varias & tentationes ſenſeris, debes æſtimare omnia perdiſta eſſe, aut velle deſperare, ſed fidelis per omnia permanere, illi adherere, in ipſum ſperare, ipſum inuocare, in ſilentio eius ſalutare præſtolari.

Hic enim verè datur occasio benè merendi, hic inſtat occasio fidelitatis & veræ amicitia: perſeuerantiæq; probandæ, qua fideles ab infidelibus diſcennuntur. Si ita feceris, Deo ſemper reſignata expectans & recipiēs, ad beneplacitum eius, omnia de manu ipſius, plus proficies in virtutibus & amore Dei, licet inſenſibiliter forſan, quam ſi viginti haberes magiſtras, quæ ſer nonibus te conſolarentur.

Non tamen dico magiſteria & hominum amicorum Dei conſilia abiiciēda (quaſi ſine illis melius habeamus Deum eruditorem, quin potius dico, q;renda, audienda & Deum in illis conſulendum. Fit autem ſæpè vt quod primo incipientibus eſt neceſſarium, poſtea proficientibus fiat impedimentum. Neque enim idèd discipulis non ſuit neceſſarius Chriſtus ad eruditionem, quia inſtructis iam expediebat ad profectum maiorem, vt iterum ſubtraheretur. Itaq; ſi tibi quoq; Deus ſubtraxerit magiſtram, ex qua Deum didiſti diligere, non te dereliſtam, ſed magis à Deo ad ſe vocatam tractamq; puter. Idèd non obſiſtas, ſed permitte illum tecum, vt vult, agere. Tu reſignata te relinquant illi.

Quomodo non es memor chariſſima filia quod iam pridem eadem tibi præſcripſerim, cū pia mater adhuc viueret, non adèd vehementer trilandum aut de eius migratione inſtante deſperandum: cū expediens neceſſariumq; futurum ſit tibi, vt talis conſolatio adhuc carnaliter ſpiritualis ſeu ſenſualis ſubtrahatur, quam in præſentia habebas matris? quandoquidem discipulis Chriſti præſentia ſaluatoris neceſſario ſuit ſubtrahenda, vt ſpirituales eſſicerentur, diſcerentq; amare ſpiritualiter, non carnaliter Chriſtū. Ita tibi expedit, vt ſpiritum tuum ſurſum ad Deum ſecum emigrans ad conſilia pia mater ſuſtollat, vt ex ſenſualitate venias ad rationalem amorem, & iam non Gertrudem, ſed Deum contempleris. Ante quidem incurſi ſumper ad matrem, idq; laudabiliter: nunc verò compelleris clamare ad Deum. Num ſemper parvula vis manere? Vſquequo puella es? Vſquequo lacte tibi opus eſt? Quando ſolido cibo veſceris? Hei cum puerilibus illis lachrymis.

Elifa.

Elisabeth sancta, cuius vita omnis miraculi plena est, cuius vti nam nos vestigia vel vtrunque imitari possimus, eiq; aliqua ex parte conformari, cum maritum reciperet defunctum (quo nil in in terris habuit charius, quo etiam ad opera multa bona atque ad miserationis magnæ exercitia eius largitate vsa fuerat, quæ per mortem eius deciderant) tam leuiter planxit, vt mortem eius optasse potuisset videri, atq; adeo resignata vt Christo diceret, si maritum (quem præcipuo inter omnia mundana stringebat amore) hunc optimum etiam vno capillo capitis potuisset ad vitam redimere, citra voluntatem Domini, noluisset. Ita autem se post mortem mariti habuit, vt vnde eius sanctitas decreuisse possit putari, inde vehementius ceperit augeri. Eam ob rem ne vlllo vel materno impediretur affectu, filiorum affectum à se petijt & impetrauit auferri, quo totum posset cor Domino offerre, ne aliter suos diligeret filios, quam cæteros, sed Deus ipsi omnia esset in omnibus. Iam videor mihi audire te obijcientem, iustam plangendi causam, quod mater magni profectus causa fuerit, &c. quippe quæ verbo & exemplo te solita sit edificare. Credo sanè, imò & scio vtilem tibi fuisse. At (si vis) cum Christo tibi futura est vtilior. Transitus eius occasionem tibi proficiendi & paritur à sensuali ad spiritalem vitam transeundi præbebit.

Audi tamen quæso soror dulcissima, citra Deum non fuit tibi vtilis. Quicquid virtutis, quicquid deuotionis, quicquid deniq; boni in te operata est, non ipsa, sed Dominus per eam operatus est. Qui cum vult, per quos vult, quibus vult quantum vult, & quando vult, operatur. Per Gerdrudem matrem, certè multa operatus est. At illa defuncta num desinet operari? An sine illa Deus nihil poterit? Nunquid opera Dei & voluntas eius non perficiuntur? Si fabro vnus destruitur maleus, alium subrogat. Quæ Deus per Gerdrudem etiam sine Gerdrude potest operari. Quanquam & hodie per illam non minora, quam olim operetur: alio tamen modo. Sed dicis: Non sentio. Ante iam dixi & nunc repeto. Non omni tempore in sensu & sentimentis, id est, in deuotione sensibili, sed in ratione potius standum est. Non vnâ tantum, sed plures habet vias Deus, quibus ducat. Et reuera licet amor Dei, virtutes, & eiusmodi, quæ nos Deo commendant, eadem sint in singulis Sanctis (nulli namq; horum aliquid necesse est deesse) modus tamen ad proficiendum in virtutibus, via atq; exercitia non apud omnes sanctos vniformis est, sed penè singulos quosque aliter & aliter trahit & disponit Deus, vt mira quædam ambulandi, mira proficiendi sit inter sanctos varietas: finis tamen omnibus vnus, consummatio charitatis.

Via hæc quam cum matre ambulasti, ex quadam sui parte finita est. Deus iam longè melius te docebit, facilius & celerius, quam pia mater Gerdrudis, modo te ipsam illi relinquant atque confidas.

Itaque charissima soror, depone omnes has phantasias, & inanes ploratus. Bonè est illi, nec desenda est. Porro si ad Deum spem omnem transtuleris, non poterit tibi malè esse. Timeo hunc fletum continuum non ex Deo esse, sed machinam quandam diaboli, qua sub specie pietatis te tenet, quo te faciat in seruitio Dei ineptiorem. Vt lachrymis occupata, tristitijs & mœrore perturbata, cerebrum exinanito impediaris in spiritualibus, alijs longè vtilioribus exercitijs, vt tædio affecta fastidias cuncta, efficiaris tristis, amara,

Ee impla-

S. Elisabeth
vt à se filio-
rum amorē
perierit au-
ferri.

Deus vt pec-
catis suos
operetur.

Vt rationi
potius quā
sensibili deu-
otioni stu-
gendum sit.

Sanctorum
vt diuersa
exercitia,
vnus sit sco-
pus.

implacabilis, impatiēs, scrulosa, & melancolica, vt ad capitis destructionē infirmitatēq; per indiscretionē te inducat: illucq; tādē peruenias, vt infirmato capite, debilitatis interioribus sensibus, exhaustis viribus, (quæ tamen omnia vix aut omnino non sentiuntur, donec iam incideris, & sola desperatio recuperandi remedium est) cogaris, aut ex toto te destruere, aut ab omnibus exercitijs bonis cessare: solaq; cogitatio aliquid meditandi aut orandi caput affligat.

Corpus vt sit regendu.

Charissima filia, præceptum habes à Deo regendi, non destruendi corporis: quippe cum nihilo secius corpus, quàm anima custodiæ tuæ mandatum sit, quod tua cura (quantum in te est) sufficere queat vel viginti vel triginta vel quotquot Deus voluerit, annis in vinea eius laborare, & facinam portare, quam ipse imponit. Ancillam Domino, id est, teipsam seruitio diuino non licet subripere, quanto minus destruere, aliosq; Domino seruire cupientes ab eius iugo (nam te corruisse videntes, iugo Domini, non tuæ indiscretionis causam malè imponerent) suscipiendo absterre. Animaduerte fructus lachrymarum & continuati luctus, credo plus impedimenti quam profectus reperies. Adde quod ex hac tristitia in aliam pessimam timoris & pusillanimitatis (quæ grauissimarum plenarum periculis tentationum mater est) facile labi posses: Vnde inquietudo mira cordis & conscientia oritur.

Nimie lachrymarum & mœror vt sint fugienda

Quapropter consulo tristitiæ resistendum, haud secus atq; alteri cuiusdam tentationi. Cogas te ad alacritatem spiritus, gratias agens Deo, qui amicam suam ad se vocauit, omnia eius desideria satiendo. Confido autem in Domino, haud necessarium fore excusare hanc meam scribendi præsumptionem, cum non clam te sit, charitatem semper & benè niti operari, & melius velle, quam cupio semper ostendere, tamen si non sit necessaria tibi. Scripsi igitur aut aquam puteo infundere, aut soli facem apponere gestiens: Haud quaquam tamen prorsus inutiliter humilitate tua ex omnibus in melius proficiente vale igitur, & ita viue, vt alijs quoque non iniucundum sit tecum viuere. Incivilis est homo qui cunctis onerosus est, cuius nemo libenter vtitur consuetudine, vt sunt tristes & quærulosi. Iterum vale.

Incivilis qui tuam sit.

Afflictiones quo animo ferenda, præcipue quæ ex suscepto monastica instituto exoriantur: confessiones clancularia quæ faciendæ: cibus potusq; quo pacto sumendus: vitæ nature debilis & agra succurrendum.

Epistola XLVII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS. filia suæ & sorori charissimæ N. in Christo Iesu consolationem, metisque ac corporis sospitatem.

LEgi literas tuas filia in Christo dilecta, quibus si quid post hac consolatorium respondere potero, faciam haud agrè propter Deum: maxime quando animaduerto pium te erga Dominum cor gerere, & bona esse præditam voluntate. Primò quidem filia charissima concniti debes, vt ob confessionem, aut susceptum monasticum institutum, aut eos qui confessiones recipiunt, nulla tristitia afficiaris. Discar omnia accipere è manibus Domini, qui sic ea ex omni æternitate præordinauit, tanquam tibi vtilissimum sit eiusmodi statum, cœnobium, & superiores

ores esse consecutae, atque huiusmodi cordis angustijs premi. Crede mihi, concta hæc tibi maxime proderunt, Deo ita procurante, ex cuius providentia etiam hoc pacto debebis accipere. Tantum sollicita sis semper bonam retinere voluntatem.

Adhuc bene tecum agitur, & rectè versaris in itinere, licet id ipsa non agnoscas: quod nimirum hanc tibi cordis angustiam efficit Deo permittente, eo quod tibi sic expediat, quandoquidem in quadam sollicitudine, timore, & humilitate te conseruat. Quod autem nullam experiris consolationem, gratias age Deo, sperans firmiter, quod te neuiquam sinet aberrare, quam diu ipsum quaesieris, & bona eris prædita voluntate. Equidem sic sentio filia breui te consolatum ac illuminatum iri, & quanto minus habes humanæ consolationis, tanto plus diuinæ consolationis & gratiæ te percepturam.

Et quia corpore debilis es & morbis affecta, vt ipse animaduerti, ac nihilominus labores tibi ferendi sunt, sume escam & potum absque inordinato timore: pro tua necessitate & fame, idq; simplici intentione ad honorem Dei vt labores Ordinis tui, ad quos assumpta es, dignè possis exequi. Si quidem etiam morbus ille, quo laboras, cibum conficit, vt eo magis opus habeas confortatione aliqua. Quod autem scribis magna te fame affici, id noueris quibusdam euenire ex ipsa natura, alijs ex mala cõstitutione stomachi, ilico quicquid acceperit consumentis absque tamen corporis nutritione, quæ est fames innaturalis. Talibus quidem occultè subueniendum est. Quod si ipsa ex horum numero es, debes id significare superioribus tuis. Non enim instituta sunt ieiunia in hominis destructionem: attamen superiorum, hic cõsilio vtendum est, & quicquid illi responderint, tanquam ex Deo recipiendum. Si verò potes reliquis te conformare virginibus, sumas securè quæ corpori necessaria sunt, ne cogaris alia debita omittere. Nec potes filia, imò nec ita strictè exigitar modum hac in parte exactè seruare, vt nihil vnquam plus minusve capias: ad oiq; Doctores quidam affirmant satius esse parum aliquid plus, quam minus cibi sumere. Non tam seuerè hæc à te requirit Deus, quando bona in te perseverat voluntas libenter exequendi eius gratissimam voluntatem, si eam certò scires.

Sed & ipsa id hominis natura habet, vt sumpto cibo non perinde simus apti & habiles ad exercitia spiritualia, vt ante cibum. Quamobrem non debet id tibi magnos parere scrupulos. Comede & bibe filia, non vt in cibo aut potu voluptatem aucuperis, sed vt te ipsam in Dei cultu & cœnobij famulatu ac labore debito conserues, nec te inutilem efficias. Quod si quandoq; indiscretè ac imprudenter te gessisti, doleas, nec dubites, quin Deus id tibi æquè ac cætera tua errata sit condonaturus.

Interim si ob præteritam indiscretionem quippiam ferendum erit, aut fortè in grauem morbum incideris, nihil tux id animæ incommodabit, vbi semel dolueris eam te tibi occasionem peperisse. Porro quando debilis & malè affecta es, aut times te malè habituram, vel quando te indigere putas, licet vti speciebus aromaticis, aut id genus confortatiuis etiam quouis tempore vti. Non enim ea ceu cibus, sed vt medicina sumitur, quod nullo non loco permissum est. Potes id significare tuæ abbatissæ, quæ minimè refragatur. Quod enim Canon monasticus vetuit, ne in cella edatis, de cibo

Cibus & potus quo animo sumantur.

Fames inordinata cur quibusdam accidat.

Apti minus cur simus ad spiritualia post comestionem.

Medicinalibus uti & quò vtendum.

alijsq; similibus, non de medicina accipiendum est. Nec quicquam refert, etiam ante Missæ auscultationem huiusmodi vtaris medicamentis, si nulla adfit alia, quam infirmitati medendi intentio.

Confessio
de quibus
necessario
fit facien-
da.

Confessio
quomodo
facienda sit

Iraque dum species aromaticæ aut confimilia tibi dono dantur, pete facultatem recipiendi à Domina abbatissa, ne vitio proprietatis illaqueeris. deinde obtenta copia retinendi, etiam permissam est tibi illis vti dum necesse est. nec est inde facienda confessio. Quare noli esse, quo ad confessionem animo anxia & perplexa. Quamdiu sciens & prudens tacere non vis, quod noueris peccatum esse mortiferum, absque periculo es. Nam quotidianæ culpæ tametsi non ita exactè exponantur in confessione, non est damnationi aut grandi periculo obnoxium. Confessio enim aduersum peccata mortifera instituta est: quotidianos defectus quanto succinctius & liberiori animo confissa fueris, eo rectius feceris. Tales enim velle scrupulosè nimis confiteri malitiam tibi parit negocij, & confessorem tædet: eos omnes audire, maximè cum pleriq; tales sint, in quibus etiam post confessionem, momentis omnibus sese quis culpabilem fateri potest: vt, quod non tam fueris grata Deo, non tam feruida atque debuiisti, & similia communia, de quibus etiam extra confessionem coram Deo te accusare poteris. Si quæ verò culpæ singulares abmissæ sint, eas confitearis, vt, si neglexeris Completorium dicere, aut extra infirmitatem ieiunium solueris, aut duris & turbatorijs verbis quenquam afflexeris &c. Alias dicere licebit in communi: Confiteor me mea culpa preces horarias, & precationes, quas vocant, ceteraq; Ordinis debita non tam integrè & tempestiuè vt debui, sed corde distracto soluisse. Si cogitationes peregrinas ex tædio aut acedia erga preces debitas spontè suscepisti, id explices: itemq; si malas aut immundas cogitationes retinueris. Alioqui in generali, nisi aliquid speciale sit, ita potes dicere: Complures malæ tentationes, aut praua desideria, vel impatientiæ motus, aut similia mihi inciderunt: quæ vt vereor, non celeriter satis depuli, vel spontè illis immorata fui. Item murmuravi, aliaq; incitavi ad murmurandum contra superiores vel sorores nostras. Id quidem tum dices, quando admisisti, alias minimè.

Ordo in confessione
quis seruandus.

I

II

III

III

V

VI

Perinde est charissima filia, qua ratione vel ordine dicas culpas tuas, quòd id dicis, quod grauat conscientiam. Id verò siue placeat, siue displiceat confessario tuo, tu totum Deo committas. Si tamen dicat, animaduertere se ex immodica scrupulositate nimium te prolixam esse confitendo, obtemperas consilio illius, cogitans illum te melius nosse, quam tu ipsa te noueris.

At nihilo minus si quæ tibi velis prescribi ordinè, primò confitearis, negligentias erga diuinum officinm. Deinde cogitationes impuras spontè admissas: aut si illis occasionem dederis oculos & sensus non custodiendo, præsertim si sciens periculo te commiseris, puta lasciuas picturas contemplando, aut turpia verbalibenter audiendo. Post hæc peccata oris grauiora, vt sunt, detractio, altercatio, &c. Subinde opera mala, videlicet, si ieiunium violaueris, aut in generali si erga cibum deliqueris, ita vt in tuis literis scripseris. Postea de omissione, si nolueris auxilium ferre, vbi debueris, aut si ad chororum propter somnolentiam non venisti &c. Ad extremum in genere dicas quòd non tam perficte te Deo, bonis actibus, mutua charitati, culpa-

rum tuarum emendationi, & reliquis omnibus quibus ex parte Dei vel Ordinis tui obligata es, tradideris, ut debuisses: atque hæc sufficiant. Obsecro filia, sicut iam ante dixi, ne te occupes rebus futuris, utrum sis maiorem contractura debilitatem, vel insaniam incurfura, commendes ista Deo, dicasq; *Matt. 5.* *Domine voluntas tua idq; mihi gaudio erit, ut in me perficiatur, quod tu mihi euenire uoles. Vtrum te ipsam læseris vel non, Deum iudicare sinas: sufficiat tibi generatim, si fortè indiscretè te habueris dolere, ac deinceps nolle sponte & ex certa scientia quicquam agere, quod noñit Deus idq; ex gratia Dei. Atque hoc pacto in omnibus bona pace gaudeas, nec tibi ipsi animum reddas anxium. Tentatio est diaboli timor ille & sollicitudo immoderata in confitendo, quæ certè neuiquam bona est, quæ malus spiritus in amore diuino, suauitè erga Deum spe & confidentia te impedit. Itaque missam fac penitus omnem hanc phantasiam, nec deinceps te confessione occupes. Arripe quæso fidem & hilarem erga Deum animum, certa uelle eum ut cum ipso, non peccatis perpetuo commemorandis aut confessione te occupes: idq; amanter & suauiter facias. Cupit enim amicitiam tecum inire, & amari abs te, hinc uero tua formidine scrupulosa, ac pusillanimitate & phantasijs ob confessionem suscepis tete remorari. Quamobrem hortor te ex parte Dei filia spondeoq; melius te habituram, eamq; esse D. ð voluntatem, si amicitiam illius amantibus desiderijs & fidenti corde expetieris. Huc uero conferet tibi pharetra nostra. Permittas te penitus Deo, ut faciat tecum quod ipsi visum erit. Sumas cibi, quantum satis est tibi absque scrupulo. Vbi poscit infirmitas, pete copiam ieiunium soluendi. Equidem aduerto cordis angustias, morbūque tuum & labores fregisse vires tuas. Certè non leuibus coniecturis assequor charam te esse Deo. Quæ res facit, ut ipse te diligam. Alioqui nulla mihi tui notitia est, nec opus est. Vbicunque autem consilio tibi prodesse potero, paratum me senties. Morem geras consilij meis de facienda confessione, nec ea res anxiam te habeat. Quicquid conscientia ueltrò suggesteris, id confitearis. Occupent se confessione facienda mercatores, milites, stipendiarij, vsurarij, & id genus alij, quorum uita omnis peccatis implicita est: tibi hæc re nihil est opus. Confitearis absque formidine, si quem fortè singularem excessum admiseris, cætera generali quadam enumeratione accuses. Quod si ea omnia edicere uelis, in quibus non es, qualis esse deberes, vsque adeo erroribus implicaberis, ut tandem non possis inde extricari: & tamen in eodem semper luto harebis. Etiam si te contigerit uerbis, desiderijs, operibus, aut quouis tandem modo delinquere, non propterea animi pusillanimitati & abiectioni te trades, neque imaginaberis scrupulosè, ut ea confiteri debeas, sicut tempus omne & te ipsam quoque perdes: sed simulatq; lapsa fueris, non in eas disputationem aut colloquium cum uitijs ipsis, ea attendendo, aut tecum duntaxat extra Deum phantasiando, sed ilico confugas ad Deum patrem tuum, eiq; quæraris defectum tuum: atque hoc pacto longè citius ab ipsis liberaberis culpis, serenatq; & hilarem retinebis conscientiam, ad quæuis bona habilem, quæ si corde occuperis circa defectus tuos, eosque apud te ipsam extra Deum consideres & expendas, quod nimirum densiores tenebras maioremq; desperationem adducit. Transfer igitur cor tuum ad Deum cum amabili quadam conuersione, cum eo que misce colloqua, conquæres illi*

Pax serenitasque peccatoris quina obtineri possit.

Deus quid ab homine lapso desinet.

Conscientia ante faciendam confessionem ut interroganda.

illi errata tua, atque ita pacem hinc cum illo recuperabis, & conscientia puritas & serenitas reddetur tibi. Deinde oportuno tempore has & alias admittas culpas quieto & tranquillo corde confitearis. Non ea est confessionis ratio, erga te tuique similes filia, ut ipsa persuasum habes. Interim inquieta & perturbata conscientia tua à præcipuo & summo bono te impedis, semperque merore quodam ac defolatione contracta manes, qua re cuncta exercitia bona, deuotionem omnem, cunctos diuinae lucis influxus à te præcludis. Quod vix non est ex Deo, nec id placet Deo. Vult potius Deus, ut simul atque peccaueris, mox humiliter ad ipsum confugas, ipsi tuam culpam confitearis, & veniam petas, idque sufficit illi. Vult etiam ut admittas culpas suas, id esse quod sunt, atque colloquia & preces tuas perinde ut antea cum ipso continuas. Porro tibi confitendi tempus aduenit, reuoca ad memoriam, quæ tibi iuc derint, si quæ ab vltima confessione notabilia perpetrasti, atque hac in parte sis obediens ad horum faciendam confessionem. Si quæ vero ex animo exciderint, nec redeunt ad memoriam, ea nihil te perturbent, nihil præterea Deus exigit à te. Contentus est tecum, donec incidaat animo, non te necesse est multum inde imaginari. Gracius est Deo, si interim tempus illud cum ipso transigas, ei precibus vel meditationibus colloquendo. At tamen quando confitendum est, spatium duarum vel trium orationum dominicarum discendas conscientiam, si quid forte in ea reperire possis notabile, quo ipsam læseris, quodque modo confiteri debeas. Alias quotidie sub vesperam vel sæpius ad Deum conversa poteris cum illo colloqui, illi conqueri & exponere statum, imbecillitate, instabilitatem, ingratitude, infidelitatem & negligentiam tuam, idque generatim vel speciatim, atque hinc quandam orandi & bonum propositum instaurandi occasionem & exercitium arripias: totumque id facias animo suauis & amabili erga Deum. Quæso filia, boni consulas scripta mea, & securè illis obtemperes. Si quid porro produsse tibi poterit, faciam libenter propter Deum. Si vacat tibi, exscribas tibi hanc meam epistolam, mihi scriptum meum remitte. Equidem tuas tibi remitto liberas. Si meis monitis auscultaueris, quandoque Deus pace & gaudio cor tuum afficiet. Cui ego te commendo filia, & tu ipsa quoque & te & me iugiter commendare debes fidelissimo & amantissimo cordi Domini saluatoris sponso tui, in quo lætetur semper & exultes, quandoquidem diligit te. Vale in eodem feliciter.

Vocari ad monasticam religionem in innocentia quam sit felix seductio: Gaudia mundi quantum dissent à spiritualibus: Votum ut non obstat libero arbitrio: quanto sit votum encomio euehendum: instabilitas quosiam magis molester vexetq.

Epistola XLVIII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
sorori N. in Christo charissimæ, de ingressu religionis non contristari, sed suo sponso cœlesti regratiari, fidelemque ei consistere.

Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi soror charissima qui cum illum non agnosceres, amauit te, cum nescires, vocauit te, cum peritura esses, præseruauit te, cum in periculo stares, eduxit te, cum in-
graciam

gratam & beneficium non cognituram prævideret, beneficijs atque muneribus dotata te. Propheta dicit: *Seducisti me Domine, & seductus sum: Fortior fui, & inualuisti.* Charissima soror, si ita seducta es, feliciter es seducta à Domino: quippe qui innocentem puellam te constituit in locum animæ tuæ salutis quam maximè congruum. Eripuit te à periculis etiam damnationis, plantauit in statu tutissimo (cuius cum felicitatem non agnouisti, nec hodie forsitan agnoscis, non gratias agis) & ad hæreditatem suam in cælis secum possidentem te non modo inuitauit, verumetiam adoptauit. Hæc est seductio tui. Seduc me Domine ita semper, falle sensualitatem meam, vt cum carne incipiam, spiritu consumem: Cum cogito aut concupisco secundum carnem, aut secularium, deduc & seduc me in vias mandatorum tuorum, & in semitas spirituales. Deduc me in via mandatorum tuorum. Trahe me post te, & nolentem coge.

O soror si tibi ita accidit, nihil mali, sed boni plurimum accidit. Gratias age Deo, qui te antequam noffes in quo periculo viueres, antequam consiliū auxiliūue flagitares, antequam beneficium præstandum intelligeres elegit, prædestinauit, vocauit, sanctificauit, dotata, assumpsit, muniuit, adoptauit & sibi desponsauit. Quod paucissimis quibusque & electissimis facit, tibi fecit. Itaque si seducta es, feliciter es seducta. Posses obijcere. Num in seculo saluari non potui? Nunquid solis monialibus spes est æternæ salutis? Est vtique spes bonis omnibus Christianis. Verùm magna est difficultas esse bonum in seculo, in quo impedimenta varia occurrunt. Donum Dei est, vbicumque quis fuerit bonus, qui vni sic, alteri sic prouidet, inspirat, consulit, ducit atque perducit: id est maximè secundum inclinationem humani spiritus, qua videt capacem & paratum sequi, applicat etiam vocationem & dona.

Itaque soror charissima, qui te ad vitam æternam prædestinauit, prædestinauit etiam media, per quæ ad finem illum prædestinatum, id est, vitam æternam peruenias. Si igitur vita secularis tibi conuenisset magis ad obtinendam & proficiendam hanc prædestinationem (crede mihi) non te posuisset Deus (qui optima & vtilissima largitur) in monasterium. Verùm quia sciuit te in seculo arborem fore (vt modeste ac parum dicam) infructuosam, quod vel inde perspicuum: quia cum in claustro abstracta à periculis & occasionibus malis, adeo es tepida, indeuota, arida, pigra & cætera, quomodo esses in seculo? Qui circa ignem friget, in imbre aut inue quando calecet? Ergo quoniam in seculo futuram te præsciuit sterilem arborem, nec modo sterilem, verùm etiam cum tibi, tum alijs perniciosam, inclusit te monasterio (quippe cui hæc tam arcta custodia foret necessaria) ne pericula damnationis, & viam ad infernum latam incideres, in quæ si mundo non fores subtracta, casuram te mouerat.

Verùm tibi aliter videtur & idèd aliter, quia futura præuidere non potuisti, nec contingentia scire in alio loco & statu: ideo diabolus persuadet, vt tibi somniet quam bonam ac piam duxisses vitam in seculo, quæ tamen mirum quomodo credere potuisses, cum ad eam acediosam te in monasterio sentias. Vocauit autem te Deus in pueritia iterum ex singulari gratia, ne annohor & idèd obstinata & frigida, quod modo satis elucet) vocationis (cui te non respõsuram

Hier. 50.
Vt quosdã
Deus feliciter
educat.

Galat. 3.

Psal. 118.
Cant. 1.

Difficile
quem posse
in mundo
bene viuere.

Vt Deus sua
bonitate
quosdam à
periculis
extrahat.

furam seu obtemperaturam nouerat) rea damneris. Ideo, vt dixi, cum itine effes, & diabolus nondum in te locum prauitatis sibi vendicauerat, vltro contententem & optantem per consilium parentum in hunc felicem statum filii Deus te captiuam duxit.

Captiuitas
felix quæ sit.

Soror charissima, felix est hæc captiuitas, beata seductio, prudentia parentum laudabilis, qui animæ tuæ magis, quam temporalibus lucris consuluerunt. Quod si omnino tibi persuaderi nequit, dic mihi si desponsata fuisset comiti aut duci infantula, iam adulta diceres te fuisse deceptam. Haudquam profecto. Nam quis crederet te adeo desipere posse, vt diceres: Iunior fui: cui desponsata fuerim, non intellexi. Ego cuius cuiusdam filia ducem pro sponso contemno, vnitorem illi præfero. Quin potius matris consilium & prudentiam prædicares. Eia, diceres mihi, quomodo hoc euenit, vt facta sum vxor principis? Ex tenui puella subito facta sum ducissa? Sic pari modo, si fuisset aut inesset prudentia tibi, gauderes iactaresq; te habere regem tantum sponsum. Credisne te reginam præstolare modicum, & aperientur tibi oculi in morte, & videbis, quam non sis decepta. Videbis gloriosissimum cæli regem, sponsum, & amatorem fidelissimum, cui modo desponsata es, tunc contempleris, Tunc redargues te huius stoliditatis tuæ, qua iam sponsum non cognoscis, & ingrata non diligis.

Mortis meditatione
vt sit assumenda
contra tentationes.

Ah soror & filia prædilecta, imaginis illam horam quasi modo præteritam: quantum gauderes te fuisse in monasterio. In quo etsi non multa bona fecisti (vt consolationis causa ita loquar) multa tamen mala euasisti. Instant ergo illa hora, quid conferret tibi in mundo diu vixisse, & choreis, vanitatibus, luxui, pompis, glorijs, gaudijs, cantibus prophanis, comestationibus, conuiujs, auro, claudijs, familia ingenti, coniugio delizioso, & cæteris mundi pereuntibus bonis omne etiam tempus vitæ consumpsisse?

Quam longe
distent gaudia bonis
hominibus præparata
mundi gaudijs.

Iam verò alia gaudia longissimo interuallo ab huius mundi gaudij distantia reperies. Sponsus occurret delicatissimus, potentissimus, rex regum & c. in cuius amore & gaudij fruitione sicut piscis in aqua natabis, & absorberis. Intellige igitur, quam non sis decepta, aut si seducta es, quam feliciter sis decepta, vbi tanta tibi bona conquistata sunt.

Votum vt
non obstat
libro arbitrio,
sed magis id
confirmet.

Credo tamen tempore professionis tuæ aded annosam te fuisse, vt deceptam te fuisse non possis iuste conqueri à Deo, vt si cum consensu aut sine consensu parentum in seculo cuiquam nupsisses, aut te nupturam promississet, promissio omnis rata fuisset, & constans. Quanto magis quicquid promissum in salutem animæ tuæ Deo: Vnde si promissi boni te penitet, modo non arguendam est monasterium, non calumniandi parentes, non exprobrandum consultoribus, sed propria tua ignauia & acedia vituperanda, castiganda atque corrigenda venit. Forsitan dicis, quod multi. Malo bonum quodcumque ex libero arbitrio facere, quam coacta ex voto obedientiæ, quasi ijs qui in monasterio sunt de se arbitrij libertas, qua possint obedire & non obedire: aut quasi quis aliquid faciat sine voto volens, idem autem cum voto nolens: cum votum non cogat, sed confirmet. Neque enim quis dicitur coactus aut inuoluntarius facere, qui facit quod ei non licet facere: quia si aded est deo-ritus, vt voluntatem habeat (quod licet non facere) faciendi, quomodo non habebit voluntatem id ipsum (cum per votum postea non licet non facere) facien-

faciendi: Si virgo amet & desideret iuuenem non desponsatum, quomodo eundem non amaret aut non veller, nisi coacta, id est, inuita desponsatum cum promissio aut votum non tollat voluntatem quam inuenit, nec mutet, sed roboret, stabiliat & confirmet: Porro instabilitas animi mutat voluntatem, quæ multo magis & vehementius accedit eum, qui non vult, quam qui vult seu promissit.

Instabilitas quos magis infestet.

Falsum est igitur dicere, extra votum vltro cupere (vt est ieiunare, castitatem seruare &c.) quod per votum obligata nolis. Inde palam est charissima, tentationem esse carnis & diaboli, quippe quæ multo magis, meliusquæ scis bona operari, & ad hæc stabilior est voluntas cum voto in monasterio, quàm sine voto extra. De libertate autem iam dixi, nullam esse coactionem, vbi est voluntas. Quod si voluntas abest, coactio voti adest, signum est extra votum te nolle. Ergo bonum est votum, quod alioqui nolentem ducit ad bonum opus: & nolentem bene agere, facit volentem obedire, seu votum reddere. Semper est ergo, bonum & vtile votum. Nam si extra votum velis, votum confirmat volentem: si nolis extra votum, votum inducit & impellit nolentem.

Quænam coactio sit bona. Votum vt sepe sit vtile & bonum.

Melius est autem multo bonum opus, licet alioqui extra votum nolitum, propter votum facere, quàm omnino nihil facere. Melius est, inquam, votum solum propter voti obligationem reddere, quàm otiosum esse, & nihil facere. Nam talem te non iudico, vt & quod voto promissum est nolis, & votum seruare, id est, reddere nolis, præuaricatricem te malens constituere, quàm votum seruare. Ita enim melius fuisset non vouisse. Sed hoc non ex voti perniciæ (quod bonum est, sed bono licet imperfecto) sed ex tua malitia, cui scilicet malè quod bonum est, nocet. Accipe exemplum. Virgo es, & mallets maritum, tamen quia vouisti castitatem, seruas, non quia amas castitatem, sed quia canes voti præuaricationem, & voti amas obseruantiam. Bonum est tibi vouisse, quia hac occasione manes virgo. Et si tristis manes, imperfectio quidem est, non damnatio, quia Deo prælegis votum licet non amatum seruare, quàm voti fractione & concupitæ delectationis consequutione Deum offendere: & hoc est tibi salutare atque meritorium. Itaque volendo votum obseruare, vis etiam quod ex voto debes. Omnia igitur voluntaria sunt. Hæc sufficient tibi in Christo soror charissima, qui consolatione sua tuam repleat animam, & auferat salutaris voti omnem pœnitentiam, tollatq; tibi omnia obseruantia tristitia. Vale, & pro me sponsum tuum ora.

Votum vt profic etiam imperfectis.

Discretione quanta opus sit Deo in monastica religione consecratæ, in vsu præcipue corporaliu necessitatu: abstinentiam indiscretam vt suadeat diabolus: obediencia, abnegatioq; proprii consilij quam sint religiosi necessaria: natura item infrenis quam edomanda absque periculo.

Epistola XLIX.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
filia suæ charissimæ Christi quæ sponsa, N. spiritum seruatoris & discretionis.

FF

Filia

Filia charissimamq; occasiones exercendi, mortificandi, confundendi, que temetipsam cupis habere pro victoria, contra vitia, laudo feruorem, sed timeo præumptionem. Nonnulli voluerunt esse martyres antequam à Deo essent vocati, & sese ingerentes, dum fortiter sperabant se & constanter passuros, defecerunt in tormentis, & fidem abnegauerunt. Christus nihil tam paratus est dare suis amicis in hoc mundo, quam passiones, tribulationes, confusiones. Si nondum tibi dedit, scito ideo tibi parci, quod nondum sis idonea, quæ sustineas. Si fortis fueris, (non crede feruori horario) non necesse est occasiones quærere: Deus enim statim tibi procurabit. Sin autem imbecillis: cum periculo tuo quæria. Intellige ex his, quæ quotidie occurrunt, infirmitatem tuam. Si citra omnem deliberationem, præter omne consilium & ex improviso occurrerit confusio ac contumelia, & intrepida immotamq; perstiteris, potes sperare initium te habere virtutis. Facilius portantur quæ sponte eliguntur, quàm quæ ab alijs imponuntur: & plus mortificationis in se habet ac laboris patienter sustinere quod nolueras, vel quod ab alio inferitur, quàm quod ipsa quæsiuisti. Oportet etiam videre, ne dando alijs occasionem te confundendi vel despicendi, des eisdem etiam occasionem peccandi. Ita nanque nobis pro virtute est enitendum, vt nemini occasionem præbeamus ad peccata. Nam contumelias aut contemptum quam virtuosum est patienter sustinere, ita pernitiosum inferre.

Virtutis initium quæria ostendant.

Contumelias contemptumq; alijs inferre quæ sit pernitiosum inferri.

Exercitia virtutum vt possint fore nimia. Virtutum exercitia vt cum discretionem fiant.

Sine obedientia vt nihil Deo placeat.

Abstinentia indiscretam cur suadeat diabolus.

Affectum virtutis non perhibeo extendi quantum velis, quantum poteris: vt sis humilis, vt sis temperans & cætera non potes nimis desiderare: Verùm exercitia virtutis, aut potius pro virtute conquerenda possunt esse nimia, & indiscreta, aded vt quod pro virtute fieri patetur, contra eandem militet. Verbi gratia. Tantum potes abstinere à cibo, vt postea plus abstinere à cibo non liceat, vt postea plus corpori indulgendum sit, quàm si non abstinuisses: vel tantum poteris abstinere, vt non semper, aut penitus subinde iam non liceat abstinere.

Filia multa scribuntur ad commendationem huius virtutis, varia consilia docentur multa, suadentur, ad conquirendam humilitatem, patientiam &c. sed non omnia sine discretionem, nec omni tempore nec omnibus tuta. Quædam enim pro vno tempore valent, alio tempore non modo non valent, sed etiã illicita sunt: quod aliæ & aliæ conditiones pro diuersis temporibus eisdem adueniant, quodq; semper prouidendum sit, vt ita vni virtuti consulatur, vt per hoc idem alia impediatur. Filia non suscepisti hunc Ordinem tuum propter abstinentiam (si bene suscepisti) sed propter obedientiam. Abstinentiam ex voluntate propria in seculo potuisti facere & ieiunia, sed non obedientiam aut abstinentiam ex obedientia. Diabolus non timet abstinentiam, sed obedientiam. Abstinentia est in Turcis & Iudæis, non obedientia. Sine abstinentia obedientia Deo placet, & sufficit: sine obedientia non potest placere Deo abstinentia: imò offendit, si contra obedientiam fuerit.

In professione & voto solenni promissisti obedientiam, non abstinentiam. Abstinentia habet meritum ex obedientia, non obedientia ex abstinentia. Diabolus suadet abstinentiam, ad destruendam obedientiam, & ita feruntur ei abstinendo: resistitur autem obediendo. Abstinentia contra obedientiam peccatum

peccatum habet, obedientia contra abstinentiam meritum. Quæ insania est quæzere quod non est virtus nec præcipitur, & destruire virtutem, quæ mandatur: Si iuberem fieri quæ contraria sunt omnino virtuti aut certa mala, non debes obedire: vt est: non indulgere delinquenti, proximo fraudem facere, & eius infelicitatem machinari, suspectum habere me posses, & non obedire. Verùm cùm circa studia aliqua aut exercitia, quæ pro virtute fieri possunt, & contra venire eadem possunt, vt modestia sit & discretio moneo, quid times? Præsumendo & tuæ voluntati innitendo errare, peccare & peri-

Opus bonū
omne ex
proprio cō-
silio profes-
sum vt sor-
deat coram
Deo.

re potes. patris voluntati & consilio obediendo nihil horum potes, & times? Sordidum est ante Deum quod ex proprii consilij præsumptione contra obedientiam geritur, & meritorium preciosumq; habetur quicquid, quantum libet etiam vile ex suo genere (modo peccatum non fuerit) propter obedientiam & ex humilitate subiectionis assumitur.

Primum omnium filia, vt voluntatem tuam diuinæ studeas conformare necessarium est. Non est declinandum, non tergiuersandum, vbiunque Dei voluntatem agnoueris. Cùm autem Deus non loquatur per se homini, vox Prælati æstimanda est vox Dei & quicquid imperauerit ille haud secus ac ab ore Dei accipiendum. Pacem cum fororibus non solum non violare, sed summo opere etiam augere debes. Labefactatur autem pax & concordia fratrum ac fororum, dum ori silentium non imponis, dum liberè quicquid in buccam venerit effundis, dum denique vel audita quæque vel per suspicionem æstimata, tanquam vera asseris. Hæc scribens te commoneo soror charissima quoniam in nouitiatu tuo quarimonias de leuitate linguæ tuæ iam pridè audiui, nec modo te plenè emendatam audio. Quare si tuæ conscientia, si tuæ salutari, si fama, si fororum quieti, si Ordinis honori consultum velis, si denique omnium ridiculum fabulæq; nolis fieri, linguam refrænes necesse est. Tu leniter inconsiderateq; pronuncias, quod alia non leniter accipiunt. Quid tibi iactare siue verè, siue falsè conuenit, qui monacha es, & tui contemptum optare debes? Quid disputatio conuenit, quid contentio, quæ proprium sensum propriam voluntatem cum sæculo reliquisti? Fac charissima filia te habeas, vt forores tuæ consolationem, spiritualis pater gaudium ex te habeat, nec te recepisse penitent illos. Alioquin & mihi tristitiam accumulabis, qui tuam semper amari mansuetudinem, si aliter quàm de te speraueram speraui autem optima) sim auditorus, Obsecro vt attendas ea pauca quæ hic in fine Epistolæ subijcio.

Vox Prælati
vt sit vox
Dei.

Linguæ frenatio
quæ sit
necessaria.

Ad frangendam superandamq; naturam seu naturæ malam inclinationem, valet & necessarium est.

Primò stabilissimum propositum pugnandi atque nitendi in contrarium, nec vnquam scienter naturæ tractui acquiescendi. Vbi si lapsus interuenerit, propositum tamen semper debet à nouo reformari & stabiliri, nec propter crebros lapsus à proposito & conatu recedendum est. Secundò, non in sua virtute, sed Dei adiutorio confidere: & propterea auxilium ac protectionem eius indefinenter inuocare. Tertio, si propositum violatum fuerit, inultum non sinere: sed primùm à Deo, deinde etiam à consodalibus veniam petere, atque, vsque ad pedes fororum se humiliare: postremò etiam virga vel eiusmodi discreta castigatione (secundùm

Natura pro-
na ad mala
quomodo
frangenda
sit.

consilium superioris lapsum vindicare, donec saltem rædiorum petendarum tentes veniarum, humiliationum, confusionum, disciplinarum discas se mortificare, & ab eiusmodi transgressionibus se continere. Vale filia charissima, & sis memor professionis tuæ, Deumq; pro me ora.

Quid virgo quæ vis ut ab æterna sapientia desponsari mereatur, agere, quoniam neminè pacio sponsi cælestis beneficia recolare, illiq; gratias debeat referre.

Epistola L.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS
Filiz suæ in Christo charissimæ N. Iesum Christum virginum sponsum, & virginitatis coronam.

EX crebris interrogationibus tuis, ex insatiabili desiderio spirituum eruditionum accipiendarum, disco feruorem spiritus tui, & gratulor profectui tuo, filia in Christo charissima. Quæris quomodo tres venias accipere, & totidem orationes dominicas æternæ sapientia (cuius discipulam te fecisti, cui etiam sponsam te dedicasti) offerre debes. Credo filia non absurdum fore, ut simul tria præcipua beneficia mediteris à Deo nobis exhibita, pro quibus adores & gratias agas.

Hoc modo pro prima venia & Pater noster.

Beneficia
tria quæ re-
colenda.

PRimo veniam accipiendo super terram, adora Deum & gratias age pro maximo beneficio hoc, quod te ipse, id est, æterna sapientia creauit, creaturam rationalem te fecit, æternæ beatitudinis suæ capacem ac participationem futuram. Deinde pro omnibus & singulis donis ac beneficijs, quæ tibi in anima & corpore contulit. Generaliter quod pro te cælum & terram creauit, & quicquid in eis continetur, Deum gratias age illi quasi vice omnium creaturarum, pro beneficijs omnibus ac donis eisdem collatis: quandoquidem complures inueniuntur, qui non agunt gratias illi, nec cognoscunt illum.

Deinde veniam pete ab eo pro omni inordinata affectione tua erga creaturas, pro vsu inordinato creaturarum & donorum eius, pro ingratitude tua quibus benefactorem clementissimum offendisti, aut gloriam & beneplacitum eius non quæstisti.

Tertio ora, ut tantam gratiam tibi largiatur, qua creaturam nullam aliter quam in ipso, ipsum verò super omnia & in omnibus diligas, ipsi soli inhabereas: creaturis verò (propter quod donatæ sunt) vtaris ad solam eius gloriam secundum laudabilissimum beneplacitum eius.

Quarto, humillimè pete, ut sua dignatione benignissima te suscipere, preparare, dignam facere & adoptare velit in sponsam suam, teq; possidere inseparabiliter & perpetuo ad gloriam & beneplacitum suum.

Pro secunda venia, & Pater noster.

Secundo, procide, & veniam sumendo adora Deum tuum, gratias agens ei (scilicet æternæ sapientia) qui salutem nostram sitiens, ut à morte nos redimeret, in hunc mundum venit, naturam nostram assumpsit, inter nos

nos conuersatus viam ad regnum cœlorum verbo docuit, & exemplo mon-
strauit, felicitatē nobis sanguinis sui effusione & morte acerbissima compa-
rauit.

Hic age gratias illi pro tot generibus pœnarum perpensis, pro quibus nū-
quam ei gratiæ acta sunt, utpote mundo adhuc incognitis, vel propter ho-
minum ingratitude. Pete veniam, quod pro tot beneficijs collatis, pro
tot pœnis tui causā tolleratis, pro tanta ad te dilectione effusa, tam ingrata
semper fuisti, parum cogitasti aut paruipendisti. Ora, ut tantam gratiam tibi
largiatur, qua passionem suam cordi tuo ad eum imprimat, ut quocunq; iueris,
quicquid egeris, nil aliud sentias, nil videas, nil cogites præter illum Dominū
Iesum Christum sponsum tuum pro te crucifixum. Ora etiam, ut vitam tuā
sua dignetur conformare, in deuotissima imitatione virtutum, in humili-
ssima patientissimaq; tolerantia aduersitatum, &c. Quarto (ut supra) humili-
ssime pte, ut sua dignatione benignissima te suscipere, præparare, dignam ef-
ficere & adaptare dignetur in sponsam suam, teq; possidere inseparabiliter &
perpetuo ad gloriam & beneplacitum suum.

Pro tertia venia, & Pater noster.

Tertio procide filia in faciem tuam, & veniam sumendo Deum adora,
gratias age pro omnibus beneficijs, quæ tibi atque vniuerso contulit,
fidelium gregi, quem regit (utpote æterna sapientia) prouidet, dirigit,
& ordinat ad æternam beatitudinem obtinendam, & id multipliciter per
scriptum, per angelos, per scripturas, per homines. Gratias age pro omnibus
beneficijs, quæ tibi & cuilibet creaturæ contulit, aut conferet vnquam. Ve-
niam pete, quod inspirationem (qua sæpè admonet te & trahere te nititur
ad se, & ad virtutes) tam sæpè reijcis, reniteris, negligis, siue per se, siue per a-
liquod aliud remedium extraneum te admoneat. Ora, ut igneo amore, ar-
dentissima charitate totum te comburat, in se trahat, absorbeat, & secum v-
niat spiritum tuum, ut aliud aliterq; neque velis, neque possis, quam quod
beneplacitum eius perfectissimum fuerit. Item postremo ut sua dignatione
benignissima te suscipere, præparare, dignam facere, & adoptare velit in
sponsam suam, teq; possidere inseparabiliter & perpetuo ad gloriam & be-
neplacitum suum.

Pro veneratione Sanctorum, charissima filia, melius non scio consu-
lendū, quam ut in honoratione ipsorum Dei honorem quæras: prædi-
ctis & laudes eum, qui condidit & fecit Sanctos. Nam ipsi pro hoc laudant
Deum die ac nocte, & à nobis Deum pro se laudari exoptant, & cupiunt
pro se gratias Deo agi pro beneficijs ab eo acceptis in tempore & æter-
nitate. Si ita feceris, & iuuas eos in gratijs agendis, Deo
gratum obsequium impendisti,

Vale.

Sanctos ho-
norandi mo-
dus optimus

Ut Virgines Deo consecrata iuxta suam vocationem Christo sponso caelesti militent, sanctitati mentis & corporis operam nauare, amoremq; suum omnem in quem maxime transfundere debeant.

Epistola LI.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS
Virginibus Deo dicatis &c.

OBSEURO VOS VT DIGNE AMBULETIS
vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia supportantes inuicem in charitate solliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. *Ad Ephes. IV.*

1. Cor. 7.

Charissima filia, in his verbis quasi ob oculos posuit vobis Paulus totam regulam vestram, & fundamentum religionis. Si enim iuxta eundem Paulum vnusquisque habet à Deo vocationem suam, nulli dubium est vos, quæ certum genus ac singulare videri vobis elegistis, vocationem habere, in qua permanetis, in qua & ambuletis & p. officiatis.

Vocatio
multiplex
vt sit.

Obseruandum est autem prudenter, quod non solum iubemini ambulare iuxta vocationem vestram, sed dignè etiam ambulare. Varias scimus esse vocationes à Deo: vniciq; sua est obseruanda. Hic sufficit duas exprimere: Vocationem ad carnale coniugium, & vocationem ad spirituale matrimonium, hoc est ad obseruantiam castitatis.

1. Cor. 7.

De duplici hac vocatione loquitur Apost. Corinth. dicens. *Mulier inuicta & virgo cogitat quæ Domini sunt vt sit sancta corpore & spiritu. Quæ aut nupta cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.* Auditis deuotæ virgines vocationem vestram. hanc vtiq; vt cogitetis quæ Domini sunt, & vt sitis sanctæ corpore & spiritu, vt sitis mundæ, vt sitis integræ corpore & spiritu.

Vocatio
monastica
quid exigit.
Rom. 12.

Itaq; vocatio vestra est, non solum vt communia præcepta, sine quibus etiam seculares non possunt salui fieri seruetis sed cogitetis etiam quæ sit voluntas Dei beneplacens & perfecta: Videatis, ac promptas vos exhibeatis ad omnia ea, quæ sunt Deo beneplacita, nec sufficiat vobis, nec putetis vos satisficisse, dum à peccatis magnis abstinete, sed oportet etiam mortificetis in vobis desideria, & passionis, inclinationes malas, vt purum Domino sponso vestro cor offeratis, & voluntatem vestram totam eidem in holocaustum dicetis. Vocatio vestra est, vt sitis sanctæ corpore & spiritu.

Sanctitas
corporis &
spiritus quæ
sit.

Sanctitas corporis est, continentia & castitas corporis, quæ vocatur sanctificatio, sanctitas spiritus est, puritas cordis. De sanctitate corporis seu castitate superfluum est vobis loqui. Hanc enim Christo sponso vestro obtulistis, hanc ob eius amorem seruatis, vt angelica atque caelestis vita in corpore vestro Deo dedicetur. Si enim estis sponsæ Christi, iam ad eò perfectæ esse debetis vt per medium ignem non arsuræ & illæsa transeatis: hoc est, vt inter

quascunque tentationes, siue à carne, siue à diabolo excitatas, non maculemini. Sciat caro quamlibet nihil nocet vobis quicquid sentitis in carne, si inuita sentitis, nec castitas polluitur, nisi de consensu animæ. Aded esse etiam debet peccatum voluntarium, vt nisi sit voluntarium, non est peccatum. Magna differentia est, & longè aliud est sentire, aliud est consentire. Quicquid sentitis, non inquinat, si non consentitis.

Ut nihil noceat sentire absque consensu. August.

Sit igitur amor vestri cordis radicans in Deo, vt nihil velitis quod sit ei contrarium aut quod displiceat: & sollicita estote, vt inde non excidatis. Scit vnaquæque vbi tentetur, & quid occasio ei sit, quare non proficit aut progreditur in amore Dei. Huiusmodi occasionem debet toto corde amputare, memor dicti illius: *Si manus tua vel oculus tuus scandalizat te, &c.*

Occasiones peccati fugiendas.

Custodia sensuum ac linguæ, silentium, solitudo, abstractio, optima sunt initia spiritualis vitæ, quibus peruenitur ad sanctitatem spiritus, id est, ad puritatem cordis: quæ est vt nihil cogitatis, nihil desideratis, nihil fugiatis, nisi quod sit cogitandum, desiderandum aut fugiendum. Ad fidelem amatrix spectat amatorem suum purè, fideliter atq; constanter amare. Purè vt ipsum solum amet, & omnia alia, quæ ipse non est nec ad eum referuntur, excludat, fideliter, vt in omnibus eius amorem, beneplacitum ac gloriam quærat, & intendat. Constanter vt si etiam cæsa ab eo ac quasi fugata, non recedat nec si delit esse, vel amare delinat.

Matt 15. Spiritualis vitæ quædam optima initia. Quis sit amor purus. Fidelis.

Non igitur terreat vos, si quæ est in huiusmodi exercitio, si deserta absque deuotione sensibili, misera & plena spiritualibus tentationibus premitur: quæ hic est modus, quo suis electis omnem amorem mundi, & creaturarum auferat ab eorum cordibus. Nec longè tunc est à vobis sponso, licet dissimulet: maneat tantum constantes & fideles, vt spontè non detis vos ad aliquod peccatum, nec ad externas consolationes & illa pressura erit vobis vehementer salutaris & purgatiua.

Constans.

Itaq; obsecro vos, vt ambuletis dignè uocatione qua uocati estis, vt sitis non sponsæ hominum, sed summi regis. Non eritis sine sponso, nec sine nuptijs aliquando. Propterea nihil moueat, si uideritis alias neptes & sorores vestras in seculo nubere & cætera. Maiores habent tristitias, quam gaudia. Ipsæ sponso acquirunt iratos, ebriosos, morosos, suspitiosos aut infirmos, & breui morituros: vos nobilissimum, ditissimum, potentissimum semper iuuenem, semper pulcherrimum, nunquam, moriturum, semper vos amantem habebis.

Amor seculari vt excludatur ab electorum mentibus.

Nuptiæ carnales plus oneris quàm gaudij habent.

Dicit Apostolus vt ambuletis in humilitate. Non de nobilitate, nec pulchritudine, nec de aliqua re mundi debetis gloriari: quia hæc ante Deum omnia nihil sunt. Non debetis etiam iactare bonam vitam vel meritum quia si quid tale est in vobis (quod tamen nescitis) à Deo est, & nisi absit simul humilitas, fiet vt gerat, iam non sit Superbia enim destruit omnes virtutes.

Sine humilitate nec virtus meritorium habet.

Necessaria est etiam vobis humilitas inter vos, vt vnaquæque velit etiã inferior altera esse, & contendatis pro seruitute ex animo inter vos. Vnaquæque alteram præferat sibi. Non solum autem in humilitate, sed etiã mansuetudine exercere vos debetis, sicut Christus ait. *Discite à me, quia mitis sum &c.* Mansuetudo est quadam serenitas in facie, & mititas in corde, & amabilitas in quiescente.

Matt. 11.

Mansuetudo.

Ephes. 4.

Vnitus spiritus
quibus
præcipue
seruanda.

Matt. 25.

sermone. Hæc placat & mitigat iram alterius. Non enim putat sibi iniuriam fieri quia humilitas & mansuetudo, neminem putat se viliorem: unde non cogitat, nec arbitrat in indignum quicquid sibi fit. Idem etiam dicit Apostolus. *In omni patientia, ut iniurias, conuicia, contentiones non velitis iudicare, sed patienter ferre. Supportantes inuicem sine murmuratione, sine quærelatione, in charitate secundum Deum, qua diligatis vos propter Deum, ut Deus sit causa. Solliciti seruare vnitatem Spiritus in vinculo pacis.* Hoc maxime vobis est necessarium quia estis simul, ut habeatis vnitatem spiritus in vinculo pacis. Vbi enim sunt schismata & contradictiones & ibi dicitur simul, & ibi dicitur simul, & partialitates, ibi non est pax, & vbi non est pax, ibi non est Deus. Vos itaque electæ virgines, ut prædixi, obsecro ut dignè ambuletis vocatione qua vocatæ estis, ut cum venerit sponsus vester euocans vos, immaculatæ & ardentibus lampadibus occurratis intraturæ cum illo ad nuptias, Amen.

In puellari teneraq; ætate à maligno sæculo ad portum monastici instituti vocari, quæta sit diuini numinis gratia.

Epistola LII.

F. IOANNES IVSTVS, LANSPERGIUS, CARTHVS.
charissimæ filiz & Christi nouæ sponsæ, eiusdem concupitis amoris amplexibus suauiter perfrui.

Charissima filia, signum veræ conversionis, & amata castitas accipio, quod adulta, & sæculo iam apertæ, sæculum contempsisti, eligens salua virginitate Christo desponsari, quam inter fœdas carnis delectationes marito nubere. Non omnium est hæc gratia: ut in illa ætate continentiam virginalem (cum citra probrum aliud possent consequi) Deo curent dedicare. Gaudere tamen debent & iuuenes puellæ, quæ à parentibus in hunc felicem statum sunt introductæ adhuc incontaminatæ ab hoc sæculo nequam. Quod ita accipiendum est à Deo, ita gratiæ agendæ sunt Deo, ut ei qui contulerit maximum beneficium præueniens infirmitatem & pericula casusq; quæ ad animæ exitum nouerat euentura (nisi è sæculo in pueritia euocaretur) idem antequam submergeretur, antequam in amore sæculi obstinata periret, vocauit eam è sæculo, sciens alioquin (ut dixi) nisi præueniretur, perituram. Gratias agat Deo qui ignorantem nondum oranti tantum præstitit beneficium. Vale.

Vti per creaturarum venustatis contemplationem liceat ad creatoris omnium cognitionem, contemplationem, amoremq; conscendere.

Epistola LIII.

D. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CART.
filia sua charissimæ N. nouæ Christi in monastica religione sponsæ.

Ama-

Amanitas verni iam temporis instat filia in Christo charissima quo omnia quasi ex morte resurgentia repullulant. Alia enim flores, alia odores, alia virentia gramina & folia nobis offerunt. Cuncta oblectant, & quasi rursus iuuenescant repullulant cum flore.

At quid inter hæc meditatur cor virginis iuuenulæ? Putasne etiam his arrideat exultans aspiransq; ad libertatem carnis, vt claustrum soluta captiuitate, perambulare per cuncta virentia gestiat? Putasne iam angustetur in monasterio filia mea, veluti quæ sedet auicula in sporta reclusa? Non angustabitur, si sola non fuerit. Sola non erit, si sponsum suum secum habuerit. Nulla grauabitur solitudine, nullus ei molestus est locus, modo sponsi præsentia fruatur. Vbi enim simul duo fuerint amantes, non curant quocunque fuerint loco, quocunque conueniant: neq; enim illis aut peni illucidum est, nec stabulum sordet: nihil de loco cogitant, modò conueniant, quo alter alterius præsentia colloqui q; fruatur. Filia prædilecta hoc animaduerte: cùm in seculo eras, non agnoscebas amatorem tuum. Nesciebas, aut non cogitabas eius bonitatem, eius pulchritudinem, eius erga te amorem. Ignorabas quid tibi fecerit, quanta largitus sit, quanta demique pro te passus sit. Itaque quia ignorabas idèd non amabas eum. Iam vocata accessisti eum, introisti in cubile eius (clausum cubile dico monasterium) illi eidem desponsata es, ibi aliquantulum ostendit tibi decorem, ostendit pulchritudinem, amorem & delectationem suam: infudit tibi sui notitiam: ibi te sibi in sponsam, in reginam, & in sui regni cœlestis perpetuè te adoptauit confortem. Breuè interim hoc omne quod nuptijs interfluit accipe tempus, donec cum gaudio inenarrabili sponso coniugaris. Amatores & amatrices huius mundi, qui de hoc mundo sunt, quibus spes non est alia reposita, quam quod in præsentia habent, qui voluptatem atque felicitatem suam iuxta ac vitam terminabunt, quorum dum gaudium finitum fuerit, non habent quo consolentur. Hos amicos mundi sine filia, vt solacia querant, vbi solum inueniunt: tuum verò filia non est gaudia vlla querere extra monasterium tuum, quæ in solo reperisti monasterio animæ tuæ gaudium. Intra claustrum inuenies, & ibi tantum inuenies, quicquid secundùm Deum tibi debet oblectare. Porro extra nil reperies nisi quod te à Deo tentat abducere, aut cursum tuum ad Deum præpedire. Intra claustrum desponsata es: ibi sponsus habitat tuis: cùm eo habitet cor tuum, vt ne vnus quidem abcedat cogitatus. Cæterum, quatenus ad creaturarum delectationem spectat, ita accipe. Illi homines qui aliud nesciunt, qui aliud non querunt, aliud non inueniunt in creaturis, quam temporalem delectationem aut commodum, requiescant in creaturis: quorum merces hæc est, vt consequantur quod amant. Ipsi amant creaturas, tu dilige creatorem. Ipsi amant creaturas ob delectationem, lucrum, commodumq; temporale, quæ accipiunt ex creaturis: tuum est creaturas diligere in Deo, & propter Deum, quatenus scilicet inuenis tibi Deum, quatenus lucent tibi, & creatoris cognitioni atque amoris conferunt. Nam omnes creaturæ suum tibi commendant creatorem, illum tibi indicant: ad illum, hoc est, ad eius te amorem invitant. Quicquid nobilitatis, quicquid decoris, quicquid industriæ, quicquid scientiæ, quicquid consolationis, & vt simul omnia dicam, quicquid laudâ-

Quibus non
si grauis se-
luudo.

Amatores
huius mun-
di qua m-
miseri fiat.

Quinam in
creaturis ac-
quiescant.

Creaturæ
oēs vt inui-
tent ad cog-
nitionem &
amorem
Dei.

Gg

dum

dum admirandumve cernis in creaturis intellige in infinitum nobilius, pulchrius, dulcius, mirabilius, laudabilius in creatore, vt in origine.

Quandocumq; delectabile quid cernis in creatura, hoc tibi persuasum accipe, quasi audias ad te clamari, te sentias à creatura moneri, vt à se auerfos oculos, ad Deum creatorem conuertas, à quo illa habent quicquid tu miraris, quicquid animum tuum capit: in quo origo est omnis boni, quod lucet in creatura. Si sol luce, decore aut calore suo te oblectat, non requiescat anima tuus super hac delectatione, non sufficiat tibi, quod inuenisti quod oblectat.

Vt ex creaturam cōtemplatiōe surgendū in creatorē.

Creaturæ vt loquantur Dei potentiam, sapientiam, bonitatem.

Vt propter hominem creata sunt omnia.

Officium cuiuslibet creaturæ quod sit.

Sol.
Piscis.
Auicula.

Conuerte ad originem, & attende quam pulcher, quam amabilis, quam amans amore est, qui & temporale hoc lumen & spirituale tibi confert, ac æternum promittit: qui tibi omnia condidit: tibi, inquam, non sibi, hoc est ad commodum tuum, non suum. Exulta & gaude talem te habere sponsum, tam potentem, tam sapientem, tam bonum ac tui amantem, vt tibi crearet & subijceret omnia. Vbi nunc est potestas, vbi potentia regum & imperatorum. Quæ virgo, quæ domina secundum seculum talem poterit iactare sponsum? Vbi est quæ possit gloriari in suo sponso, de potentia, fidelitate, nobilitate, amore? vt cætera taceam. Hoc modo charissima filia, videantur tibi omnia creaturæ procedere, & quasi ambiciōse pro creatore suo zelantes, eius potentiam, sapientiam ac bonitatem velle ostentare, in eo quod singulis singulim dedit: Indicare tibi cupiunt quis sit sponsus tuus, quomodo idem creator suus. Item quomodo donatæ sint, quid acceperint ad ministerium spōsæ. Ecce oēs creaturæ tibi clamant: O soror (sororem te vocant, quia vnu tecū habent omnib. cōmunem patrem: Neq; enim plus laborauit tuus pater Deus, quando te creauit, q̄ quando flosculum creauit. Sed hoc solum interest, quod flosculus propter te, non tu propter flosculum creata es.) Ergo o soror, inquit, quid nos inspicis? Nihil in nobis admirare quid simus: mirare eum, qui nos fecit, & qui tales (cū facere vellet) nos fecit. Nos enim non fecimus nos. Qui te creauit, qui te sibi in sponsam ab æterno elegit, propter te nos fecit. Nos completo ministerio nostro, transibimus: tu vero permanebis cum eo, qui te fecit in æternum. Quicquid in nobis boni vides, quicquid in nobis laudis, in infinitum melius est, nobilius est in artifice Deo, q̄ in nobis, hoc est, in opificio suo. Hoc modo filia, discite contemplari, & in omnibus creatis Deum diligere, amoremq; excitare. Quando solem vides in fulgore suo, quando tonitruum reboat, quando fulgura micant, quando flores & oculos coloribus, & olfactum odoribus alliciunt, quando pisciculi in aquis tibi ludunt, quando auiculæ cantu suo aures tibi demulcent, quando arbores & cætera quæq; virentia florent, cogita hæc omnia propter te fieri: & vniuscuiusq; officium aut naturale opus creaturæ est laus & prædicatio creatoris, ac si qualibet creatura dum naturale suum officium exequitur, diceret: Vis scire, quales nos omnium conditor fecerit Deus? Attende quid sciamus, & quis dedit, quis docuit nos intellige. Ecce qualem lucem, qualem splendorem dedit mihi Dominus, inquit Sol. En natandi artem, & in aquis ludendi mihi datam ait pisciculus. Ecce, inquit auicula, quam pennata ego sum, quam colorata, quam leuis ad volatum. Ecce quam dulciter docta sum canere hoc tenui rostro. Sic omnes tibi loquuntur creaturæ, interrogantes te quid tu edocta sis, aut quo dotata

Ad vulnus
dextri pe-
dis.

lorem, sanguinem atque humilitatem vnigeniti eius contra oem superbiam ac vanam gloriam tuam, & contra omnia vitia inde nata. Ora vt per gratiam eius illa in te extinguantur ac moriantur. Ora etiam vt profundissimam tibi ex hoc vulnere infundat humilitatem, sibiq; acceptissimam, qua vilitatem nihilitate tuam omnem cognoscas, ex animo te despicias, ac nesciri, vilipendi, sperniq; ab omnibus & cupias, & gaudeas. Tertio lecta iterum oratione in vulnus dextri pedis Iesu, offer pro te Deo Patri eius illud vulnus, dolorē, sanguinem ac patientiam vnigeniti eius contra omnem iracundiam atque impatientiam tuam: orans, vt ex hoc vulnere tibi infundat, perfectissimam patientiam atq; mititatem qua aduersa cuncta desideranter atque gaudente de manu eius suscipias, nullam euasione aut consolationem quæras: sed ad finem vsq; quæ tibi patienda mittit: cum omni gratiarum actione perferas faciaturq; vt purissima, sola ac nuda illi charitate inhæreas, ac plena perfectissimæ fide ac fiducia inter quoscunq; euentus te in illum projicias. In hoc vulnere proes Deo Patri gratias agere pro quibuslibet aduersitatibus, quas super te tibi vnquam venire permisit, deinde pro amore illo paterno, quo tibi patrida in salutem tuam ordinauit. Item orare debes pro omnibus qui tibi aduersa intulerunt, aut te contemnere, nocere vt tibi voluerunt, vt Deus non solum ignoscat, nec solum non imputet illis, verum etiam æternam illis (quia fuerunt in hoc eius ministri) mercedem sanctæ beatitudinis retribuat. Post hæc veniam petere debes, quod ea quæ tibi perferenda misit, tam impatienter, tepido, inuito atq; ingrato corde suscepisti, aut euadere tetast. Postremo, ad quæcunq; toleranda te ipsam in eius beneplacitum debes offerre, ipsumq; regere, vt quicquid ad suam gloriam, ad suam iustitiam satisfactionem te pati voluerit, te faciat æquanimiter atq; desideranter sustinere. Pro tuis quidem peccatis offeras ei filij sui passionem (pro quibus tu reuera satisfacere haud potes) at pro ipsius amore, pro eius beneplacito, pro eius gloria & vt satisfacat iustitiæ ac voluntati eius, offer te ipsam in manus eius, orans vt tecum agat, ut faciat cuiusmodi maximè te esse & sibi placere vellet.

Ad vulnus
pedis sinis-
tri.

Ad vulnus
cordis Iesu.

Quarto, lecta oratione in vulnus sinistri pedis Iesu, offer Deo eius Patri pro te hoc vulnus, dolorē, sanguinem ac misericordiam vnigeniti eius, contra oem duritiam, inclementiam ac inuidiam tuam orans vt ex hoc vulnere tibi infundat misericordiam, compassionem, benignitatem, mansuetudinem ac charitatem ad omnes, potissimè autem ad eos qui te offenderunt vt materno affectu omnium necessitatibus cõpatiaris, omnib. succurras, ac benefacias, omnes portes, consoleras, ac perfectè diligas. Quinto, lecta oratione dominica, in vulnus cordis suauissimi Iesu, offer Deo eius Patri pro te hoc vulnus sanguinem & charitatem eius immensam, qua patrem ipse dilexit, contra oem acediam, tepiditatem, negligentiam, & contra oem inordinatum tuum amorē: orans vt ex hoc vulnere tibi infundat charitatē ardentissimam, purissimam, intentissimam, perfectissimam, atq; perpetuam, qua ipsum ex toto corde diligas, laudes & benedicas in omnib. & sup omnia: qua ipsum solū cogites, solū desideres, solū quæras, solū intendas, qua ipsi soli inhæreas, soli placere cupias, oemq; vires animæ & corporis, omne deniq; tempus vitæ tuæ in laudem ac beneplacitum eius, in amorem quoq; ac gloriam eius expendas atq; cõfirmas. Vale, & sponsum tuum celestem pro me exora.

Deum.

Deum in nobis esse, nosq; in Deo per quam indicia probetur: charitas Dei vti in nobis probetur per fraternum amorem: mala item quanta invidentia ac odium in nos congerant.

Epistola LV.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS. charissimæ filiz N. Dei proximique charitatem in corde iugiter ardere.

Charissima filia, valde sollicitè curandum tibi, nobisque omnibus est, ne aliquid, siue Dei, siue proximi charitati aduersum intra nos recipiamus. Pellendus est omnis rancor, omnis amaritudo, & erga omnes sincera charitas retinenda, vt & nos Deum in nobis semper retineamus. Deus est in nobis, si charitas eius est in nobis. Nam vt Ioannes dicit: *Deus charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Charitas autem gemina est, scilicet, Dei & proximi. Charitas Dei in nobis est, si præcepta eius obseruamus. Vnde Dominus ait in Euangelio: *Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est qui diligit me.* Porro charitas proximi in nobis est, si illi facimus quæ volumus fieri nobis, & non facimus ei quæ nolimus nobis fieri. Verbi gratia. Nolumus de nobis detrahi, nolumus despici, impediri aut iniuriam nobis irrogari &c. Ergo & nos non debemus detrahere, spernere, impedire, iniuriam facere. Volumus iuuari seruique nobis & excusari: velle quoque debemus argui peccata nostra: quæ quidem omnia alijs ex charitate impendere tenemur. Quisquis hanc charitatem non habet, illi illo non est Deus. Et quid prodest ei, si ieiunat, aut elemosynam dat, vel alia opera bona facit, si non habet Deum? Nam non habendo charitatem, non habet Deum. Quicumque autem odit fratrem suum, id est, christianum ex matre Ecclesia fratrem, quicumque persequitur, inuidet, nocet, non habet charitatem: & ideo si hæc tanta & tanta fecerit, nihil ei prodest, sed cum odio damnatur, quia non habet charitatem. Quid dicit Apostolus? *Si linguis hominum loquar & angelorum, & si habuerò prophetiam, & nouerim mysteria omnia & omnem scientiam, & si habuerò omnem fidem, ita vt montes transferam, & si distribuero in cibos p. superum omnes facultates meas, & si tradiderò corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest.*

1. Ioan. 4.
Charitas
duplex quæ
fit
Ioan. 14.
Matt. 7.

Deum non
fore in no-
bis quænam
ostendant.
1. Cor. 13.

Nihil pro-
desse curquæ
extra chari-
tatem quic-
quid habeat
ac faciat.
Ioan. 13.

Odium dæ-
mones in
nos quantum
habeant.

Ecce quisquis in odio viuit, quisquis charitatem non habet, non prodest ei quicquid aliud habet: quia charitatem solam Deus requirit, & solum quicquid in charitate sit, placet ei. Hæc est signum, quo discernuntur filij Dei à filijs diaboli. Quid dixit Dominus in cœna vltima? *In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionem habueritis ad inuicem?* Ipse charitatem habet ad nos, & omnibus modis vult nobis benefacere, nos exaltare & æterno beatificare. Et si iam affligit nos, hoc tamen facit ex charitate: sicut bonus pater filium, vel magister discipulum, quem vult bonum habere: sic ipse Deus corripit nos vt efficiamur boni. Sic etiam vult, vt nos inuicem diligamus, beneficiamus, promoueamus, ceteraque charitatis officia exhibeamus. E contrario diabolus nos semper odit & odit, inuidet æternam beatitudinem, docet & ducit ad malum ubique. Et si benefaciat temporaliter in delectationibus

bus &c. facit hoc ex inuidia, vt perducatur nos ad æterram miseriam: quia non blanditur nobis ex fauore, sed ex malitia, qua odit nos. Hæc est causa, hoc est signum omnium filiorum eius. Vnde potest dicere: In hoc cognoscent omnes, quia mei estis discipuli, si odium habueritis ad inuicem.

Itaque charissima filia mundemus corda nostra ab inuidia, ab odio, quæ corpus & animam consumunt, ossa exsiccant, quæ Deus singulariter vindicat etiam in hoc mundo. Et si quandoque dissimulat, tamen non obliuiscitur, sed tanto grauius quanto tardius vlciscitur. Si quis malè facit contra Deum vel contra proximum, & non punitur, signum est eum aded malū esse, quod indignus sit puniri & castigari ad salutem, sed seruetur ei post mortem, vbi æternam castigationem & damnationem recipiet: & ided in peccatis prosperrari, & non castigari à Deo, pessimum est signum. Quod si quis etiam resipiscit & pœnitet, deletur culpa per pœnitentiam: sed peccatum oportet castigari hic vel in futuro, licet non æternaliter.

Maximè odit & punit Deus inuidiam scilicet boni quod est peccatum in Spiritum sanctum, quando quis malus est, & inuidet alteri propter hoc quod bonus est, quod summo opere cauendum est.

Examinemus corda nostra si habeamus charitatem veraciter, Primò, si omnia quæ Deus vult, & propter Deum facimus, & cætera, si proximo nihil mali fauimus nec facimus sed bonum, habemus charitatem. Sed si præcepta transgredimur, si mala irrogamus proximo, vt placet nobis, quod alij faciunt (quod idem est) non est charitas Dei nec Deus in nobis, sed ambulamus super os inferni. Non tamen omnis amor est charitas. Nec facilè tibi peritideas filia te habere charitatem.

Nam si quem odio persequeris non potes veraciter te iudicare: quia lumè amifisti, in quo te perspicias, Quid dicit Ioannes? Qui odit fratrem suum, in tenebris est: id est, non se videt, conscientiam suam non agnoscit, peccata non reuertit, & putat sæpe se nulla peccata vel leua facere, quæ tamen grauissima sunt. Quia licet verba vel opus in se non esset grande malum vel nullum, sed tamen quia ex odio fit, graue peccatum est.

Odiū namque etiam opera bona ex se facit mala. Et qui in odio versatur præsertim inueterato, vix est emendabilis. Quia peccatum in corde est quandoque solum, & non reprehenditur, vel non aduertitur: imò putatur quandoque zelus & quandoque ex reprehensione magis inflammatur & augetur.

Signa odij sunt non libenter loqui vel conuersari cum aliquo, libenter cõfessionem, defectus eius, damna, persecutionē &c. videre vel audire: erga omnia quæ facit displicentiam habere: eos qui ipsum diligunt odire, nec possunt sufferre aliorum colloquia vel gratiam erga ipsum: libenter velle ipsum opprimere, affligere, humiliare, amaritudinem in corde sentire, & ad aspectum eius tristari, eius dolere bonis, & gaudere malis.

Hæc idcirco scripserim filia, vt caueas tibi ab insidijs diaboli, nec cor tuum vilo erga quemlibet odio vel tenuiter affici patiaris. Non dorinitat serpent tortuosus, sed modis omnibus in nobis cupit extinguere, aur certè minuere charitatem, cui resistere nos oportet, & tanto studiosius communi erga omnes dilectioni nauare operam, quanto ille studiosius id agit, vt vel erga vnum aliquem malè affecti simus, Dominus Iesus te seruet diu incolumem in suo seruitio filia mea in eodem charissima.

Malis cur hic subinde parcat.

Inuidiam quantopere Deus odiat ac puniat. Charitatem nos habere quinam probemus.

a. Ioan 1.

Odiū fraternum quanta mala efficiat.

Signa odij fraterni quæ sint.

Pax cordis inter aduersa & quosuis euentus quinam obtineri possit : quare Deus permittat amicos suos ab alijs excipere & discrucari.

Epistola LVI.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
sorori in Christo charissimæ spiritum resignationis & patientiæ.

Quæris à me filia qua ratione possis pacem pectoris inter quoslibet euentus inuolabilem retinere ne turberis nimium. Itaque tota virtute ac omni studio enitendum est, vt non habeas propriam voluntatem, id est, non aliam quam Domini voluntatē, illam solam eligas, optes, ac præferas, & semper inuenies requirētem, & pacem, ac immortam animi tranquillitatem. Quid turbaris? Ostendit ille tibi signa, dedit verba, addiditq; vt putas, contemptum, omnia iniuriosa (ita enim tibi persuades). An hæc præter voluntatem diuinam, an sine prouidentia diuina hæc facta sunt? Ab æterno voluit Deus, vt hac hora tu hæc patereris, & tu nunc obmurmuras? Sed non, inquis, murmuro, contristor tamen. Vt quid tristaris, nisi quia putas indigna te pati, quæ & inuita pateris? Non vides coronam æquanimiter, id est, cum resignatione cordis patientibus reddendam, idcirco tristaris. Non attendis prouidentiam diuinam, ideo manes deiecta. Et quæ es, vt cogitabundo irrefignatoq; animo te audeas opponere Deo? Factum est quod voluit ille. Quid tu interea facies? Fac vt tibi vtiliter factum sit, quod propter te, id est, in rem tuam factum est, id est, quod in salutem tuam fieri voluit Deus.

Et quomodo, inquis, voluit Deus malum? Non vult, non iussit vt illa, quæ contristauit te, faceret malum, sed voluit vt tu sustineres malum: hoc enim est bonum velle. Sustinendo enim crescit tibi bonum, quod vult Deus. Ergo voluit Deus vt tu sustineres. Quod vt fieret dimisit illam, quæ aduersata est, in infirmitate sua, vt faceret malum, quod tibi fieret (si tu non obsteteris) bonum. Ergo illa propter tuam vtilitatem à Deo, & in tuum profectum dimissa est, vt irrogaret malum, quod tibi esset bonum. Cur ergo irascaris, quod illa non prohibita est, non retracta Dei custodia (vt tibi patientiæ accederet corona) sed lapsa, & in tuam vtilitatem lapsa, vt & ipsa (postquam tibi patientiæ occasionem meritorumq; copiam aduexit, per penitentiam feliciter resurgat, quæ dispensatione quadã diuina cecidit, id est, cadere est permissa?

Gratias igitur age Deo & diuinæ eius prouidentię, gratias age sorori, per quam placendi Deo & acceptiorem te facendi, gratiarum quoque ab eo maiorem copiam recipiendi nacta es occasionem.

Intellige, quia vt tu patereris, vtilissimè ac felicissimè voluit Deus: vt illa patientiæ materiam offerret, permessa est à Deo. Imò & fortè vt & illa lugendi, penitendi & humiliandi se materiam sibi ipsi consciret vtiliter permessa est. Semper igitur prouidentiam diuinam aspice, ab homine ad Deum recurre, eius beneplacitum accepta, & homini nihil nisi ministerium tui profectus imputa. Homines Dei instrumenta sunt, quibus ille ad suorum

salutem vtitur: ita vt nouit singulis quibusque expedire. Vale filia, & pro me

Deam ora.

Aduersa vt electis acciderent ab ære, no præsumum.

Malum vt non velit sed permittat Deum.

Gratiæ vt sint Deo in aduersis agendæ.

Ex-

Exercitium tutissimum probatissimumq; pertingendi ad fundamentum omnium virtutum, scilicet humilitatem.

Epistola LVII.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIVS, CARTHVS.
charissimæ filia, Iesum Christum sponsum, & humilitatis magistrum suavissimum.

Ioan. 4.
1-Pet. 5.

Via ad veram
humilitatem
quæ.

Henricus
Suso.

Fundamen-
tum virtutum
omnium
qui tacean-
dum.

Exercitium
ad humilitatem
virtutum
quod.

Filia mea charissima nihil ita necessarium est homini Deo placere volenti, atque profunda humilitas. Hanc quisquis habet, gratus est Deo, & vitam viuit felicem, ac securus moritur. Qui vero humilitatis est expertus, non potest non displicere Deo, quia superbia laborat vitio, cui Deus semper resistit. Atque idem ipse quæritus semper ac morosus est, & nunquam vera cordis pace gaudet, quam experiri non possunt nisi humiles. Inde fit, quod multis vexatur suspicionibus, sæpe etiam valde absurdis ac nimis temerè susceptis, atque ægrè admodum se contemni patitur, quia sibi iniuriam fieri arbitratur. Sed non est iniuriæ loco habendum, si contemptui habeatur homo peccator, utpote cui nihil debetur aliud nisi contemptus & ignominia, propterea quod ipse iniquè agendo, non est veritus contumeliam irrogando summo & adorando creatori.

Et tu igitur filia mea fuge hoc superbia vitium: noli dolere si non honoreris. Refigna te ad omnem tui humiliationem & despectum, vndeunque tibi euenerit. Dic cor tuo, planeq; tibi persuadeas pedum inuolumentum te esse: & sicut eiusmodi inuolucrum non obmurmurat, non conueritur, non renititur aduersum iniuriam, ita putes à Deo quibuslibet permissum esse, ut in te conuitia, & iniurias congerant, & te pro suo despiciant arbitrato. Si quis labor nimium molestus & grauis tibi iniunctus fuerit, insinuare potes grauamen superiori, magis consilium quærendo, quam iugum excutere cupiendo. Quod si per seuerauerit in sententia superior, dic tibi: Voluntas Domini est, ut hoc facias, cui non oportet te resistere. Et id potes certo confidere filia. Nam si reuera grauamen esset, iam Deus occulta inspiratione & ordinatione superioris mouisset mentem, ut tibi parceret. Quod quia factum non est, cogites non esse grauamen, sed tui immortalitatem, quam debes persequi secundum Deum & vincere.

Habet memorabilem sententiam in Epistola quadam dulcissimus & insignis ille æterna Sapientia discipulus D. Henrico Suso in hæc verba. Si in homine defecerit atque extinctus sit omnis amor priuatus, omnis propria quaeritio, proprius respectus & ad sese inclinatio, atque omnis denique proprietatis, & quicquid est hominis erga seipsum, iam fundamentum est collocatum, & virtutum omnium radix germinat. Inde namque oritur vera pax atque tranquillitas cordis, inde mitis atque silentium internum, in vera videlicet sui abnegatione & resignatione erga minimum haud secus atque erga maximum. Hæc ille.

Porro, ut aliquid habeas humilitatis obtinendæ exercitium, (Nulla enim virtus sine exercitatione & labore potest obtineri) semper ob oculos verbera nihilitatem & vilitatem tuam, peccata & ingratitude tuam. Hæc enim

enim propriè tua sunt, quæ nulli debes accepta referre, nulli imputare, nisi tibi. Nemo te cogere potest vt pecces: sed tuapte sponte laberis in vitium. Sola ergo, vt dixi, peccata tua attendas, nec deflectas oculos ad dona aut charismata Spiritus sancti quæ nimirum tua non sunt, nec ex his tete metiri debes, aut alijs comparare. Separa à te quicquid Dei est, nihil tibi diuinorum vendices charismatum, non tibi iniquè vsurpes quod mera Dei benignitate tibi collatum est, nec ex alieno velis honorem tibi sumere aut gloriam. Cumque nihil horum tibi attribueris, non nisi nihil tibi relictum videbis, quod est peccatum tuum. Id ergo solum pone ante oculos tuos, quia hoc solum à te est, & hoc tu es. Secundum hoc igitur quod tu es, exclusis illis quæ Dei sunt, iudica te, & talis velis etiam ab alijs iudicari.

Atque hic iam perspicias obsecro, num aliquem possis despiciere, aut alicui te præferre. Si enim nihil habes nisi peccatum, non est sanè vnde cuiquam te anteponas, sed potius omnibus te viliozem arbitreris. Simul etiam attende quàm bonus, quàm potens, quàm immensus sit Deus, & quàm tu ipsa vilis & peruersa sis: ac nihilominus quàm erga te fidelem se præbeat Deus, & tu te illi infidelem. Quod est sanctorum patrum testimonio exercitium vtilissimū, vt scilicet in horum assidua consideratione versemur, aspiciamusq; iugiter Dei immensitatem & fidelitatem erga nos, atque nostram paruitatē & infidelitatem erga ipsum. Diligit enim ille nos amore profus gratuito, cum nulla ex parte nostri indigeat, quia sufficit ipse sibi, & in seipso omnimoda fruitur beatitudine & felicitate, nec quicquam in nobis inuenit, vnde digni simus amari. Nos verò cum ab eo toti pendeamus, & sine illo nihil aut sumus, aut præualeamus, maximisq; nos affecerit beneficijs, tamen semper illi ingrati & infideles sumus: quod meritò nos & potest & debet summè humiliare, vt contemnamus nos ipsos tam ingratos & miseros. Itaque charissima filia in his meditando sedulo verseris, & vitia cuncta nullo negotio superabis, & ad magis humilitatis gratiam, atque ex consequenti ad virtutum omnium perfectionem Deo fauente breui pertinges. Vale in Christo sponso & Domino tuo.

Vita spiritualis sit inchoanda: exercitia corporalia pariter ac mentalia quomodo exercitanda: natura item necessaria qua discretionem suscipienda: quiq; ad proximum suum quisquis gerere sese debeat.

Epistola LVIII.

IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
filie suæ charissimæ.

QVandoquidem filia in Christi charitate & ipsa charissima, frequenter me precibus pulsasti, quatenus tibi modum aliquem præscriberem, iuxta quem vitam tuam in instituto nouo quod Deo vocante assumpsisti ordinare posses. Qua in re tibi acquiescens in primis consulo fideliter, vt vitam tuam spiritalem iuxta
Ordinis tui censuram debite inchoes: deinde vt dicta, sententiasve aliquas breues, aut exemplaria gesta Sanctorum ante oculos tibi conscribas, crebro inspicias, ad quæ conferas conuersationem tuam, & tanquam ad normam metiaris, propositum imitandi hæc quotidie renoues, in conatu & exercitio

Vita spiritualis vt sit inchoanda.

H h tuo

tu nihil fidas, non cesses tamen conari & adniti ad profectum, nec propter instabilitatem aut labilitatem continuam pusillanimitas ad desperandum aut ad omittenda cuncta fias, sed indefinenter ad Deū pro auxilio, pro misericordia, pro gratia clames, & in expectando longanimis persistas. Dicta autem & sententias huiusmodi accipias, quæ te magis stimulant aut mouent: cuiusmodi multa in Vitis Patrum leguntur, de continentia linguæ, de fuga peccati & occasione vitanda, de mortificatione, de singulis virtutibus & eiusmodi.

Exempla di-
staq; sancto-
rum ob oculo
s constitu-
enda.

Corporis
exercitia &
afflictiones
vt non æque
omnibus con-
ueniant.

Corporalia exercitia & afflictiones corporis non vniformiter omnibus conueniunt nec Deus requirit aut acceptat ea pari modo à singulis, quia non omnia, nec cuiuscunque vocatione eadem conueniunt. Ideo secundum discretionem atque iudicium superiorum vel confessorum tuorum, aut alicuius alterius prudentis viri, quem patris loco semper interrogare & audire debes, moderanda sunt, secundum quod spiritui plus aut minus congruunt. Certum est Sanctos omnes, generaliter passos aut propria voluntate castigationes, aut aliorum persecutiones, aut prouidentia diuina tribulationes. Tugitur modo patiens, ac Deo resignata ad futura. Nam quam cito expedient fuerit & tolerare poteris à Deo & hominibus (Deo permittente) inuenieris, vt crucem feras. Patrem habeas spiritualem, cui omnes conceptus tuos & consilia pandas nudè & integrè, nec ingenio tuo, nec libris te sufficienter reformari credas. Ita enim vult Deus, & omnes hoc modo per viam humilitatis atque voluntatis propriæ abnegationem perfecerunt. Quod nisi fecerit, prænuntio tibi ruinam. Aduersitates & pressuras cordis tui nulli hominum queruleris, nisi patri spirituali consilij causa, sed Deo offeras, & de ijs cum illo per resignationem deuotâ tractes, habent enim querelæ altæ, vel inanis gloriæ, vel plerumq; impatientiæ non modicum, vnde meritum perdit patientis. Ita consulit item D. Ioannes Thaulerus Exercitia interioris hominis tunc in vita ac passione Domini nostri Iesu Christi, petendo veniam & dolorem cõcritionis tibi donari, quod eiusdè passionis ac tanti doloris causam dederis, gemendo & arguendo temetipsâ, q; ab eius explorari vita tantum distas, q; ad huc tã ingrata manes amator tãto ac benefactori: perinde humiliter pete eidem conformari per deuotissimam imitationem interioris & exterioris hominis in agendo & patiendo. & hoc quantum ipsius beneuolentiæ placuerit.

Sancti omnes
vt passivi
sint.

Pater spiritus
deus.

A querelis
vt sit absti-
nendum.

Ioannes
Thaulerus
Exercitia
hominis in-
terioris cu-
iusmodi af-
fundenda ty-
roni.

Observa interiora & exteriora tua diligenter, & pro minimis te ipsam grauius argue: vbicunq; à sinceritate te inuenieris recessisse gema & plora, quod tanto post tempore adhuc in ijs vitijs iaces. Pro paupertate hoc ponas fundamentum, vt superflua, aut quibus non vteris, nolis habere, pro necessarijs item conquiredis nõ anxieris. Qui enim præsentia donat, & futura largietur. Nihil ita possideas cum amore, vt nolis ab eo separari, aut quod cum tristitia amittas. Tristitiam talem dico: quæ te faciat in corde aut ore murmurare, querulari, indignari. Nam incidennias interdum leues extra rationis deliberationem, & contra propositum Sancti quoque patiuntur. Si aliquid petitur abs te, quo carere possis, tamen si futuro post hac tempore credas tibi ad vsum futurum (sicut sunt aliqua otiosa, pro nunc in potestate tua posita) nullo modo contristes fororè negado, sed cū prædictis licentia à te recipiat, que eger. Cū tu egeris, Deus tibi rursus prouidebit necessaria. Nõ decet monachâ thesaurizare vtensilia & alia quilibet vilia, nec pro futura adhuc necessitate (quæ forsitan non attingetur) reseruare aliquid, quibus alia in præsentia us-

Sui custodia
petitigi.
Paupertatis
gratia qui
acquiritur
Nihil cum
amore possi-
dendum.

Vtensilia
cum egeris
imperti-
enda.

uc. 12.

gens, eadem petit, & que tu otiosa tenes. Nisi igitur petitio prorsus irrationalis foret & curiosa, non expediens postulanti, omni petenti tribue. Quantum in te est, uter filia & quibus uteris, potius habeas rustica & vilia, quam decora.

In cibo potuque hanc feruam discretionem, ut quod delectationem irritat non optes, aut quæras, sed idcirco satum quæras cibum, ut famem reficias, necessitatique seruias naturæ. Non eligas meliora suauioraque ac deliciaiora, nisi rationem habeas euidente, quare id facias cum Deo, hoc est, ut ex necessitate aut deuotione hoc facias, puta vel propter infirmitatem, vel propter necessitatem, propter ea quod viliora, pro tunc non habeas, aut quia sanitati confert, alicuiue infirmitati corporali medetur. Comedere etiam de meliori propterea quia appetitus perit, aut modicus est cibi, ne vilia tandem prorsus vertantur in fastidium, discretio est, quandoque melioribus (si affunt) uti, nec improbandum. Modicum etiam de iocitibus melioribus gustare, & tunc cibum, cuius, delectatio iam gustata est, atque desideratur, iterum sibi subtrahere atque negare, mortificationis est. Item modicum de cibis deliciaioribus gustare, ne inanis gloria in te rodatur, quod ab hoc illo uocibus abstinere nunquam eo utaris, aut ne alios iudices, & ne singularis videaris, neque propositum tuum fiat alijs manifestum, prudentia est. Postremo, modicum indelsumere, non ex curiositate, nec propter delectationem, sed ut honorem exhibeas Deo pro creatura tibi donata, & in tuam utilitatem creata tanquam omnium creatori & largitori, hoc modo gustare cibum quasi in laudem reuerentiamque creatoris, deuotionis est. Si viliter administratur & tenuè, gaude quod licentiam habes occasionem, parce sumendi cibum, & a pretiosis abstinendi. Si largè abundèque ministratur dic: Clementissimus Pater mei pauperis miseretur, & delicia prouidet. Ad eius laudem & gratiam actionem inde modicum sumam, & ita de ceteris alijs cibis mihi facti faciam. Ad opera compassionis ac pietatis, omnino quo potes studio sis semper seruus ac paratus. Nemo affligatur, nemo contristetur, cum quo non simul tristeris, simulque affligaris. Quomodoque ergo potes afflictus ubi ceruis, ipsam consolare, aut per te si potes, aut per alias: ita tamen, ut nemini propterea alteri improba ac molesta sis. Non debes etiam quærere quod consolatoris: sed quod in manus tuas uideri tibi occurrunt has à Domino intellige tibi missas, tibi que relictas, ut consolatoris. Assuesce, & per iuge exercitium discere continua suspiria emittere ad Deum, continua ardèntiaque desideria in cor eius quasi iacula figere, contra tuos defectus, contra animæ infirmitates, contra peccata tua, pro uirtutibus, pro gratia Dei, alijsque huiusmodi salutariis necessarijs. Assuesce, ut mens tua continue eleuetur ad Deum, & cogitatio tua sit iugis perpetuaque oratio. Ad hæc multum iuuat discere ex creaturis mentem erigere ad Deum: u. g. Quicquid uideris, quando audieris occasio tibi sit alicuius uerbi in scriptura deuoti, alicuius uel benedictionis a Deo mundo, tibi uel collati, aut alicuius delicti tui (pro quo gemas) ad creaturam tui iniuriæ ac contempum admisi, in memoriam reuocandi: u. g. uides, uitem, recordare eum quod dicit: Ego sum uitis uera. Cogita quod sterilis sis, a quo inutilis palmas, aridus atque à uite desecanda. Dic o uitis odorifera, & sancta, quam honorificum & salutiferum est in te esse palmitem. Utinam in te merear palmas esse, & manere. Utinam in te des mihi semper uiuere, & tui pinguedine spiritus nutriri. O botrum amabile, in cruce pro nobis expressum. Tu stolam tuam uino lauisti ideo rubrum est indumentum tuum, sicut calcium uas in torculari. Torcular n. calcæsti solus, & cruce ipse solus portasti. Vulneratus es propter iniquitates nostras, & luore tuo sanati sumus. Dilexisti nos, & lauisti nos in sanguine tuo. Hæc igitur nunc me miseram creaturam

In cibo & potu sumendo quid obseruandum.

In melioris cibi usu ut discretio seruatur. Mortificatio Prudentia.

Deuotio.

Opera compassionis & pietatis alacriter colenda. Aspirationibus mentis iugiter uicendum.

Ut mens ex creaturis eleuetur ad Deum.

Ioan. 15.

Gen. 49.

Esa. 63.

Esa. 53.

Apoc. 1.
Pfal. 79.
Esaie 5.

Zach. 9.

Actor. 5.
Heb. 10.
Galat. 5.

Phil. 3.
1. Cor. 4.

Pfal. 35.

quid respondebo ego, cū tu vineam tuā visitaueris? & dum expectas à me quis tibi tūc adferā uuas ego verò nō uuas produxero, sed labruscas? Cogita quomodo vitis hęc vera Christus ramos suos per vniuersum mundū expandiderit, quomodo vniuersam terram huius pretiosissimo liquore inebriauerit. Ex hac enim vite prodijt vinum germinans virgines. Hoc vino inebriati sunt martyres, qui corpora sua tormentis varijs subiecerunt. Hoc vino inebriati Apostoli, qui euntes à conspectu consilij gaudebant pro nomine Iesu contumeliam pati. Hoc vino inebriantur, qui spoliati facultatibus suis, cum gaudio bonorum suorum sustinuerunt rapinas. Hoc denique vino inebriati carnes suam nonnulli crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs, omniaque pretiosa mundi abijcientes, arbitrati sunt ea ut stercora. Hoc vino alij ebrij, stulti sunt propter Christum? Facti enim sunt spectaculum & angelis & hominibus, qui benedicunt dum maledicuntur, diligentes eos qui se oderunt, & dum colaphizantur gratias agunt. Hoc vino tandem inebriantur ij, qui habitāt in domo Domini, quos torrere potat Deus voluptatis suæ. Hoc vino Iesu suauissime nos inebria, vt ad nostri contemptum, ad verbera, & ad iniurias sustinendas curramus parati te solū meditātes, & tui honorē zelantes ac beneplaciti.

Vt autem charissima filia tibi abundantiore offeram materiam ea que iam dicta sunt, melius intelligendi, transmitto exercitium seu excitamentum quoddam mentale, quod ab hinc paucis annis conscripsi cuidam in nostro sacro ordine Carthusiano Christi tyroni, ex quo facile disces ex omni penē re creata quā vel vides, vel audis, vel tractas: ex temporis cuiusque uenturū: ex denique festorum celebratione, hauries occasionem modumque mentem tuam ad Deum leuandi, illum laudandi, illi gratias agendi, in illius desiderio amorēque quotidie crescendi, te ipsam denique mortificandi ac proprietatem omnem in te profcindendi. Vale charissima filia, sponsumque tuum solidulis precibus pro me pulsa.

Videns pulchram domum leua mentem tuam ad Deum & dic.

Ioan. 14.
Pfal. 35.

Pfal. 92.

Quam magna est amplitudo domus Dei. In domo tua suauissime Iesu mansiones multæ sunt. Beati qui habitant in domo tua Domine, in seculum seculorum laudabunt te. Meditare cuiusmodi tu esse debeas, qui vocatus templum & domus Dei. O dulcis Iesu domum tuam decet sanctitudo: in me tamen non aliud est, quàm spurcicia putredo & spelunca latronum. Clementissime Domine Iesu, sanctifica hanc domum meam in veritate. Benedic quasi domui tuæ, & inhabita eam. Hastenus enim vitiorum omnium domus & habitatio fui: & tunc erat domus mea. Quicquid enim meum est, peccatum, corruptio & vitium est. Nam à te solo bonum & virtus est. Capio igitur, & totis medullis animæ opto & precor, fac me tuam posthac fieri domum, quā perpetuo inhabites & possideas.

Videns bestias cædi & trucidari propter hominem, conuerte mentem tuam ad Deum, & dicito.

Vehatur homo cæditur equus, vt idem edat, occiditur bos. In gemisce quod propter te ingratum & facinosum, affligitur occi-

occiditurve creatura. Meritò igitur in iudicio rursus armabitur contra te, & accusabit te omnis creatura, quæ propter te indignè immeritoq; passa, atq; occisa est, cum tu creatori neq; subditus sis, neque gratus. Habe compassionem cum omni creatura, memor, quia eundem habent tecum omnia patrè, eundemq; omnia creatorem.

Cogita te esse indignissimum, vt propter te cadatur affligaturve aliqua creatura. Cogita, quatum abutaris creaturis. Erubescere, si ad seruiendum tibi aliqua vtaris creatura, si peccatum in tua fuerit voluntate, cuius gratia ministerio vtaris creaturæ dic. Eheu ad hæc non dedit mihi vsum creaturæ huius, vt ipsum offendam.

Videns puteum, aut fontem, dic.

Propeus aquarum viuentium. O vbi est sitis nostra, quoniam apud te est fons Cant. 7.
vite. Quotidie pro vita solliciti lumus, quotidie ad apothecas & medici- Psal. 35.
nalia currimus, & ad te, qui fons vitæ est, imò qui vita es, non confugi-
mus.

Bone Iesu ex isto fonte forsitan fluunt aquæ multæ q̄ non poterunt extingue- Cant. 8.
re charitatem. Qui enim extingueret, quæ potius accendunt & fouent? & qui
biberit, salietur in eo fons in vitâ æternâ. O sitiat anima mea ad te Deus meus.
Heu quousque arida est anima mea, & alienos fontes sitit? Vsq; in terra de- Ioan. 4.
serta & inuisa & inaquosa oberro miser, & non cognosco ariditatem meam Psal. 41.
& sitim? O sitim, ô sitim, vsquequo aquam bibo turbida? Vsq; quo sitio Psal. 63.
venenum, & fastidio antidorum? *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluato-* Here. 2.
ris. Quis dabit mihi bone Iesu ad fontes illos accedere & nunquam inde rece- Esa. 21.
dere? Non sum dignus, non merui, non præsumo aquas gaudij: potabis pau- Psal. 79.
perculum tutum, saltem lachrymis & in mensura.

Aque multe non potuerunt extinguerè charitatem. O charitatem, quæ semper Cant. 8.
ardet, & nunquam extingueris: imple cor meum & inflamma illud, vt æstu- Psal. 41.
antissimis sitiam desiderijs ad Deum fontem viuum. *Quemadmodum deside-* Psal. 41.
rat ceruus ad fontes aquarum, ita sitit anima mea ad te Deus. O sitiat te Domine
Deus, sitiat ad te anima mea: fastidiat cuncta alia, & te vnum requirat. Re-
cordare hic Domine Iesu fatigati ex itinere, & dic gemens: Heu Iesu bone tu Ioan. 4.
propter me fessus es: & sedentis super puteum, & humiliter petentis à mulie-
re potum aquæ. Dico illi.

Ah bone Iesu, tu poscis vt tibi demus bibere. Quid sitis? Quid tibi offere- Cor mundū
mus? Cor mundum profectò tu sitis, & immaculatum. Heu miserum me qui vt Iesus si-
huiusmodi cor non habeo, sed inquinatum & pollutum, fœdum & abomina- tiat.
bile. Cor igitur mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in vi- Psal. 50.
sceribus meis.

Videns Cisternam vel puteum.

Recordare Ioseph in cisternam veterem immissum, & circa illum pro- Gen. 37.
uidentiam Dei, cuius admirari debes bonitatem & sapientiam. Item 2 Reg. 23.
recole, quod Dauid optarit sibi aquam afferri de cisterna Bethleem, & 1 Par. 11.
inde seipsum arguens, huiusq; desiderij penitens, aquam deuotus Deo alla-
am obtulit. Meditare hic quid tibi faciendum sit, qui tam grauius multa

Hier. 2.

illicita commisit, quando vir tantus rem licitam sibi adeoq; concupitam subtraxit: Cogita tecum sternam esse veterem dissipatam, & quæ continere non potest aquas, scilicet sanctæ inspirationis & deuotionis.

Videns oues in pascuis.

Matt. 25.
Ioan. 10.
Eze. 34.

Esaï 53.
Psal. 118.
Luca. 15.

Cogita quomodo pastor oues separabit ab hædis: Cogita quomodo cognoscant oues, audiamq; vocem pastoris, & sequantur eum. Time, quare tu non audis pastorem, ne non sis ouis. Cogita quomodo in montibus & in collibus, in pascuis vberimis & virentibus pascet oues suas Dominus Deus noster. Cogita ouem, quæ coram condente se non aperuit os suum. Hæc dicit: Errauit sicut ouis, quæ perierat, require seruum tuum Domine. Cogita rem pastorem, qui amissam ouem reperiens, humeris impositam suis reportauit domum gaudens.

Intrans hortum seu pomarium.

Ex creaturis
vt creator
intelligatur.

Meditare iucunditatem, tranquillitatem, pacem, aliaq; bona, quæ bona habuissimus in paradiso. Ingemisce, quod ea omnia simul cum paradiso amisimus. Non autem irascaris Adæ, quod deliquerit, quia potius tibi ipsi irascere, quæ post gustatam vindictam, post miseriam & infelicitatem expertam, & post charitatem Dei filij ingentem nobis exhibitam, post tui deniq; redemptionem consummatam tu peruerse tor flagitijs, quorum nullum est quo minus quam Adam offenderis Deum, tui redemptionis Christi destruxisti, beneficia blasphemasti, damnationem toties super te duplicatam ac iteratâ incurristi. Vide varietates graminum, florum, herbarum, arborum, volucrum, & intellige ex his omnium creatorem Deum. Dole q; omnia adferunt fructum, q; creata sunt, hanc scilicet, q; à creatore iussus est. Alta incensum, alia in remedium, alia in exercitium, alia in solatium: postremò aliam tui eruditionem creata sunt, & tibi seruiunt. Omnia viuunt propter te. Dele igitur. Omnia Deo obediunt, præter te: Ingemisce. Omnia vtilia sunt, præter te: plange. Omnia quæ eis creator indidit, faciunt, præter te. Vade igitur ad creatorem, & dic:

O Domine Deus meus, si vlla tibi seruire deberet creatura, maxime hoc ego deberem sciens bonitatem, maiestatem & omnipotentiam tuam. Jam omnia seruiunt & obediunt tibi, præter me. Eia misericordissime Deus, te decet misereri & parcere, fateor: Plangens igitur, in gratitudinem meam tibi confiteor, quod solus rebellis, solus tibi inobediens sum. Vide Domine mihi omnia hæc quæ cerno, legem, quam illis dedisti seruant, germinant, florent, virent, fructum adferunt, ac vt iterum florent, marcescunt custodientes tuum sanctum mandatum. Ego verò totus confundor, quia & multipliciter eruditus de lege tua, & nullam habens occasionem necessitatemve transgrediendi legem tuam, omni tamen tempore transgredior. Quo necesse est, vt confundar.

Ioan. 15.
Rom. 11.

Benignissime Iesu, quæ est arbor mala & sterilis, arbor eradicanda & in ignem proijcienda, nisi ego, qui totus sum inutilis, non solum nullos bonos, sed malos etiam fructus producam? Hei Iesu bone vtinam in bonam oliuam inferi merear, atque naturæ per me vitiatæ amaritudo tua gratia mutaretur.

conuertatur in dulcedinem. O poma odorifera, quid dicitis mihi? quid nunciatis de dilecto? Est ne pulchrior, quam vos? suauior quam vos? flagrantior quam vos? amabilior delectabiliorque quam vos, qui creauit vos? Si ita est, ergo vobis relictis, ille mihi cogitandus est, ille quaerendus, ille est amandus, illi inhazendum est. Ascendam igitur in palmam, & apprehendam fructus eius: quia & tu Iesu suauissime ad nos descendisti, vt videres poma conuallium. *Beatus d̄ dulcissime, qui dicere tibi potest. Omnia poma noua & vetera dilecte mi seruaui tibi.*

Videns arbores putantem, dic.

AH Domine misericordissime, refeca à me quicquid oculos tua maiestatis offendit. Da mihi fecunditatem bonorum operum, pinguedinem deuotionis, fructum pietatis & suauitatis, qui dulcis sit gutturi meo.

Recole, quod ramos de arboribus acceptos, turba Christo obuia, strauerit in via. Item: *Arbor bona fructus bonos facit.* O arbor vitæ, quales fructus fecisti? Quid nobis de fructibus huius horti non aduenit? quando tu arbor nobilissima, fructibus nobilissimis & immensis plena, non solum reficis, verum etiam ad te confugientes, te edentes fructus parere facis? O arbor, sub tua umbra me requiescere facias. O arbor, in æstu temperies, ab imbre defendens. O arbor, quam vtinam diligat animamea. Heu Domine, sterilis ramus ego sum: omni hora habeo timere mei excisionem. O beati qui ex ima radice succum charitatis trahunt. O beata anima, quæ se palmitem huius arboris ostendit, quæ vitam in se monstrat, flore, si onde, germine. Talis ramus ego non sum, sed aridus & sterilis. O Domine quam bene illi erat, quæ dicebat: *Sub umbra illius quem desiderabam, sedi, & fructus illius dulcis gutturi meo.* Beati qui sub umbra tua quiescunt Domine. *Arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Arboreæ autumnales, fructum non habentes. *Securis ad radicem arboris posita est.* Venit Dominus Iesus ad arborem folia pulchra habentem, & quæruit fructum in ea, sed nullum inuenit, neque enim erat tempus vt haberet fructum. Maledixit igitur arbori, & aruit. O Deus bone, & Iesu amabilissime, si tu qui misericordissimus es, maledixisti arbori folia tantum, & non fructus habenti, cum non esset tempus fructuum, ego vbi manebo, qui arbor sum non fructifera bonorum fructuum, insuper malos tibi exolos habens in me fructus, cum veneris iudicare, & iuxta adinventiones & fructum manuum suarum vnicuique retribuere?

In pomarium ingressus dicito.

Bone Domine, tibi infinita sit laus & gratiarum actio, qui tot & tanta instituisti, non solum ad necessariam sustentationem, verum etiam consolationem hominis etiam peccatoris.

En hortum pulchrum & auticum ecce flores odoriferos, herbas salutaras, fructus in arboribus, aerem serenum. Omnia ab æterno, dulcissime Iesu, hæc præordinasti, & tibi fuerunt præsentia hæc, antequam fierent, vt modo simul cui etiam nobis apparent. Bone Iesu hæc præparasti seruis tuis ingratis Catholicis peccatoribus.

O bone

VI
16

O bone Deus, quid in mente tua, quod vides nos omnibus creaturis tuis abuti, quod vides nos donis tuis ad contumeliam tuam uti? O dulcissime Iesu utamur quocumque utamur, te solo fruamur. Tu sis finis & requies omnium desideriorum nostrorum. Ad te currant, ad te fluant, in te dirigantur omnia vota & desideria nostra, in te quiescant in te stabiliantur dulcis Iesu, pie Iesu omnes affectus nostri. Bone Iesu, quam multa sunt hic consolationem, instructionem, profectum & admirationem excitantia: quid facies nobis, ut omnibus ijs bene utamur, ut omnia te nobis prædicent, ut nihil à te, sed hinc ad te nos omnia abstrahant.

Dulcissime Domine da omnibus nobis, & præsertim fratribus nostris bonam sanctamque consolationem, ut in te solo consolentur. Quia serenus est hic dies, at bone Iesu, nisi tua lux nobis luceat, quid nobis de sole hic sensibili? Fac bone Iesu, omnes tenebræ expellantur de cordibus nostris, & calor feruida charitatis nos vrat.

Gen. 27.

Ecce odor filij mei (dixit Isaac præuidens Christum) sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Odore eius reuiuiscunt mortui.

Cant. 2.

Trahe me post te dulcissime amator curramus simul omnes in odore vnguentorum tuorum. Cæteri tuo odore tracti, currere possunt, ego verò in via iniquitatis lassatus, tractu etiam tuo indigeo. Si cuncti sapientes mundi ingenia sua comportarent, non possent comprehendere sapientiam tuam Deus altissime, quam in flosculo hoc nobis prædicas. Domine Iesu flores tui, flores honoris & honestatis, tu slos es campi & lilium conuallium.

Ecc. 24.

Cant. 2.

Videns laborantem operantemue, dicito.

Psal. 127.

Esa. 1.

Esa. 45.

L Abores manuant tuarum qui manducabis: beatus es, & bene tibi erit.

Cogita quem in vno laborem omnes incidimus Cogita quem laborem tu Dei filio feceris peccatis tuis, qui pro te laborauit sustinens. Tu enim eum laborare fecisti iniquitatibus tuis. Cogita beatorum requiem, quæ optata sit. *Beati qui requiescunt à laboribus suis.*

Apo. 14.

Orandum

ut sit pro

mortuis.

Matt. 11.

Matt. 20.

Gal. 6.

Matt. 25.

Apo. 22.

Mat. 20.

Opta fidelibus defunctis, & precare, ut detur eis requies perpetua. Audi Christum vocantem: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos.*

Cogita, omnes sumus ad vineam vocati, ut operemur bonum ad omnes. O quam beata erit nouissima hora, quando dicetur ijs qui portauerunt pondus diei & æstus: *Venite benedicti Patris mei, possidete regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.* Tunc enim reddetur merces unicuique iuxta opera sua. Ingemisce tam multos tecum esse in vinea etiam conductos, qui stant tota die octiosi.

Orandi, oc-

casio ut ex

omnibus

colligenda

sit.

Ex omnibus ijs, alijsque huiusmodi facile est formare orationem aut aspirationem mentis: potes deinde ad hunc modum quicquid videris audierisve, elicere aliquid, quo habeas occasionem orandi Deum, aut aliquid ex scripturis meditandum applicare, vnde ad Deum inuiteris.

Ex

*Ex temporum ratione vti sumenda occasio sit orandi, suspi-
randi mentemque ad Deum eleuandi.*

DEbet præterea occasio sumi mentem eleuandi ex tempore aut festiuitate, verbi gratia: vt Deum laudes, Deo gratias agas, Deum adores pro gratijs, pro donis, pro virtutibus, pro innocentia seruata, proq; custodia, pro liberatione item à periculis, à peccatis, pro gloria quoq; & quibusvis bonis à Deo aut sanctissimæ ipsius Matri, aut cuius alteri Sancto, cuius tunc dies festiuitasve est annua, collatis, verbi gratia: In festis beatæ Mariæ virginis.

*In quouis festo Beatæ Mariæ Virginis, quidnam mente
voluendum.*

COgita hic eius electionem, gratiarum superabundantiam, innocentiam, conuersationem Deo acceptissimam & proximis ædificandis flagrantissimam. Cogita eam quæ nunquam peccauit, nunquam Deo displicuit, quæ Deo semper placuit, quæ eius voluntatem perfectissimè adimpleuit. Cogita eius officium sanctissimum excellentissimumq; quod erat ^{Officium} Dei filium concipere, eundem parere, eidem seruire & ministrare, eidem ad ^{B Mariæ} hærendum, comitari patientem, cooperari nos redimenti, morientem plangere ^{quod fucit.} & sepelire: resurgentem cernere, eiusdem gloriæ participem fieri, atque in ipsius dextris nunc residere, & pro peccatoribus eidem reconciliandis supplicare.

Precatio ad beatam Mariam Virginem.

O Domina nobilissima, ô mater Dei dignissima, ô coeli regina excellentissima, calamitas mea extrema, & infelicitas me accedere compellit, sed prohibet turpitudine. At quo vadam alio, quam ad clementissimam reus: ad misericordissimam peccator? ad sanctissimam, omnium vitiorum plenus: ad beatissimamq; infelix? Ah per omnia quæ in te operatus est Deus mirabilia, te obsecro, non despicias me. Impetra mihi apud filium tuum veniam & gratiam. Non sit memor iniquitatum mearum, sed projiciat in profundum inô miserationum ipsius abyssus deuoret absorbeatq; omnia peccata mea.

Recordare & monstra te nobis esse matrem datam, & fac mihi iterum seuerum accessum ad filium. Scio ô misericordissima mater, quod nihil in me habitat nisi peccatum, & si milies iurauero me posthac non peccaturum aut ^{Dan 3.} me ipsum correcturum, hoc ipsum mentior, quia iniquitates meæ creuerunt ^{Psal. 21.} super me, & factus sum, tanquam vas perditum & veluti mortuum cadauer ab hominibus proiectum cunctisq; abominabile.

Hoc igitur quæso ô pijsima mater, quæ omnibus es peccatoribus remedium, refugiumq; naufragantibus, via & portus salutis (per te enim omnes ad Christum venimus saluandi) impetra mihi voluntatem, fortitudinem, vires amoremq;, ac Dei auxilium, vt ex toto corde meo dolcam, ex penetralibus

cordis mei defleam, satisficiamq; pro peccatis meis, & ex intimis visceribus meis doleam, quod pijsimum Dominum & redemptorem meum, quod & omnes cœlestes creaturas offendi.

Ah misericordissima Domina & mater impetra mihi iugem perfectissimamq; contritionem de omnibus peccatis meis. Ah vtinam scindatur cor meum durissimum, vt lachrymæ mihi amarissimæ suant die ac nocte, quod tam ingratus & tam rebellis Deo, tam indeuotus, tam negligens demiq; & acediosus remaneo tot annis, ac aridus, infirmus ad omne bonum, impotens ad resistendum tentationi, & in omnibus delinquens.

Eia mater misericordissima, fac tu vt amodo non iaceā in peccatis, sed resurgā, fac vt mihi vim ipsi inferā, fac vt à malo cessem, in bono perseuerem, stabiliar & crescam: de me desperem, & in sola filij tui miseratione confidam.

O regina virginum, o Dei mater & filia, o pulcherrima omnium feminarum, o virginum curatarum castissima, o inter omnes matres benedicta, o imperatrix cœlorum, angelis purior, vniuersisq; creaturis superior. Tu cœlo mundoq; prælata, tu quacunq; creatura es suauior. Tu es, quam concipiscit, quam amare cupit anima mea.

Heu o suauissima Domina ac mater, quod tam turpis, tam foedus, tam vtilis, tam fetidus atque suo amore tam sum indignus. Quid faciam o Dei mater, vt tuam gratiam inueniam? Quid agam o regina misericordiar, vt totus tuus sim, & tu tota mea? Te desidero, te amare cupio, tibi placere affecto, tuam esse percipio.

Ah ad genua tua, ad vestigia pedū tuorum supplex te per omnia Dei, dona per omnia eiusdē beneficia, quib. te honorauit altissimus, & post se super omnes creaturas honorandam te constituit, te obsecro, vt me licet ad hoc pra omnibus indignissimum, in filium adoptes, castitatem mentis & corporis mihi impetres, pietatem, compansionem, mititatem, charitatem, humilitatem misericordiamq; ad omnes, & reliquas virtutes, in quibus tu Dominus Deo placuisti, mihi obtineas o dulcis, o pia mater & Domina mea virgo Maria.

Precatio alia ad beatam Virginem.

O Qualis est hæc virguncula nata? Vtinam huius haberem notitiam, vtinam eius assequar familiaritatem, vtinam eius obtineam gratiam, vtinam huius clientulus effici merear. O puellam speciosissimam. O moribus gratissimis ornatisimam: O virtutibus vernantibus odoriferam. O cunctis gratijs donisq; omnibus cœlestibus plenam. Hæc vtinam sui amore me vulneret, huius suauissima dilectio vtinam cor meum faciat. O vtinam puella tam admirabilis, quam singularis me tua habeas gratia dignum: me tibi totum dedico, me totum tibi offero. Cito subueni mihi o pijsima Virgo, o pulcherrima inter filias hominum. Adesto mihi, cape me, tu amore vulnera me: totum me tutum O desideratissima posside me. nec ad momentum relinque me solum absq; te. O fidelissimum cor tuum, O exuberantissimam misericordiam tuam effunde super me, oculis tuis nitentibus & gratissimis respice me. O feminarum misericordissima in filium adoptra me, tene me, tuis vinculis & constringe me, tuoq; amore suauissimo inebra & im-

& immuta, & transforma me, ut tuus totus sim, nunquam absque te, & cor meum nunquam sic absque te. O mater amabilissima, utinam in tuam gratiam aded suscipi merear abs te, ut nunquam permittas vel ad modicum declinare à te, sed semper in tui amore perseverem apud te.

In festo alicuius Apostoli, quidnam mente ruminandum sit.

Cogita hic electionem eius, ut verba Christi: *Non vos me elegistis sed ego* Ioan. 15
elegi vos. Noli disputare de electione, nec eandem aut eiusmodi causam
discutere velis: sed ora, ut in eorum habearis numero, qui à Domino Psal. 64
sunt electi. *O beatus quem elegisti Domine, habitabit in atrijs tuis.*

Gratias hic age Deo qui Apostolos suos in uniuersum mundum misit, ut in
omnem terram eorum sonus exiret, præsertim quoties hunc audis versum: Psal.
In omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum. Item. Ibid.
Dum audis legi siue cantari: *Vos amici mei estis, mente ruminabis: O quam be-* Ioan. 15
atam, quam honorificum, quam denique est gaudiosum esse amicum Dei. Quis
tuam non affectaret amicitiam O rex gentium? Quis gratiam tuam non op-
taret? Ah misericordissime inueniam gratiam in oculis tuis. Ah utinam tuo Heb. 11.
dignus amore inueniar. Hi sunt bone Iesu, amici tui, quibus hic dedisti con- Sapient. 5
tumelias, famem, frigora, infamias, dolores, carceres, tormenta atque igno-
miniosam in oculis impiorum mortem sustinere, reuera tamè eorum mors
non ignominiosa, sed preuola in conspectu tuo Domine, utpote tui amore Psal. 115
desideranter suscepta, atque pro tui honore, pro iustitia, pro fide, pro inno-
centia tollerata. Ostendisti eis quanta oportuit eos pro nomine tuo pati. O Acto. 9.
da mihi benignissime Iesu perfectissimam patientiam, ut cum desiderio,
cum gaudio, cumque deuotissima gratiarum actione aduersa quæcunq; tui a-
more suscipiam, constantissime tollerem, perseverantissimeq; portem. O Ie-
su bone fac optatissimum mihi sit, animoque meo suauiusimum pro tui amo-
re pati, quandoquidem tu pro me tanta passus es.

In festo Sanctorum Martyrum quonam quis exercitio se occupare debeat.

Vincens dabo edere de ligno vita quod est in paradiso Dei mei. O beata victo- Apoc. 2
ria dulcissime Iesu, etiam qui te propugnatore certat, qui te adiuuante
vincit. Absque enim te nulla est victoria. Ah Iesu bone, respice pusilla-
nimitatem meam, expelle omnem timorem malum, omnemq; formidi-
nem: Da mihi fortitudinis donum, ut ardua grauiq; cuncta alacri mente
aggrediar, quæcunq; intolerabilia etiam obuijs amplexibus suscipiam,
& terrore charitatis tuæ me totum possidente, patientissime eadem susti-
neam.

O Iesu bone quæ est hæc corona, quam toties audimus, qua tuos coro- Psal. 26.
nas electos, quam eorum demq; capitibus imposuisti? Haud dubium quod Coro. san-
abstergis omnem lachrymam ab oculis eorum: *& non erit illis luctum* ctorum mar-
tyrum quæ ampli-
si.

zfa. 25.
Apo 7. 31.
Esaie 51.

amplius, neq; mors, neque clamor, neque vllus dolor: omnia enim illa transferantur.
Nunc verò lætitiã & gaudium obtinebunt.

Pfal. 53.

Ah pijsime Iesu, da mihi de hostibus meis victoriam. Scis Domine, quia nullum in me est bonum, nulla virtus, nullum consilium. Itaq; Deus homo in nomine tuo saluum me fac, & in insuetudine tua non qua punis delinquentes, sed qua redemisti penitentes libera me. Gaudet bone Iesu S. Martyres, & exultant in gloria, lætanturq; in cubilibus, hoc est, in secretis conscientiarum suarum, quia inter pœnas & tormenta mortis non potuerunt auelli à charitate, quæ in te est. Euntes olim ibant & stebant verum nunc venientes ventunt cum exultatione portantes manipulos suos. Seminauerunt in lachrymis, sed in exultatione nunc metunt. Seminauerunt in tuis benedictionibus, & de tuis benedictionibus nunc metunt, gaudent tritico & vino, gaudent in bonis tuis & fructum manuum suarum comedunt. Ego verò qui arbor sum sterilis & absque fructu non habeo quod manducem, non habeo vnde lætari possim, nisi in miserationibus tuis Domine. Hæ solæ mihi sunt necessariæ, hæ mihi sufficiunt. Misere igitur mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam. Misere me & salua me, secundum multitudinem miserationum tuarum Domine de le iniquitate meam.

Pfa 67.
Gloria
Martyrum
sanctorum
in cœlis
quanta.
Pfa 125.
2. Cor. 9.
Iere 31.
Esaie 3.

Pfa 50.

In die vnus Confessorum quidnam mente tractandum.

Ioan. 1.
Pfa 20.
Pfal. 50.

Ecce verè Israelita, in quo dolus non est. O beata simplicitas, o sancta innocentia, quam places Deo? Domine mihi sunt quos præuenisti in benedictionibus dulcedinis, ab infantia eos vt pupillam oculi custodiens, & sub vmbra alarum tuarum protegens ac fouens. Ego miser peccator, heu quam impiè disrupti vincula tua, proieci iugum timoris tui, fac Domine mi (quia innocentiam perdi) vt inter penitentes tanto ferocem tui amore vehementius, quo grauius deliqui, quoque negligentius hætenus vixi.

Ioan 2.

Sancti oēs
quam fac-
erunt humiles
Deumque ti-
mentes.

Cognita quam asperam vitam duramq; Sancti egerunt in mortificatione sensuum & carnis, nihilominus tamen humiles ac timorati se planxerunt, atque tanquam negligentes sese iudicauerunt. Tu verò cum nihil penitentia facias, cum edas, bibas, dormiasq; ad satietatem, tibi tamen blandiris Dei iustitiam non metuens? O quantis gemitibus aliena peccata hic sanctus audidit, & planxit, tu verò rides, tam aliena, quam propria peccata videns secundum an consolatio tibi promittatur. Si vlla fauilla diuini in te esset amoris non absque lacrymis audires (quando delictum proximi nunciatur) & contemptum Dei & periculum damnationem ve proximi. Si pater tuus naturalis contemnitur, læditur aut si contumelia afficitur num tu illi faues contemptum? Nonne doles? Nonne patris honorem zelaris? Cruciat animam tuam audire, quæ iniuriosa probrosave sunt Patri. Cur igitur pro Deo non zelaris, qui pater omnium est amantissimus atque fidelissimus? o reprobe fili non te exhibes nec ostendis filium, quandoquidem patris tui contemptum miramq; non doles.

Dei contē-
ptus & pro-
ximorum
periculum
vt sit desce-
dum.

Mala. 1.

Amabilissime Iesu, amor, desiderium cōsolatioq; vnica Sāctorum, quomodo per tuam pietatis abundantiam Sancti tui mundum mundiūq; diuinitus hono-

honores, gloriam voluptates, gaudiaq; contempserunt, ita fac o dulcissime Iesu, vt te solum diligam, te solum cogitem atque desiderem, te sitiam, te que- ram, te solum purè in omnibus intendam, optem & inueniam. O sanctorum eremitarum & monachorum abstinentiam, o paupertatem spiritus, humili- tatem, simplicitatem, obedientiam deuotionemq; eorundem, Deus meus, Deus meus, da mihi easdem virtutes eorum aliasq; omnes perfectissimè & deuotissimè imitari.

Virtutes Sā-
ctorum vti
imitandæ
sunt.

In festo B. Martini & vigilia eius quænam exercenda.

Hodie o anima conuiuantur, homines & lætantur. Quæ sunt nunc e-
pula tua? Christe Iesu miserere animæ meæ fornicariæ. Heu Deus cor-
dis mei, tu stas ad ostium & pulsas, vt aperientis cor intres, & cœnes cū
eo. Pulsas ad ostium meum & ego non audio. Audiens non aperio, quia mun-
danæ cogitationes & creaturales affectiones (sicut meretriciæ) cor meum,
occupant tota die. Heu quando aperiam? Vique quo non sonat vox tua in au-
ribus mei? Quare dulcissime non dulcissis animæ meæ? quare amabilissime
non rapis & possides affectum meum? Deus clementissime pulsa, tunde &
frange cordis mei ostium, irrumpe violenter, & locum tibi dedicandum non
finas ab extraneis occupari. Eijce quicquid tibi sordidum repperis. (Sordent
autem omnia Ideo cor mundum crea in me Deus &c. cor nouum secundum cor
tuum. Instaura conuiuium in corde meo pie Deus. Ciba quæso, animam hanc
adulteram pane lachrymarum, & potum da mihi in lachrymis, & in mensu-
ra discretionis.

sal. 71.
Apoc. 3.

Pulsanti
Deo cur plu-
rimi non a-
periant.
Cant. 6.

Psal. 50.

Psal. 79.

Bone Iesu, tu es qui pium affectum compassionis & miserationis huic
Sancto infudisti. Vtinam cor meum lique scat, vt nulla in me sit duritia erga
proximum. Hoc tu potes facere mi Domine. Fuit etiam hic amicus tuus ocu-
lis semper in cœlum intentus. Indicabat oculis quo cor suum ferretur. O bo-
ne Domine pro xenio, pro munere mihi sanctus Martinus vtinam abs te im-
petret mundum cum omnibus quæ in mundo sunt insipidum fieri, vt tu so-
lus vnicus thesaurus sis cordis mei, de te solo libeat mihi loqui, cogitare, &
audire.

S. Martini
perfectio
quanta fuc-
rit.

Miserere pie Domine, & accelera miserationis tuæ abundantiam, vt ab
immundo amore seculi liberet me gratia tua.

Gaudent hodie omnes homines, protulde mihi Domine etiam gaudium, o
dulce & verum gaudium quod in te est, dona mihi vt nunquam posthac nisi
in te, gaudeam. Quando licebit hoc impetrare dulcis, Domine, qui clemens
es, scis, potes, & vis? Nonne Domine dabis, quod iuste petitur? Et quid iustius
quàm petere quod tibi debetur? Eia Domine da quod debeo ego, & quo tu
dignus es. Sanctus Martinus ex deuotione ad sanctos Martyres Mauritium &
socios qui amore Christi sanguinem vna fuderant dum esset in loco vbi
passi fuerant, desiderauit terræ aliquid secum asportare, quæ sanctorū Mar-
tyrum cruore olim fuso maduisset. Dum itaque foderet paruo instrumen-
to, suo desiderio satisfaturus, confestim ebulluit sanguis è terra illa recens,
velut hodie effusus, impleuit itaque vasculum quod secum habebat. Et cum
sanguis finire, seu scaturire non cessaret, (reddebat enim humus Deo iubente

S. Martini
deuotio ad
S. Martyrum
reliquias
quanta
miraculum
de sanguine
martyrum.

quod olim iunbiberat) rogauit Dominum sanctus Martinus, vt atit aliqd vas sibi eiusdem providentia mitteretur, (nihil enim tunc secum habebat quo cruorem sanctum vberius manantem hauriret) aut miraculum cessaret. Afuit igitur oranti mox angelus, offerens illi vasculum (quod cuius materia metalliue sit vsque hodie ignoratur) in quod sanctus Martinus collectum sanguinem recondidit, vasculumq; suo muniuit sigillo clausum.

*In festo S. Brunonis Patriarchæ Carthusiani
instituti.*

Carthusiani
quot habeat
occasiones
Deo seruien-
di.

Matt. II.

Domine Deus meus, hodie est festum patris nostri, cuius nos debemus esse filij, Prosit nobis bone Iesu sanctum habere hunc patrem, vt hauri eius spiritualis, vt virtutum eius participes efficiamur & heredes. Dulcis Iesu ego mendicus sum & pauper, & alienis duntaxat meritis sustentor: quando aliquid faciam tibi gratum? O si Deus meus aliquid te dignum & odoriferum in conspectu tuo hodie tibi presentarem. O si vel nunc incipiam esse verus Carthusiensis. O pie Domine quantam præ alijs hominibus etiam religiosi dedisti nobis facultatem & commoditatem tibi seruandam. Quot occasiones peccandi ablata, quot benefaciendi nobis sunt appolita, quàm expeditum nobis fecisti iter, si modo ambulare vellemus. Heu Domine Iesu ingratitude meam. Memor ne es dulcissime Iesu quod dixisti, *regni celorum vim patitur, & violenti rapiunt illud*? Heu quando ego faciam violentiam mihi ipsi. Heu bone Iesu quàm facile hostibus succumbo, quàm molliter ac misere vitijs repugno. Capior, ligor, trahor, cæcusq; ipse in diaboli decipulam intro. Nulla in me est virtus aut fortitudo, sed omni tentationi cedo. Ah pijsime Iesu propter merita beatissimi patris nostri omniumque filiorum eius, da mihi vt te Deum meum præ oculis semper habeam, nullo peccato consentiam: lex tua sola mihi placeat, & voluntas tua: hanc sequar, hanc promoueam, pro hac zelor, pro hac moriar te adiuuante Domine Deus meus.

*In festo S. Vndecim millium, atque aliarum sanctarum
virginum martyrum quid cogitandum.*

S. Hilarionis
virginalis
punitas.

Domine Iesu Christe, cui omnis mundicia placet, qui in matre tua noui viuendi genus consecrasti, qui vitam angelicam in terris per B. Mariam omnium virginum reginam instituisti: Dulcis Iesu amator castitatis, cui inter alias virgines S. Ursula virginum gregem numerosum offerens plecuit: aufer à corde meo quicquid in cogitatione est immundum, aut in affectu impurum, vt casto & mundo corde tibi lectulum sternam, & te inhabitatore animæ meæ indefinenter habeam. O Iesu bone quales nuptiæ hodie fuerunt & sunt vndecim millium sponfarum reginarum: Si gaudium & tripudium magnum est hic in terris vel vna virgine nobili nupta, quid tecum agitur dulcis Iesu inter tot nuptias, vbi sola & vera sunt gaudia. In his sanctarum nuptijs tuis tripudiat sanctus pater Hilarion, qui de carne, qui de mundo, qui de diabolo hic gloriose triumphauit. Virgo gaudet inter virgines, nec sine speciali virginitatis suæ præeinentia celebrem festiuitatis suæ cum tot millibus virginum fortutus est diem.

O mi-

O misericordissime Iesu, ascendat ante faciem tuam odor virginalis castitatis hodie & foetorem nostrae turpitudinis operiat atque debeat. Iesu bone utinam per harum virginum castitatem tibi placere merear, & mundus fieri. Sanguinem ipsarum calidum, roseum, odoriferum quem tibi virginea charitas fudit pro me offero, ut me tui amore calefacias pectora virginea tui amore fragrantia inspice bone Iesu, & mihi tui amorem imprime. O utinam amor quo sancta Virgula & chorus ille virginalis flagrauit cor meum succendat, cor meum illuminet, cor meum in te rapiat & absorbeat.

O prudentes virgines, quae vilem carnis delectationem spreuistis, & aeternam requiem aeternam dulcedinem vobis comparastis. Nunc habetis, quem desiderastis: nunc quem amastis retinetis. Nunc eius delectatione amorosa frui mini, sine quo vivere nolulistis. O recordamini in quantis periculis & miserijs nos sumus, quae vos euastis, & eruite nos, ut sine offensa sequamur quo praecessistis. Ah misereamini nostri sponsae Christi dulcissimae, reginae potentissimae: iuuate nos in pugna carnis, in pressura cordis, in conflictu vitiorum, ut hostibus nostris cunctis efficiamur fortiores. O quantum nobis, O quantum mihi gemere incumbit, qui à longe in profundo lacu, in stercore luti, in turpitudine peccati iaceo. Nam vestram serenitatem, vestram lucem, vestram pulchritudinem, vestram gloriam ne cogitando quidem valeo attingere. Hodie tot millium coronas sponsum dat Iesus Christus sanctis virginibus, & tu ô foeda anima, tu peccatrix & polluta quid expectas? O quam breui tempore pugnaverunt, quam cito vicerunt. O quam cito actum est quod laborauerunt: O quam breue fuit angustiæ tempus pro quo quod sine fine est, obtinuerunt: gaudium quod nunquam terminabitur adeptæ sunt. O gaudium plenum, securum, perfectum, infatigabile, indeficiens, aeternum.

O sine fine gaudium cum Deo, O sine fine. O Deus meus quid est sine fine: Et ego habebō post finem aliquid sine fine? Sed nescio quid, Deus meus costringe me vinculis charitatis tuae indissolubilibus: & extunc vire & seca, & fac mecum sicut tibi placuerit, ut saltem quod sine fine agendum est, tecum habeam, ut sine fine sim tecum, est enim & aliud sine fine in inferno. O virgines beatæ, O felicissimæ, mementote miseri, mementote peccatoris, & aggregate me pauperem & mendicum in societatem vestram viuam nunc & iustenter meritis vestris. Intercessionibus vestris Deo me reconcilient. Singulae, hoc est, vnaquælibet vestrum aliquid de peccatis & poenis mihi obtineat relaxari, & aliquid de vestro & Christi thesauro, quo regnum caelorum emere possim, impetret donari.

*In festo S. Barbaræ aut alterius virginis ac martyris,
quomodo se quis exerceat.*

Sanctissima Christi sponsa, virgo & martyr Barbara, ora tu pro me. Quam si propter magnitudinem & multitudinem delictorum meorum audire noluerit Rex regum & Dominus dominarum sitamen possibile est nolle au. non posse iam bonum Dominum suam non audire sponsam ostende ei vulnera tua, ostende ei pro me sanguinem tuum, amorem tuum, reliquaque omnia quae eidem dedicans offerensq; consecrasti. Admon-

eum.

eum præterea omnium miserationum suarum, vniuersæq; hoc est, immensæ bonitatis ipsius, & omnium laborum, vulnerum, poenarum ac gemituum, quæ pro me tolerauit, vt propter illa, & propter semetipsum mei miseri peccatoris miseretur, & faciat mecum misericordiam, meq; ad supremam gloriam suam perducatur. Ah Deus misericordiarum, fac mecum misericordiam tuam, ne vnquam patiaris me separari à te propter preces huius sanctissimæ virginis tuæ ac sponsæ.

Ad beatissimam Mariam Magdalenam precatio.

O Mulier sancta, plena fide & charitate: ora pro me misero peccatore. Scis pia mater infirmitates peccantium, experta quoque es pietatem & dulcedinem amatissimi atque misericordissimi Iesu, sed nihilominus iudicis venturi, præueni eum ô sanctissima mater, & pro me loquere bona. Admone eum pietatis, dilectionis, beneficiorumq; omnium quæ tibi vniuersisq; mundo exhibuit. Impetra mihi plenam omnium peccatorum meorum remissionem, vt in die horaque qua ex hac vita egredi debeo, purgatus atque plenè reconciliatus inueniar, vt moriens absque medio impedimento què vilo ad Deum, ad patremq; meum misericordissimèq; introducentibus introiturus. O sanctissima Maria Magdalena tu morienti Iesu ad crucem astitisti: adesto mihi in hora mortis, & quicquid potes mihi presta: potes autem maxima, quia digna es vt nihil tibi neget rex gloriæ, qui tantopere te diligit.

Exercitium de omnibus Sanctis.

O Gloriosissime rex cæli & terræ dominus vniuersorum, Domine Deus noster, qualis est hæc festiuitas in cælo omnium sanctorum ab initio mundi gaudentium & exultantium de liberatione sui ab omni malo, ab omni peccato, ab omni timore, ab omni periculo, sollicitudine, anxietate, infirmitate, dubietate, ab omni molestia? De adeptione item summi, perfecti & solius boni, in quo omnis felicitas, securitas, gaudium, pax, æternitas?

Iesu dulcissime miserere nostris, memento nostri, & erue nos ab omni malo, defende nos & libera nos ab omni peccato, præserua nos ab omni periculo. Tibi Iesu bone soli placeamus, tibi placere soli desideremus, te esuriamus omni cibo dulciorem, omni nectare suauiore te sitiamus pie Domine Iesu Christe dulcissime, vtinam eo maior sit ad sanctos tuos nostra deuotio ac veneratio, quo maior & communior est omnibus hodierna solennitas. Iesu bone, da nobis imitari quod colimus. Heu pie Deus, vsquequo cor meum est mundanum, vsquequo affectibus terrenis plenus sum? Non reperio in me aliquid, quo me possim consolari, quod aliquem sanctorum vel in modico sim imitatus. Quotidie lego, quotidie audio sanctorum opera, sanctorum præconia, & nihil muto de pristina mea mala & tepida conuersatione. Quam misericorditer nobiscum sit, quod tam varia sanctorum habemus instituta, varia exercitia, licet ad vnum finem tendentia, quorum si vnum non conuenit nobis, congruat aliud. Sed heu dulcissime Iesu me miserum, cui accidia omnia facit vt non conueniant. Mel enim respno & delectat venenum. Innoua tu potentissime in me signa, & immuta mirabilia, Occide in me omnem torporem

Exemplaria
sanctorum
cur habea-
mus tam va-
ria.
Eccle. 36.

porem & negligentiam, infunde feruorem, da, auge & confirma bonam voluntatem. Da mihi, vt cum omnibus sanctis tuis hic & in æternum diligam laudem & benedicem te, in seculum seculi & absque fine. Heu bone Iesu, vbi est feruor meus, cuiusmodi, quantusque esse merito deberet in me homine peccatore vilissimo, cui tot tantaque peccata tam sæpe, tam diuque dissimulata sunt? Ah Iesu pijsissime misericordia tua magna est super me, Esto mihi propitijs Domine Deus meus doce me facere voluntatem tuam, quia tu es Dominus & Deus meus. O tuam solam voluntatem diligam & faciam, quia tu es creator & redemptor meus, tu solus es protector & saluator meus. Hoc modo, quomodo exempli gratia quadam scripsi, ex occasione festorum, eorumque, quæ cantantur in eorundem officijs, debes mentem tuam eleuare in Deum, assuescereq; ad familiaria cum eodem tractanda colloquia.

In aduentu Domini cuiusmodi exercitio sese quisque exercere debeat.

IN Aduentu Domini cogita, quomodo vxores malæ & impij serui non gaudent sed tremunt, si domini sui nunciatur aduentus. Vide tu quantum gaudeas, vbi nunciari audieris: *Eccc sponsus venit exite obviam ei.* Si enim non gaudes, perspice quare non gaudes, & iuxta hoc affectus, desideria, orationesq; ex mente tibi ipsi formato. Vide quia Dominus dicit, de fine mundi loquens, & de ijs quæ mundi finem prænunciant: *Hic autem fieri incipientibus, leuate capita vestra, quia appropinquat redemptio vestra,* id est, gaudete, quia in stat liberatio vestra: iudicans captiuitatem esse sanctorum, hanc præsentem vitam, à qua exui atque recedere, est à miserijs liberari. Effunde desideria cordis atque precum gemitus, vt in mentem tuam veniat Christus. Iterum, cogita te moriturum, Christumque ad te iudicandum venturum: hoc est, cogita quomodo moriens ad Christi tribunal duceris, sententiam recepturus ac mercedem. Cogita horam hanc esse, qua ducendus es. Iuxta hoc congruentem assume affectum, & desideria orationesq; cordis multiplica. Cogita venturi Domini in carne benignitatem, quia non venit iudicare mundum, sed saluetur mundus per ipsum.

In quadragesima alijsque occupationibus quonam anima deuota exercitio sese occupare debeat.

IN Quadragesima poenitentia lamenta, gemitus atque planctus cordis propter peccata tua, frequenta. Hoc modo cuius temporis sua quoque exercitia tribue: quæ ad eius noticiam familiaritatemq; perducant. Deinde occupationis quoque occasionem tibi administrare debent, & orandi materiam vt si labores operando, cogites ad laborem hominem vt auem ad volatum, nam: *Cogita quis sit, qui suos vocat, inquit: Venite ad me omnes qui laboratis, & operati estis, & ego reficiam vos.* Meditare huius vitæ miserias atque labores. Expende æternam requiem, quæ pro Christo hic laborantibus dabitur.

Tempore laboris dic Domino Deo tuo.

DUlcissime Iesu, hos labores in vnione omnium laborum & sudorum tuorum tibi offero, & in vnione charitatis tuæ, qua pro nobis labores & do-

K k

& do

Greg lib. 1.
Dial. c. 1.
Paulini No-
lani Episcopi
charitas
quanta.
2. Tim. 5.

Matt. 11.

Gen. 3.
Psal. 48.

& dolores suscepisti: bone Iesu, hunc laborem tibi gratum faciant omnium electorum tuorum labores & studia quæ pro tui amore sunt gesta: quæ omnia vnita simul in conspectu tuo offero. Sanctus Paulinus Nolanus Episcopus, in captiuitate constitutus, in quam pro liberatione cuiusdam adolescentis ab infestatione creditorum, se sponte vendiderat, operabatur manibus plantans & colens hortum, ac portans finum. Paulus Apostolus manibus operabatur, ne quempiam grauaret. Erat enim scenofactoriæ artis. Christus laborat sustinens. Vnusquisque laborat sub infirmitate & concupiscētia sua. *Venite* (inquit misericors *qui laborat & oneratus es*, id est, vt non laboreis. In te domine requies, in nobis labor. In te pax & securitas, in nobis pugna & timores. Nobis ipsi comparauimus quod intus & foris laboramus. Laboramus inaniter, cogitantes consilia (scilicet scientiæ apprehendendæ boni & mali, & esse sicut di) Verum consilia hæc non potuimus stabilire, sed *ultimo in honore fuit, non intellexit: comparatus autem iumentis insipientibus & similibus factus est illis.*

In requie constitutus mentem quænam tractare debeat.

Cogita quanta sit requies sanctorum, quàm dulcis sit prægustatio illius quietis Deam amarium. Cogita afflictionem defunctorum purgandorum, & ora illis petens requiem.

Lapsus nos-
tri vt nos
doceant o-
rare.

Silentium
Sanctorum
quantum
Deo placue-
rit.

Postremò, vitia lapsusque tui doceant te orare, vt si lapsus fueris lingua, dicas Domine Iesu expe me à lingua mea Domine Deus meus, quoties proposui refrenare linguam, vt non dicerem, nisi quæ ad necessitatem meam, aut ad proximi essent ædificationem, & non emendauit me, sed meum institutum neglexi?

Legimus quantam gratiam his præbuisi amabilis Iesu, qui à loquendo abstinuerunt, donec vt liter loqui didicerunt. Quantum placuit tibi silentium in Catharina Senensi, in Maria de Oegnes & c.

O si dulcis Domine Deus meus, des mihi gratiam hanc, vt non solam linguam meam ad loquendum nisi in laudem & honorem tuum, aut pro beneplacito tuo. Da mihi Domine Deus meus linguam mutam ad omnia mundana, vana, mala, & otiosa. Conclude linguam meam, obtura aures meas, purum fac cor meum, & incontaminatum ab omni distractione, ab omni murmuratione, ab omni derisione, ab omni carnalitate, ab omni vanitate, ab omni scurrilitate. Dulcis Domine Deus meus, Iesu piissime, da mihi linguam secundum linguam tuam, aures secundum aures tuas, cor secundum cor tuum, & omnia membra secundum membra tua: vt gratia tua ducente, merear te imitari, tibi merear conformari, per te merear præseruari, tuo lumine dirigi, tui amore accedi, tua custodia protegi, tuis virtutibus dirigi, tuis meritis saluari. Hoc modo vniuersæ miseræ tuæ consideratio, faciat te continere clamare ad Deum: *Christe Iesu, cui conuenerat omnes necessitates meas nisi tibi? Illi enim derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Tu solus potes curare languorem meum.*

Psal. 9.

Deus meus est ne hoc iustum, vt in æto tempore sustineas vermem blasphemantem, ingratum, infidelem, nomini tuo contumeliosum, contemptorem, inobedientem, rebellem? Si ideo sustines Domine Deus meus, quod mallet saluare, quàm damnare, imponas finem contumeliæ tuæ, & ingratiudini: et

Emenda quod in me tibi displicet modo tibi placentissimo, ac congruentissimo. Pater nomini tuo magno, quod per me blasphematur infidelitatibus nimis, adulterijs & fornicationibus cordis mei, quas quotidie facio cum creaturis illis adhaerens, te optimo & vero bono interpreto. Heu quando me emendabo. Hei vsquequo non diligam te? Displicet mihi vita mea & non emendabo. Displicet etiam tibi, & sustines. At quam diu sustinebis? Tu potes emendare quod ego non possum, aut non satis volo.

En clamo ad te Deus meus Inuoco te in animam meam. Purga, munda, eijce quicquid in me sordet. Vrge, adiuua & fac vt fiam homo secundum cor tuum vt placeam tibi semper vt nihil mihi desit quod velis adesse. Nihil alsit quod velis deesse. Eia Deus meus, misericordia mea. Vsquequo ingratus, infidelis & impius sum? Da mihi Domine mi, da scelerato & serui nomine indigno, cor contritum & humile, Aperi oculos meos vt videam peccata mea, iniurias quas à me sustines. Incipiam nec desinam in hac vita lugere: procedant rugitas & singultus lachrymarum, quia immentum, infinitum, summum & optimum offendi. Eia miserere mei Deus meus: miserere, quia tempus miserendi est & transiit virtus mea, quam tibi offerre debui. *Psal. 101.*
Psal. 79. Illumina cor meum Deus meus, vt intelligam legem tuam, voluntatem tuam, beneplacitum tuum. Non derelinquas me Domine Deus meus, ne discesseris a me, in tumultu cogitationum mearum, in conflictu repugnantium victorum meorum. In tenebris sum, & sine te non est lumen mihi. Non finas misericordissime pater falli me à praesumptione, nec decipi ab inimico Declino saepe bonum, & statuo malum. Aperi oculos meos, vt meipsum videam, & nihil velim, nisi, quod tu me vis velle. Adiuua infirmitatem meam. Quae enim virtus est mea sine te? Scis pater sancte mihi non sufficere coram, quae caeteris sufficere possent) auxilia, non generales gratias. Aliquid singulare mihi impartiat bonitas tua, maius a quo quod praesidium, maiorem virtutem, plures gratias quia & ego singulariter infirmus sum, pauperior omnibus. Scis bone Domine à patre bono debiliore filio, & se minus potenti iuuare, copiosius & liberalius prouideri. Ita facias mihi pijsime pater. Infirmitatem, cecitatem, malitiam cordis mei, mea culpa & sponte incidi, quis me eruet? Tu Domine. Nec dicas, quod indignus sum auxilio tuo & quod non apponam voluntatem atque conatum, & caetera quae requiruntur. Hoc enim est quod dico, quod peto elementissime pater, vt magnificenti nomen tuum sanctificetur in me, nobilius clareat bonitas tua in me, cum tam indignum & penitentem ad te traxeris impium peccatorem. Videant omnes, quam magna multitudo miserationis tuae Domine, quam lata & ampla bonitatis tuae sit immensitas, quae se ad tam vilem peccatorem (qui seruare non potest, nec quod facere deberet pro remedio facit) extendit. Vitam inter homines secundum tuam voluntatem illis consentiens & dissentiens secundum beneplacitum tuum & secundum regulam legis tuae.

Deus meus respiciam ad te, Deus meus sis tu mihi scopus in corde meo primus & notissimus, initium & finis, ad quem cuncta dirigam, quem in omnibus quaram, propter quem omnia faciam.

Adiuua me Domine Deus meus. Succurre pijsime pater, ne decipiar ab ignorantia mea, ne inuoluatur tenebris, ne opprimar ab iniquitate, ne vincar concupiscentia, ne seducar passionibus, ne fallar teneratione inimici: sed in omnibus me

fufcipiat misericordia tua, dirigat me fapientia tua, protegat me virtus tua, custodia, poffideat faluetq; me bonitas tua.

Hier. 17.

En Deus meus, quomodo poffum elle tuus feruus, tot paffionibus, tot malis (quæ tibi vehementer displicent) implicatus? Sana me Domine & fana me, faluum me fac, & faluus ero: quoniam tu folus fpes mea & falus mea es. Nifi tu (qui me cum non effem, creafti cum perditus effem, redemifti) adiuues me & non folum adiuues, fed etiam excites, impeillas & vrgeas ad voluntatem tuam perficiendam, non erit mihi falus. Tanta enim eft interioris hominis mei confufio, turbatio, tenebræ, pronitas ad malum, malitia & omne vitiorum chaos, vt tui oblitus fim, cor meum induruerit & non fentiam propria peccata mea, fex ea amplexor, defenfem, & vt iuftitias ea teneam. Deus meus, adiuua me. *Adiutor meus esto, ne derelinquas me, neque despicias me Deus faluator meus. Domine Deus meus, refugium meum vnicum, tutum & verum. Quoties à te recessi, deceptus fum, captus & vulneratus fum.*

Pfal. 5.

Pfal. 40.

Eia misericordiffime medice, *sana animam meam, quia peccaui tibi. Nusquam inuenio fidelitatem, nisi in te, nusquam fanitatem, nusquam quietem, nisi in te. Adiuua me Rex meus, & Dominus meus: transfige cor meum clauo amoris tui, & insepabiliriter tibi illud affige. Fac vt tibi indifinenter viuam, inauertibiliter inhæream. Eia fpes mea, fine qua deficio. Eia falus mea, fine qua pereor. Eia fortitudo mea, fine qua metuo. Eia virtus mea, fine qua succumbo. Non derelinquas me, neque despicias me Deus faber aris meus. Intende in adiutorium meum Domine Deus faluator meus. Dic anima mea: falus tua ego fum. Trabe me vt curram ad te, liga me vt nunquam recedam abs te. O veritas, bonitas & fidelitas, misericordia mea magna, da mihi & fac, vt ad omnes homines feruem charitatem, pacem, humilitatem & bonitatem. Deus meus da fortitudinem, vt voluntariè fufcipiam aduerfa, da patientiam & mititatem, vt libenter portem. Semper autem Deus meus quos porto, fac vt verè in te diligam.*

Pfal. 35.
Cant. 1.

Pfal. 37.

Pfal. 39.

Pfal. 69.

Apoc. 3.

Pfal. 7.

Non est Domine fanitas in carne mea. Ego quoque mendicus fum & pauper, Deus meus adiuua me. Ego fum cæcus, nudus, pauper, miser & miserabilis Domine Iefu in omni loco, ex omni parte confurgit mihi prælium: vbique contra me mouentur castra. Exurge Domine, faluum me fac Deus meus. Custodi me vt pupillam oculi, fub vmbra alarum tuarum protege me.

Pfal. 50.

Continuis vti gemitibus pro peccatis tuis ad Deum clamare debeas: Iefu Chrifte piiffime, Domine Deus meus, dimitte mihi omnia peccata mea. Heu quoties te offendo. Heu me infelicem, qui nihil in me corripo. Vitijs omnibus plenus fum, & quotidie me ipfo deterior fio. Non ceflo peccare infelix. Viquequo Domine difsimulas? Viquequo parces? Ah misericordiffime Iefu, ego protraho & continuo iniquitatem meam, tu verò differs vltionem. Tu tu piiffime pater difsimulas peccata mea. Tu clementiffimè fuspendis correptionem. Age igitur benigniffime Iefu, cui conquerar aut confitear peccata hæc omnia mea aduerfum me, nisi tibi? *Tibi enim foli peccaui.* Tu verò quia clementia & misericordia es, parce mihi, *dele iniquitatem meam.* Pro peccatis meis o misericordiffime Iefu, tibi tuos labores omnes, anguftias, timores, triftitias atque preffuras, cordis tui offero. Tibi omnes dolores, omnia vulnera, omnes pœnas, oēs fanguinis tui pro me effufi præciofiffimas guttas, oēs

COR-

contumelias, contemptum atq; aded acerbissimam mortem tuam, & quicquid pro me sustinuiſti: charitatem quoque qua pro me patiens me redemiſti, pro peccatis meis offero. Obsecro autem per eadem omnia, dele omnia mea omniaq; mundi peccata. Fac ô pijsſime Deus meus, vt per hæc anima mea perfecte pleneq; tibi reconciliata ac purgata absque medio aut impedimento egrediatur introducatq; in gaudia tua sempiterna.

Quid sub recitatione lectioneque diuinarum scripturarum, queque Deo fidelis anima ruminare debeat.

Non prætereundum est, quod optima quoque ac suauissima queant animi exercitia pro mentis eleuatione in Deum ex lectione. Vbi enim de virtute, de amore Dei, de perfectione, de beneplacito diuino acceptis legendo eruditionem, ea quæ legisti verte atq; transforma in orandi materiam, vt pro illis supplices Deo quæ tibi desunt siue ad salutem, siue ad perfectionem; Illa postules tibi tribui quæ eidem cognoscis placere, aut quæ tibi cognoscis, licet necessaria, deesse. Verbi gratia: Legens Directorium contemplatiuorum Herphij, vbi in principio legeris de mortificationibus duodecim, infra quibus quantisq; potes desiderijs apud Deum, hæc tibi vt largiatur, cuiusmodi ex lectione didicisti ad virtutis perfectionem tibi necessaria. Et de vna alterave mortificatione vt ponatur exemplar, sic orabis, aut cum Deo tractabis mentaliter pro obtinenda paupertate spiritus, mortificatione affectuum rerum temporalium.

Paupertas spiritus mortificatioque affectuum rerum temporalium quomodo oratione obtineatur.

Christe Iesu amator & exhibitor paupertatis, illumina cor meum ad cognoscendam omnium rerum temporalium instabilitatem, deceptionem & vilitatem. O vtinam affectum veræ ac nudæ paupertatis cordi meo indelebiter imprimas. O dulcissime Iesu, qui pro me nudus in cruce pendes & spoliatus, qui non habes, vbi caput reclinis, tamen si tua sit omnis terra & plenitudo eius, solis tamē tribus clauis hæres crucifixus & à terra leuatus. Da mihi omnia mundi continere, & inter nuda brachia tua requiescere. Sis mihi tu præciosissimus thesaurus vnicus, & cordis mei satietas contra omnium aliarum rerum, quæ extra aut sine te sunt, appetitum. O Domine amabilissime, pro vniverso mundo, quem tibi offero, & tui amore libenter relinquere volo, da mihi felicissima commutatione te ipsum pauperem, nudum & crucifixum. O paupertas desideratissima, in Christo Iesu amatore meo sublimiter consecrata: vtinam te pro omnibus rebus & mundi delictijs in amicam & sponsam accipere merear. Eia Deus meus, da mihi contemptum temporalium diuitiarum, pompæ, consolationum omnium rerum, quas mundani homines concupiscunt: Da mihi paupertatem, tenuitatem & penuriam ser uenter optare cum desiderio, expectare cum amore, quærere cum gaudio, suscipere cum diligentia magna, cum studio discreto seruare.

Kk 3

Deus

Ex lectione
mens eleuetur
in DeumHenrici
Herphij, XII.
mortificationes.Pro paupertate
peccatio.Matt. 8.
Psal. 23.

Deus meus, pulchritudo oculorum, fatietas cordis & vnicum verum & bonum gaudium, nunquid non sufficis omni amanti quid extra te vagamur, quid cupimus? quid citra te quarimus? Eia fac vt nihil me extra te delectet, nihil animum meum rapiat, nihil me abstrahat. Viles cant mihi extra te omnia. Cuncta fastidiam. In nulla re quiescam, nihil cum affectu possideam. Te solum amem, te quaram, te cogitem, te esuriam, te sitiam, te inueniam, in te gaudeam, in te solo delecter. Tu solus vita mea, refectio mea, exhilaratio, quies, beatitudo mea.

Tollantur omnia Deus meus, tu saltem mihi maneat, tu me possideas, vt possessus te possideam.

Iterum rogo te benignissime Iesu per paupertatem tuam, quam in ortu tuæ natiuitatis præ cunctis thesauris legisti, atque per omnem vitam tuam in temetipso possidens nobis exemplum exhibuisti, in peregrinatione natus, in stabulo reclinatus, in exilium fugatus, sub panpere virgine tenuer educatus: vestibus ac cibis humilibus vtus, esuriens, sitiens, absq; hospicio fatigatus, in monte pernoctando moratus, ex hospitalitate & elemosyna diuitorum sustentatus, amicis destitutus, ad discipulis derelictus, ab omnibus proiecctus & despectus, vestitus, nudatus, decore, robore, incolumitate, forma, specie hominis, & tandem vita priuatus: deniq; in vltima siti constitutus, non guttam aquæ ad refocillandam sitim habens, consolatione omni etiam pæterna destitutus, confusione ac ignominia, pœnis quoque ac doloribus repletus, animã posuisti: mortuusq; in alieno monumento sepeliris. Eia igitur dulcissime amantissime mi Domine, da mihi hanc gratiam, vt tui amore paupertatem, inedia, defectum, spoliacionem, necessariorumq; carentiam, atque priuationem libenter atque æquam miter cum humilitate & gratiarum actione iustipiam, & perseveranter sustineam. O Deus meus, fac vt in nullo consolationem recipiam, præterquam in te solo Domine.

Nihil me contristet, nisi culpa mea, quod per me offenderis, quod voluntatem tuam negligo, quod concupiscentias meas tibi præfero, & cætera. Orogantissime Iesu, vtinam tui amore omnem inopiam desideranter feram, vtinam tibi soli affectus meus inhaereat.

Bone Iesu, da mihi paupertatem, quam in teipso consecrasti, fac pie Deus vt nihil terrenum appetam. Da mihi veram paupertatem spiritus. Dulci Iesu, fac mihi præ dulcedine tui quicquid tu non es, amarum. Nihil quæram aut diligam in aliqua creatura, præter te Domine. Tu solus mihi omnia sis in omnibus. Benignissime Iesu, qui dixisti, *Diserte à me, quia mitis sum & humilis corde*: fac me tui amore pauperem esse spiritu, & nihil de hoc mundo concupiscere, sed de honore erubescere, & de contemptu lætari. Da mihi, vt sim vilis ac minimus in oculis meis, vt neminem audeam iudicare, neminem spernere, nemini me comparare. Aliena videantur mihi magna & præclara, & mea in oculis meis sint nulla. Da Iesu bone, vt omnem iniuriam & contemptum patientissimè, atq; mitissimè feram. Nemo me possit tantum despiciere, quin magis ipse meipsum despiciam. Gaudeam abijci, ac vilis estimari.

Matt. ii.

Matt. ii.

Mortificatio affectuum propriae quaesitionis &c. quo orationis modo acquiratur.

Domine Deus meus, quid est quod homines magis in seruis suis desiderant, quam fidelitatem? Cum tu igitur dominus sis omnium maximus, omnipotens, infinita maiestate plenus & gloriosus. Ego vero debeo & cupio esse famulus tuus, fac me tibi fidelem seruum. Eia Deus meus Domine mi obturetur percatq; in me oculus propriae quaesitionis, vt tuum honorem, tuum beneplacitum quaeram, eligam, praferam, acceptem super omnia iugiter. Diligam te Domine Deus meus super omnia. Contemnam meipsum, & subijciam omnibus propter te, vt tibi fit honor & reuerentia. In omnibus agendis, dimittendis, tollerandis fac dulcissime Iesu, vt intentionem meam & totam cor meum non solum ad te, sed etiam in te dirigam, pure simpliciter atque fidelissime tuum honorem & beneplacitum duntaxat quaerendo. O Deus meus, dominator dulcis, potestas amabilis da mihi cor rectum, simplex (& si petere cum reuerentia licet) deforme secundum cor tuum, vt veraciter propter te commoda reea, & quicquid me atinet, & meipsum totum contemnam, negligam non inspiciam, vt te solum honorare, vt tibi gratificari, vt tibi placere, vt tuum honorem promouere, vt tuum beneplacitum sequi valeam. O Iesu ardentissime amator, da mihi firmiter vte cor meum, vt zelo tui honoris ardeat, vt semper primum & vltimum quod respiciam quodq; moueat me, fit tui honor & tuum beneplacitum.

O vtinam mei obliuiscar pra nimia fidelitate & amore erga te, tuum honorem tuum beneplacitum vbiq; faciens, Christe Iesu, haec fit praecipua & vnica sollicitudo mea, vt tibi fiat honor, & beneplacitum tuum in omnibus & ab omnibus perficiatur.

Fac o dulcissime Iesu, vt posthabito omni respectu propriae quaesitionis, mortificato omni priuato amore, meipso quoque penitus contempto, postposito atque relicto te solum quaeram, te solum intendam, tuiq; honorem promoueam. Iesu bone, da mihi, vt absque vilo respectu mei ipsius, sine vlla propria commodi, honoris utilitatisve quaesitione id solum desiderem, id optem ac eligam, id intendam ac quaeram, quod ad tui honorem, & quod ad tuum nomen est exaltationem.

Domine Iesu, tibi soli debetur honor & gloria: fac igitur vt me in omnibus pro tui honore relinquam, & postponam. Dulcis Iesu, fac vt tui amore totus ebrius nihil de honore, nihil de meipso cogitem. Hac sola fit cogitatio mea, haec vnica cura, hoc praecipuum mihi & vnum fit studium, vt tibi fit honor & gloria, vt cultus tibi exhibeatur debitus, & vt omnes te cognoscant, te venerentur, te diligant, tibi seruiant, tibiq; se obediunt creantur.

Contra

Contra affectus propriæ sensualitatis, & pro eorundem mortificatione, sic orabis.

AH Domine Deus meus, munda cor meum ab omni sensuali affectione: da mihi cor mundum & immaculatum, vt mortificatis affectibus propriæ sensualitatis, nihil me delectet, nihil me afficiat, nisi tu. Fac bene benignissime Iesu, omnia solatiofa, & omnia sensuum oblectamenta spiritui meo vertantur in nauseam, vt præ amoris tui vehementia, charitatis magnitudine, horream, fugiam, quantum discretio admittit, & quemadmodum tibi placet: abstinereamq; ab omnibus quæ carnem aut sensualitatem delectant.

Christe Iesu, qui semper elegisti quæ carni erant duriora, fac vt cum desiderio eiusmodi dura suscipiam humiliter atque sincere, & omnem molliorem perhorrescam. O vtinam carnalis voluptas omnis vertatur mihi in nauseam præ amore tui. Christe Iesu, da mihi castam & mundam animam, quæ odiat adulterinas omnes delectationes. Bone Iesu, non sit mihi dulce præterquam tibi adherere, seruire, & tui amore amara pati. Custodi omnes sensus meos pie Iesu, vt nihil immundum intret, nihil oblectet me præter te Domine.

Eia pie Iesu, aures meas claude, vt quicquid non ædificat, quicquid te non spirat non intret, non delectet animam meam. Linguam meam cohibe ab omni verbo ocioso. Et ita sensus omnes sub freno timoris tui constringe, vt nullam delectationem admittant vitiosam aut adulterinam. Vtinam tu solus Christe Iesu Deus meus, vtinam tu solus sis gaudium meum, & delectatio mea.

Vtinam affectus meus in nulla creatura requiescat, sed in te solo gaudet Deus meus, misericordia mea. Christe Iesu dulcissime, dignetur misericordia tua, dignetur gratia tua mortificare in me omnem affectum recreandi, fabulandi & solatia querendi, vt in te solo requies mea sit, solatium, gaudium & desiderium. Te solum queram, & extra te nihil Domine Deus meus.

Hoc modo potes in eiusdem libri aliorumq; bonorum librorum lectione assuecere, vt quæcumq; legis in orandi materiam vertas, vt iam lectio non solum erudita, sed etiam oratio sit. Semper igitur vbicumq; sis, sedes aut moraris exerceas te mentem tuam ad superna eleuando per aspirationes, mentalesq; orationes, &c.

Quanta Deus bonitate quosdam ex seculi vanitatibus & peccatis ad monasticum vocet institutum: quomodo eisdem grati existere, dignaq; sua vocatione ambulare debeant.

Epistola LIX.

F. IOANNES IVSTVS LANSPERGIUS, CARTHVS.
charissimæ suæ iuxta spiritum filia N. Iesum Christum virginum sponsum amantissimum.

Quanto iam dudum maior mihi cum patre tuo viro sincerissimo ac omnium honestate opumè ornato intercessu familiaritas, cæco te ipsius,

te, ipsius amantissimam filiam, atque inter omnes proles primogenitam, ardentius desidero ad excellentioris vitæ viam peruenire. Præsertim cum & ipsa tu in nullo degenerans à parentum pietate & probitate, iam multo tempore in animum tuum induxeris mundum hunc fallacem fugere, concupiscentiis & vanitatibus eius renuntiare, & quietam tranquillamq; vitam ab omni terrenarum rerum strepitu degere. Hoc ipsum mihi filia cum ad me à patre tuo relatam esset, non modicè sui gauisus, quod adhuc Deus Optimus Maximus suos habeat in hoc seculo nequam, qui non surda aure ipsius inspirationes recipiant. Nec omittere possum, quin in cæpto proposito te hoc meo scripto confirmem, & robur non resiliendi ab eodem addam: quando & hoc patris tui singularis erga me benevolentia tuusq; erga Deum amor & deuotio exigunt.

Quamobrem charissima in Christo soror, hortor, & quâ possum diligentia commoneo te, vt magna vigilantia ac animi strenuitate temetipsam mundam, sanctam, Deoq; dignam custodias, neq; hanc Dei internam aspirationem negligas, qua te à mundi delitijs & foedissimis eius voluptatibus auocare non solum nititur, sed ab omnibus etiam rebus momentaneis & caducis separare, atque ad veram quandam internam vitam (quæ sola vera dicenda est vita) perducere & pertrahere, ex nimio, quo erga te vilem vermiculum feruet amore, laborat contentiq;. Hanc gratiam, hanc internam inspirationem hoc inquam eximium atque præclarum Dei donum non frustra tibi collatum existimes velim, neque à mundo hoc esse, quandoquidem totus hic mundus non posset tibi tui ipsius, parentum, fratrum, cæterorumq; charorum tuorum: Et, vt breuiter omnia dicam, omnium mundi voluptatum perfectum parere odium, quale tu vtrumq; iam in te experiris, sed citius mille tibi tenderet laqueos, quibus te illaqueatam retineret, & vel miles à tali te proposito deterreret, quam ad huiusmodi singulare & arduum vitæ genus promoueret.

Idcirco ingenuè fateor charissima, mundi huius fallacissimi tale non esse consilium neque ab eo proficisci posse, sed ex solo Deo, cuius diuina prouidentia ab æterno es electa, imò ex millibus præelecta, vt ipsi soli munda, casta, incorrupta, omnisq; libidinis & carnalis contagij experta, tam corpore, quam mente deseruires: ipsiusq; esses peculiaris atque vnica filia, in cuius corde domicilium ac mundam sibi fabricaret habitationem.

Quamobrem non solum te vocat ad spirituales societates, & ad Monasticum induendum habitum, quem non parum ad rem facere scio, at multo magis ad spiritualem & internam conuersationem, & hoc præcipue propter eximium sui erga te amorem, quod tãti te faciat, tantoq; te in precio habeat, vt nolit præsentis mundi inquinamenta te sentire, neque vt villo modo terreni coniungaris sponso, cum ipse tuus velit esse sponsus castoq; te sibi copulare connubio atq; cor tuum iaculis sui ardentissimi diuinitatisq; amoris transfigere, perpetuoq; illud habitare.

Cum ergo, amantissima mihi in Christo filia ac soror, tanto te amore & benevolentia Christus Iesus creator, redemptor sponsusq; tuus te prosequatur, tantaq; amoris & fidelitatis tibi declarat indicia, cauendum erit tibi summi opera, ne ipsi ingrata existas aut ingratus vitio nocearis, quando nil

Sponsus
cælestis
quoniam suas
sponsas vo-
cet.

Ingratitudo
qua fit Deo
odiosa.

ita in oculis suæ excellentissimæ Maiestatis sordeat, quam suorum amicorum ingratitude, quæ ipsum diuinæ largitatis ac misericordiæ fontem obstruit ne amplius in ipsos fluat. Hanc, quam facillimè euntibus, si singula beneficia, quæ ab ipsis etiam cunabulis tibi misericorditer impendit ad præsentem vsque horam, ob oculos tuos iugiter statuas, horumq; te debitorem esse ex corde credas, quomodoq; pro his omnibus respondeas meditari non omissas.

Superbia
laudabilis
quænam sit.

Ioan. 17.

Vestiu cul-
tus & curio-
sitas quo
scadant.

Vestitus ab-
iectus &
simplex
quantum
Deo place-
at.

Virginalis
puras quæ
sunt Deo ac-
ceptissima.

Moneo præterea te ac hortor, cum ad tantum te perfectionis fastigium uehere decreuerit altissimus, vt sanctam quandam posthac assumas superbiam, quod scilicet nunquam terrenis occupationibus aut alijs frivolis & vanis studijs animum tuum intromittere velis aut cum his te occupare digneris cum omnium creaturarum habeas plasmatorem, Deumq; ac Dominum tuum, qui ante mundi constitutionem in suam te sibi ascivit elegitq; sponsam pleno iure possideas. Valeat itaq; mundus hic vanissimus, omniaq; in nihilum redigantur creata. Tu tibi persuadeto de mundo hoc non esse, quæ non in mundo, sed in cælo versari summo conatu totisq; viribus concupiscis. Ament mundum, ac suas consolatiunculas hic quærant qui de mundo sunt, & in mundo negotiantur. Tibi ò filia, omni laude dignissima, quid negotij cum mundo, quam ad se Deus ipse vocat? Corona tua in cælis est reposita, consolatio, pax, omnisq; tua quies in Deo fixa ac stabilita. Vestiant, exornent se mundanæ puellæ holoserico, bysso, & preciosis gemmis. Cœtuentur te (vt pro pudor & dolor moris earum est) in speculis, & ornamentis quæ ad ornatum & seculi luxum pertinent quam lepidè componant, vt mundo & sponsis suis carnalibus ad horam placeant, suamq; pulchritudinem & vestium decentsimam compositionem mirentur: habeant, inquam, sicut hæc omnia & cum his valeant, serent tamen postea (vtinam non serius, quæ oportet) omnia hæc esse momentanea, caduca & corruptioni proxima. Tu verò mi filia, quanto simplicioribus & abiectioribus vestimentis fueris induta, tanto pulchrior, elegantior, & candidior cælesti tuo apparebis sponsi, qui non splendidum & elegantem vestium pensat ornatum, sed mundiciam atque cordium puritatem.

Esto contenta filia tua sorte & vocatione, qua te dignatus est rex summus angelorum, & non post longa interualla dierum pro hac vili simplici tua lanea tunica, qua modo corpusculum tuum tegitur, ornaberis tanta gloria tantoq; decore, vt ne omnis mundi gloria cum minimo eius puncto possit comparari.

O filia, nemo dicendo aut meditando assequetur, quantam in iustorum retributione pacem, gaudium, exultationem, cordisq; ineffabilem iubilationem à cælesti tuo sponsio Christo Iesu adipisceris, quod preciosissimum hunc & longè nobilissimum thesaurum, virgineam, aio integritatem, mentis corporisq; incorruptionem Dei tui amore seruaueris (tui certo certius nihil est in terris quantumuis pretiosum aut charum quod conferri possit) quod que omnibus tuis bonis, diuitijs, possessionibusq; paternis non coacta, sed sponsi propria & libera quadam voluntate solo cælestium honorum desiderio tracta, renūciaueris, atq; alterius iudicio & imperio te submiseris sub sancta obedientia degere, & propriam voluntatem frangere paratissima. Pro his, inquam,

inquam omnibus quid mercedis receptura sis, nec oculus vidit, nec in cor hominis ascendit, nec homo mundo & carni deditus intelligit aut intelligere valebit. Solum experti & desideriorum celestium facibus succensi hoc capiunt, nobisque nonnulla suis in libris reliquerunt, quatenus eorum exempla imitemur, nec huius vitæ difficultatibus, & ærumnis, quotidianisque miseris frangeremur.

Esai. 64.
1. Cor. 2

Possem hanc materiam quasi in immensum extendere, sed spero & firmiter credo, quod idem spiritus qui te hucusque direxit & promovit, opusque suum in te cepit, etiam hoc idem (nisi tibi ipsi desis) in te perficiet consummabitque. Vt hoc fiat confororum tuarum concilio acquiesces, maxime earum quarum conversatio magis videtur probata, nec se facile externis occupationibus introromitunt, nec secularium hominum siue parentum, siue fororum, aut aliorum charorum visitationibus delectantur.

Harum debes maturitatem & gravitatem imitari, mores pudicos & honestos sequi, atque alias omnes, quantum commodè & sine scandalo poteris, deimitare. Nam ista viam sanctitatis & Evangelicæ perfectionis te edocere poterunt. Hæc verò, quæ levitatibus sunt dedita, etiam si quid habes in te boni depravabunt & corrumpent. Ista, inquam, ad celestia & superna animum tuum trahent. Hæc autem terrenis ac in simis his rebus te immergent. Et nisi vigilaueris, timeo, quod paulatim te ad suam allicient societatem, gravissimisque tentationibus ac animi perplexitatibus te innodabunt, ex quibus postea nulla ratione te poteris extricare vel excutere.

Vitam quorumnam imitari conveniat.

Conversatio cum pravis quantum noccat.

Hæc pro tui consolatione & pace, ex animo tibi deditissimo scribo, quatenus scias quàm tibi sit cautè & sollicitè in omni viuendi genere conuersandum. Diabolus enim nunquam dormit, nec cessat simplices homines bonaque voluntate præditas sua astutia subvertere. Si quid liberius scripsi, mihi ignoscito. Amor enim Dei ac germana charitas, tuumque singulare erga Deum & virtutes desiderium, quod non solum laudo, sed & summè exosculor hæc me scribere compulerunt: paratus quocumque modo id mihi possibile fuerit, idem tuum desiderium promouere & meo studio adiuuare. Nec omitto quotidie pro te & causis tuis peculiariter orare, ut Dominus noster Iesus Christus amantissimus & castissimus animæ tuæ sponsus te integram, mundam, castam ac incorruptam seruet ac custodiat, largiaturque, quicquid tibi fuerit ad externam beatitudinem consequendam necessarium, utque cum incorruptis virginibus virginum quoque aureolam obtinere merearis. Plura scribere supersedeo, cum alio me Deus vocet, illique obedire ac morem gerere cogar. Dominus Iesus in profundissimis suis vulneribus te absorbeat.

Ora Deum pro me, ut & mei peccatoris misereri dignetur. Spero enim quod brevi ab hac graui corporis sarcina absoluar, tunc tanto fidelius pro te orabo, quanto Deo per spiritum ero propinquior

Vale.

Epistolarum Paræneticarum libri secundi,

Finis.

LI 2

D. 16